.Græc.A
964

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/1
gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft

283

Po[illegible] 78

N. 150 a/4.

Poët. gr. D. 78.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΣ.

ARISTOPHANIS PLVTVS COMOEDIA.

IN VSVM AVDITORVM SVORVM
EDIDIT
ET
PRAEFATVS EST
M. JOH. FRIEDLIEB. STVBELIVS,
ANNAEBERGENSIS,
SCHOLAE PROVINCIALIS PORTENSIS
CONRECTOR.

LIPSIAE,
EX OFFICINA WEIDMANNIANA.
MDCCXXXVII.

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/3
gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/4
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

VIRO
Nobiliſſimo, Ampliſſimo atque Doctiſſimo,
M. SIGISMVND. HENRICO KAVDERBACHIO,
Illuſtris Afranei Collegæ & Chori Symphoniaci Directori,

de ſtudioſa Juventute ultra triginta annos præclare merito,

Compatri, Affini, olim etiam Præceptori ſuo maximopere colendo atque amando,

S. P. D.

M. JOH. FRIEDLIEB. STVBELIVS.

* *
*

PLUTUS *pulſat fores,* MI KAUDERBACHI, *non ille captus oculis, ſed qui viſum recepit, & ad* Chremylos, *ad bonos Viros, divertere ſolet. Benigne illum, quæſo, excipias & cogites, a quo ablegatus ad Te veniat.*

Peniam *forte citius, quam* Plutum, *à me expectaſſes nuntiam: ſed ecce* Plutus

adeſt, propterea non contemnendus, quod chartas apportat pro auro. Mitto talem, qualis apud me hoſpitatur, ſed candidæ mentis & obſtrictæ TIBI interpretem. Nunquam enim obliviſcar illius amoris TUI, cujus inde à puero tot mihi dabas documenta, dum non adoleſcentem modo optimis inſtruebas præceptis, quæ & nunc mihi prodeſſe intelligo, verum etiam Academiæ civem & factum deinde virum, quanta fieri poterat, ope adjuvabas. Debuit ſane extare aliquid publice, quo ſignificaretur aliis, quantum debeam TIBI atque amori TUO, & quanti faciam illa, quæ etiamnum exhibere mihi pergis, nil temerati candoris argumenta. Plutum *hunc præconem evoco: teſtatum is faciat animum meum, qui, ne inane* Pluti *ſimulacrum, velut illi in Jovis fano, me ſtatuiſſe queraris, TIBI* τὸν ὑπερβάλλοντα ΠΛΟΥΤΟΝ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ *pie precatur. Vale. Dab. Portæ ipſis Auguſti Calendis* CIↃ IↃ CCXXXVII.

Præfatio

Præfatio ad Lectorem
φιλέλληνα
de
ipſo Ariſtophanis Pluto.

PLutum Ariſtophanis traditurus Tibi, *Lector Benevole*, cur de argumento in præfamine pertractando ſollicitus ſim, non video. Sponte illud offert Comœdiæ, quam exhibeo, titulus, a quo non recedendum putavi, ne, extra oleas me vagatum, quisquam jure exprobret. Ea igitur hic afferam, quæ propius ad hanc Ariſtophanis Comœdiam pertinent, non inaudita illa quidem, quippe quæ polliceri ego non audeo, nec viris magnæ eruditionis futura ad palatum, qualia proficiſci a me poſſe, meæ tenuitatis memor, neutiquam confido: juvenibus tamen, harum rerum cupidis, quibus labor iſte deſtinatus eſt, grata futura atque jucunda.

De Auctore vero Comœdiæ, qui primo loco memorandus erat, dicere nil attinet, cujus vitam poſt Thomam Magiſtrum & Suidam Gyraldus 1.) & Nicodemus Friſchlinus aliique expoſuerunt. 2.) Actum agere & incerta pro veris vendere non eſt animus. Parum enim noſtra interfuerit, noſſe, utrum Athenis, an alibi locorum natus fuerit, & an peregrinitatis crimen, cujus poſtu-

 latus

1) VI. Dialogo. 2) Confer. Fabricii Bibliothec. Gr. Lib. II. cap XXI. pag. 704. vid. etiam vitam Ariſtophanis deſcriptam in Edit. Lugdunenſi & Amſtelodamenſi, quas Jo. Maire, & Jo. Raveſteinius annis 1624. & 1670. in forma minori adornarunt & quæ Gerh. Voſſius de Ariſtophane habet Libro de Poëtis Græc. cap. 6.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/7
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

latus fuerat, a ſe amoliri jure potuerit? Athenienſis per me fuerit: patria hac certe ſe non indignum geſſit civem. Fac vero etiam Rhodium, fac Æginetam, fac Melienſem, fac, ſi lubet, Ægyptium: Cleonis 3) male multati exemplum niſi te deterreat, & niſi manes Ariſtophanis mei, qui in hac cauſa vicit, reverearis, poteris ei quamcunque aſſignare patriam, vel, ſi mavis, perpetuo de vera dubitare. Id ei non minus pulchrum fuerit, quam Homero, quem civem tot urbes ſibi expetierunt. Nec de ætate ejus magnopere laboro, de qua ſatis conſtare arbitror, cum nemo neget, eum cum Sophocle, Euripide, Socrate & Hippocrate vixiſſe. Unum eſt, quod contendo, illud nempe, Atticæ ſcenæ eum fuiſſe principem, omnisque elegantiæ magiſtrum, quippe in cujus pectore ſolo æternum ſibi templum ſtatuiſſe Gratias, 4.) Plato, Philoſophus, mirifice ejus ingenio delectatus, 5) affirmare nil dubitavit, & quem aſſidue legendum Græcas litteras appetentibus Theod. Gaza, Aldo Manutio teſte, 6) commendavit, quod eſſet *ſane quam acutus, copioſus, doctus, & mere Atticus.* Ex quo facile colligi poteſt, hunc etiam

3) Hic Demagogus eum accuſaverat peregrinitatis, valde ab eo exploſus.

4) Notum eſt Epigramma, quo mortuum proſecutus dicitur:

Αἱ χάριτες τέμενός τι λαβεῖν, ὅπερ οὐχὶ πεσεῖται,
Ζητοῦσαι, ψυχὴν εὗρον Ἀριστοφάνους.

Trina ſibi æternum quærebat Gratia templum:
Unius invenit pectus Ariſtophanis.

5) In illius enim defuncti lectulo ſcripta Ariſtophanis reperta fuiſſe, ex Olympiodoro refert Fabric. l. c.

6) In Epiſtola ad Dan. Clarium Parmenſem. vid. Friſchlini vitam Ariſtophanis.

etiam fœtum, de cujus præſtantia infra dicendi locus erit, tanto patre dignum, apud omnes eſſe debere in pretio. Nemo autem a me exigat, ut de ipſa Fabulæ inſcriptione & re ibi propoſita multis diſputem. PLVTVS inſcribitur: Nonne is conſilium Auctoris & argumentum, in quo hic verſari voluerit Comicus, fronte præfert? Rem te fateberis noſſe, & de divitiis agi intelliges, cum primum vocem audiveris. Noli quærere ulterius, qua ratione de illis agatur. Perverſos Athenienſium mores inſectatur Ariſtophanes; quod te nequit latere. Facile ergo conjectura aſſequi poteris, eum avaritiam, omnis virtutis corruptricem & deteſtabilem rerumpublicarum peſtem, reprehendere, legitimum contra divitiarum uſum commendare. Reliqua tibi ſcenæ mos & conſuetudo ſubjiciet, ſi cogitaveris nempe, quo ornatu hic opus fuerit, & quæ fingendi poteſtas data Comico. Plutus, quem ille divitiarum Deum facit ſane ridiculum, cæcus primum tibi ſiſtitur, qui nullo inter bonos & malos ſervato diſcrimine, etiam indignis ſæpe largiatur opes, quibus, & ipſi occæcati, ad luxum & libidinem aliaque teterrima vitia abutantur: mox viſu ille recepto ad perſpectæ probitatis viros ſe confert, qui melius uti paratis didicerunt. Hæc ſi ſufficiunt minus, & ipſam Dramatis ſeriem pervidere ſi diſcupiunt Lectores mei, ad Anonymum, cujus ὑποθέσεις in toto opere leguntur, vel ad illos Jambos, quos Ariſtophanes Grammaticus prætexuit Comœdiæ, vel potius ad plenius Friſchlini Argumentum, quod hiſce paginis ſubjunctum invenient, illos volo ablegatos; immo

vero ad ipſam, quæ hic agitur, Fabulam. Velum remotum eſt:

Date operam, & cum ſilentio animadvortite,
Ut pernoſcatis, quid ſibi PLVTVS *velit.* 7)

At pedem tantisper ab Orcheſtra quaſi cohibeant, rogo, ſpectaturi, dum ea breviter exponam, quæ de *Pluto* monenda prius exiſtimo, ut fidem, qua me obſtrinxi, exſolvam. Parva interponitur mora, cujus neminem facile pœnitebit.

Videbimus primum, quotus hic *Plutus* Ariſtophanis ſit, quem exhibemus, ſimulque de tempore, quo in ſcenam productus eſt, allata ab aliis repetemus. Et ſane duas eo nomine inſignitas Poëtam dediſſe fabulas, 8) nemo eſt, qui negare ſuſtineat. Priorem anno IV. Olympiadis XCII. Prætore Athenis Diocle, & quidem Panathenæis, actam, nec tamen eo plauſu, quem ſperaverat Ariſtophanes, exceptam fuiſſe narrant, quod veteris Comœdiæ licentiam & acerbitatem ſaperet: recentatam igitur alioque quaſi habitu indutam, anno demum viceſimo poſt priorem editionem, prætore Antipatro, IV. Olympiadis XCVII. per filium Ararotem agendam eum permiſiſſe, affirmant, eo nimirum tempore, quo a magiſtratu Attico, Antimacho rogante, vetitum fuerit, μὴ ὀνομαςὶ κωμῳδεῖν τινα, *quenquam in comœdia*

7) Verba Terentii, & quidem è Prologo Eunuchi, accommodata.
8) Cujus rei auctorem primum habemus Athenæum in Dipnoſoph. apud quem etiam Αἰολωσίκων duplex, primus & ſecundus reperitur, quemadmodum etiam Nubes geminæ fuerunt, teſte non ſemel Scholiaſte Græco. vid. Andr. Schotti Præfat. ad Guil. Canteri Fragmenta Ariſtophanis.

mœdia nominatim carpere. 9) Jam ſi quæras, utra harum ætatem tulerit *prior* an *poſterior? poſteriorem Plutum* hodie extare, plerique omnes credere te jubent. At vero, quando Samuel Petitus, qui ſuperiorem cauſam ſtrenue agens cuique Dramati ſuum tempus vindicaverat, 10) multis contendit, illi, quod hodie legatur, multa è *poſteriore*, multa etiam è *priore Pluto* inſerta eſſe, 11) eidemque Ludolphus Kuſterus 12) ſubſcribit, libere cum eo profeſſus, *Plutum* noſtrum ex *priore* & *poſteriore* mixtum videri, cum non eſſe ſimpliciter *Plutum priorem*, ex eo ſatis pateat, quod, obſervante vetere interprete, 13.) in eo occurrant notæ quædam temporis, quæ *priori Pluto* minime conveniant, contra *ex priore* deſumpta loca, in quibus præter novæ Comœdiæ morem ὀνομαςὶ quidam perſtringuntur, doceant, nec *poſteriorem* purum ad nos perveniſſe: parum ſane abeſt, quin eam in opinionem adducamur, *tertium* jam eſſe in manibus noſtris *Plutum*, ex prioribus conflatum. Diu, fateor, hæſi in his, nec me iis expedire facile potui, tantorum virorum auctoritate etiam oculos præſtringente. Tandem vero omnem dubitationem exemit mihi Illuſtris Spanhemius, 14.) non quidem inficiatus, multa ex *priore Pluto* in hunc *ſecundum*, juxta Doctiſſim. Samuelem Petitum, eſſe traducta, ſed hoc non ita factum arbitra-

9) In Friſchlini Vita Ariſtoph. & in Notis ad Ariſtophanem excerptis, quæ editioni Raveſteinianæ adjectæ ſunt p. 941.
10.) Miſcellaneorum Lib. I. cap. IX.
11.) Loco mox cit. cap. XVI.
12.) Notarum ejus in Plutum principio.
13.) in Scholiis ad Plut. v. 173. & 1147.
14.) Notis ad eundem Plutum in Edit. Kuſteriana pag. 244.

arbitratus, ut è prima ac ſecunda, tertio adhuc recentata ſic ab eodem Comico, aut ab aliis forte, hæc fabula, quod nullus etiam veterum tradiderit. Rem confirmat rationibus ab aliis ejusdem Poëtæ Comœdiis, quibus idem contigiſſe ſtatuit, petitis, ſimulque argumentum de nominibus veris ita infringit, ut dicat, parce Athenienſes, nec eos, qui auctoritate apud populum tum valuerint, aut qui forte actæ ſecundæ hujus *Pluti* fabulæ temporibus jam obierint, in eo nominatim perſtringi, neque magnas eſſe ibi Chori partes, quales in aliis hujus Comici fabulis occurrant, adeoque non ambigendum, quin ille *Secundus Plutus*, idem ſit cum eo, qui hodie circumferatur.

Alterum, quod monendum Lectorem putavi, eſt numerus & delectus *Perſonarum*, quæ partes agunt in hac Comœdia. In plerisque, quæ in meas inciderunt manus, exemplis, XIV. actorum præfixa fabulæ nomina, choro ruſticorum eorum gregi adſcripto, invenies. Errorem vero manifeſtum hic agnoſces, ſi rem penitius excutere libuerit. Mox enim feriet oculos illa *Perſona*, cui nomen ἑτέρȣ ἀνδρὸς ἀδίκȣ tribuitur, & quæ apud alios undecimum, nonum apud alios locum in ordine colloquentium occupat. Quære hanc in toto Dramate; quovis pignore oppoſito tecum certabo, te non inventurum, cui illud conveniat. Is enim, cui obtruditur id nominis, δίκαιος ἀνὴρ eſt, non ἄδικος. Quod non ex eo tantummodo patet, quod eſt inter amicos Chremyli, verum etiam ex eo conficitur, quod facetus eſt, & lætus è domo Chremyli prodit: tum enim nemo lætabatur, nemo beatus erat, nemo amicus Chremylo,

mylo niſi qui *juſtus* eſſet. Ipſe omnia examines velim, quæ dicere eum juſſit Comicus: nullum verbum deprehendes, quod *injuſtum* prodat, quod non *juſtum* potius & probum declaret. Proinde aut pro ἕτερος ἄδικος ἀνὴρ, (cui propterea etiam locus non eſſe videtur, quoniam *alterius injuſti* partes hic vacant;) ſubſtituendus erit ἕτερος δίκαιος ἀνὴρ, 15.) cui ſimilis proxime antecedit: aut tota perſona, quod viſum eſt nonnullis, expungenda. Vidit hoc primus, ni fallor, omnium Carolus Girardus, 16) quo duce Friſchlini conſilium, qui numerum *Perſonarum*, illo ἑτέρῳ δικαίῳ ſublato, imminuere auſus eſt, inveſtigare licuit. Miror tamen, Biſetum & Kuſterum, quorum oculos non ſubterfugerunt multa, in deſignatione perſonarum retinuiſſe illum *Alterum injuſtum virum*, quem ex ipſo Dramate exulare juſſerunt.

Cæterum cauſam, qua impulſus Ariſtophanes *perſonis* omnibus, quas hic loquentes induxit, ficta fecerit nomina, qualia ſunt, *Carionis*, *Chremyli*, *Blepſidemi*, cum in aliis fabulis vera, *Demoſthenis*, *Niciæ*, *Socratis*, *Euripidis*, *Æſchyli* & aliorum occurrant, quilibet, me etiam non monente, ex ante dictis facile elicere poterit, id ipſum habiturus ſignum novæ comœdiæ, 17.) cujus ſpecimen in *Pluto*, ab omni mordacitate alieno, perinde

15.) Factum id in Amſtelodamenſibus Editionibus, quarum Notula I. mentionem injecimus; ubi in ſyllabo προσώπων τῦ δράματος Perſona illa his notatur verbis: Ἄδικος ἀνὴρ, ἤγουν ἄλλος δίκαιος ἀνήρ.

16.) vid. perbrevem ejus Præfationem Pluto præmiſſam cum verſione Lat. & commentariis editis Pariſ. 1549. apud Wechel.

17.) Quam ita appellamus ad veterem intendentes oculum, cum aliis media dicatur, nova vero Menandrum agnoſcat auctorem.

inde ut prius in Cocalo, & paucis aliis dare voluit.

Alia erant ejusmodi momenta, quæ locum hic merebantur: 18.) ſed miſſis nunc illis, quæ curioſe potius, quam utiliter diſputari ſolent, de *Pluti Præſtantia* adjiciendum aliquid cenſeo. Licet enim vino vendibili non opus ſit ſuſpenſa hedera, & Ariſtophanes Ἀττικώτατος vel nomine ſuo lectores facile alliciat, non tamen ab re fuerit, paucis oſtendere hac occaſione, quantum præſtet cæteris laboribus ejus *Plutus* noſter, ut eo majus illius deſiderium apud Græcæ linguæ ſtudioſos Juvenes excitetur. Hi, ſi conſideraverint, qua ætate *Plutum* docuerit Ariſtophanes, ea nempe, quæ vergebat ad ſenium, qua omnia ad judicii amuſſim magis exigere ſolebat; ſi perpenderint ſecum, quo conſilio eum commentus fuerit, nimirum ut filio Araroti, quem præficere ſcenæ conſtituerat, fautores quæreret; ſi porro cogitaverint, huic fabulæ doctiſſimos homines, qui eam, ultimam tempore, primam tamen ordine voluerunt eſſe, concordibus ſuffragiis principatum detuliſſe: illam amare, illam admirari incipient, cauſam certe ſubeſſe credent, cur tanti omnibus viſus fuerit, ut primus ei locus decerneretur. Sunt vero alia, quæ *Plutum*, agmen inter omnes merito ducentem, commendant, nobisque perſuadent, ut eum cæteris præferamus,

18.) Sic de Prologo fabulæ hujus agi poſſet, cujus meminit Anonymus in ὑποθέσει media his verbis: *προλογίζει δὲ θεράπων, prologum autem agit ſervus*; niſi notum eſſet, ea indigitari, quæ Carion Act. I. Sc. I. de Domino ſuo queritur: cum Prologum alioqui Ariſtophanicæ Comœdiæ non ferat ratio.

mus, vel ſaltem nulli inferiorem cenſeamus. Non negare poteſt Friſchlinus, qui contra Plutarchi criminationes Ariſtophanem defendere conatus eſt, 19) genus orationis in quibusdam ejus Comœdiis reperiri φορτικὸν καὶ βάναυσον, *illiberale & ſordidum*, multaque ibi occurrere verba obſcena, multa geri ſcurrilia, multa dici ab honeſtate remota; quod vitio temporum tribuendum erat, quibus nec audiebantur, nec ſpectabantur Comœdiæ, quæ talia non admixta haberent. At nihil tale eſt in *Pluto*, quam fabulam omnium caſtiſſimam appellaveris, adeoque nihil ab ea timendum eſt moribus, quibus in ea, ſi in qua alia, maxime conſulitur. Ad hæc cum ſpectamus Atticæ linguæ puritatem, elegantiam, copiam, ſuavitatem, in variarum vocum aptiſſima compoſitione felicitatem, multorum vocabulorum rerumque ad forum, ad judicia variasque ſcientias ſpectantium interpretationem, 20) ſententiarum gravitatem, prætereaque clariſſima antiquitatis ultimæ lumina, & quæ in fabulis quibusdam recondita habentur, fratribus ſuis omnibus palmam hac etiam parte præripere *Plutum*, fateri cogemur. Hinc fieri ſolet, ut, qui alios auctores Græcos ſibi explicandos ſumunt, omnes *Pluto* ſupplicent, & præſidia ac opem ab eo petant, quippe in quem divitias cunctas à Poëta congeſtas vident, ita ut ſe totum ille exhauſiſſe, omnesque ingenii vires effudiſſe in hoc idolo ornando credatur. Et quantum eloquentiæ ſtudioſis profuerit ſemper

iſta

19) Defenſio hæc Ariſtophanis eſt in Edit. Friſchlini pag. 7.

20) quæ in univerſo Opere laudat Æmilius Portus Epiſtola ad Odoardum Biſetum præmiſſa Ariſtophani.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/15
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

iſta fabula, cum aliis hujus ſcenæ, id non oſtendit modo ipſa facundia & in dicendo ſuavitas incredibilis, quam ineſſe his metris Æmilius Portus 21.) affirmat, ſed etiam exempla ſummorum virorum, & Joannis inprimis Antiocheni, propter aureum eloquentiæ flumen, χρυσοςόμȣ & χρυσοῤῥήμονος cognomento celebrati, qui diurna nocturnaque manu triviſſe Ariſtophanem & inde maximam tum facundiæ, tum vehementiæ ſuæ partem in corripiendis vitiis hauſiſſe dicitur. 22.) Præcipue vero ſacrarum literarum ſenſum indagaturis quod ex *Pluti* lectione pollicear, habeo. Quemadmodum enim 23) Joſephus Scaliger dicere nil erubuit, nunquam ſe plura apud ullos auctores legiſſe, quæ magis ad earum interpretationem ducerent, quam apud Ariſtophanem & ei ſimiles: ita in hac ejus Comœdia præcipue talia reperiri, nemo eorum dubitabit, quibus Doctiſſ. Tobiæ Eckardi *Obſervationes Philologicas ex Pluto dictioni Novi Foederis illuſtrandæ inſervientes* 24) conſulere libuerit.

Nihil nunc dicam de voluptate, quæ major utique ex Pluti, quam alius cujuscunque Dramatis Ariſtophanici lectione percipitur, ſiquidem legentibus primo ſtatim intuitu patet, id Poëtam hic inprimis egiſſe, ut & prodeſſet & delectaret, ridendoque (at ſine felle, quo reli-

quæ

21.) in Epiſt. ad Biſetum modo laudata.

22.) ex Ald. Manutii Præfatione Ariſtophani præmiſſa hoc multi repetunt. vid. Fabric. l. c. p. 70<. & Tob. Eckardi Præfatio Obſerv. Philolog. ex Pluto Ariſtoph.

23.) ut eſt in Scaligerianis pag. 38.

24.) Prodierunt illæ Quedlinburgi 1733.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/16
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

quæ fabulæ exacerbatæ ſunt) verum diceret. Hæc mecum omnia dum reputo, impetrare à me non poſſum, ut credam, *Plutum* ab Ariſtophane ebrio factum, etiamſi affirmare quis auſit, de reliquis Comœdiis omnibus ab eo commiſſis vere Athenæum 25.) id dicere potuiſſe; quod mihi non magis ſit veriſimile, quam Friſchlino, recte exiſtimanti, 26.) non potuiſſe ab ebrio hæc præſtari, quæ pauci ſobrii, etiam ad Cleanthis lucernam lucubrantes, præſtare potuiſſent.

Nemini autem mirum videbitur, *Plutum*, cum tanta ejus ſit præſtantia, tot ſemper amatores ſibi conciliaſſe, inventosque etiam, qui eum dignum exiſtimaverint, quem unum ex omnibus Ariſtophanis operibus juventuti erudiendæ proponerent, Reuchlini exemplo, qui Ingolſtadii ſe auditoribus plus quam trecentis illum interpretatum ipſe profeſſus eſt, 27.) quod probe noverat elegantioris doctrinæ inſtaurator feliciſſimus, meliora & ad ſitim Græcarum literarum & provocandam & reſtinguendam aptiora non poſſe propinari. Nec alia de cauſa Plutus a reliquo fabularum Ariſtophanis corpore ſeparatus quam ſæpiſſime prodiit in publicum, rariſſime cum ſocia, quam quod omnes intelligerent, quantum ſuper cæteras emineret, & quanta cum utilitate lectio ejus eſſet conjuncta. Cum vero tot prela fatigaverit, totque magna ingenia exercuerit, operæ pretium me factu-

25.) Lib. X. Dipnoſoph. cap. 9. Καὶ Ἀλκαῖος, inquit, ὁ μελοποιὸς, καὶ Ἀριστοφάνης, ὁ Κωμῳδοποιὸς, μεθύοντες ἔγραφον τὰ ποιήματα.
26.) in vita Ariſtophanis.
27.) vid. Fabric. loc. cit. pag. 706.

factum exiſtimo, ſi varias ejus editiones, quæ quidem innotuerunt mihi, commemoravero, & oſtendero, quam diverſo habitu in publicum prodierit, quantumque operæ ei ornando atque explicando fuerit impenſum.

Eorum vero, qui manum ei admoverunt, alii Græco textu, eoque nudo, fuerunt contenti, alii Latinam verſionem vel liberam, vel metris adſtrictam eidem adjecerunt, rurſum alii in exterarum nationum eum transfuderunt linguas, multi vero vel ſcholiis Græcis vel Latinis notis, quidam etiam Gallicis, illuſtrarunt, & nonnulli ex iis unam aut alteram Ariſtophanis fabulam in ſocietatem *Pluti* admiſerunt. 28.) Græce ſeparatim editus eſt Argentorati, *29.*) & additis Ranis Ultrajecti; 30.) Latina autem proſa, Lamberto Hortenſio Monfortio auctore, expreſſa Ultrajecti cum Nubibus & Equitibus *31.)* prodiit. Andreas vero Divus Juſtinipolitanus, qui eum Latinum facere pari ratione conatus eſt nugatoria interpretatione, perinde ut cæteras Comœdias Ariſtophanis, ita cenſente Reineſio, 32.) proſtituit, dum verbum verbo reddidit, &, quod plane ridiculum eſt, Græca non intellecta Latinis literis expreſſit, quaſi hoc fuco Latina futura. Jambis Latinis Nicod. Friſchlini incedentem, & quidem ſolum, Henr. Rumpius Hamburgi 33.) produxit in publicum. Eundemque ab Adriano Chilio & à Thoma Venatorio in metra Latina reda-

28.) Horum nomina maximam partem recenſet Fabricius l. c. cui me plurima debere gratus profiteor.

29.) 1567. 4. 30.) 1561. 4. 31.) 1557. 4.

32.) Var. Lect. pag. 416.

33.) 1613. 8. qui liber recuſus eſt Helmſtadii 1667. 4.

redactum Antverpia 34) & Norimberga, 35) deſerunt *). Gallice eum loqui primum docuit, Fabricio teſte, Jo. Ant. Bayſius, & Hiſpanice Petrus Simon Abril, uti Nicolaus Antonius 36) apud eundem perhibet. Inter illos, qui verſionibus & explicationibus variis dilucidatum eum publici juris fecerunt, primo loco appellandum duxi Carolum Girardum, Bituricenſem, qui eum non modo Latinitate donavit, ſed commentariis etiam utiliſſimis inſtruxit. 37) Girardo jungimus fœminam, ſummo ingenio præditam eoque viris æmulam, Annam Daceriam, 38) quæ *Plutum* & Nubes Gallica proſa notisque exquiſitisſimis interpretata nominis ſui famam mirifice auxit, 39) addito imprimis examine utriusque Comœ-

34) 1553. 8.

35) 1531. 4. Ex officina Jo. Petreji. De qua Editione vid. Maittaire Annal. Typograph. Tom II. pag. 389. & 758.

(*) Inveni etiam Plutum à M. Cabedio latinum factum, & impreſſum Pariſ. 1548.

36) Tom. II. Bibl. Hiſp. p. 193.

37) Prodiit Pariſiis, excudentibus Chriſtiano Wechelo & Mathurino Dupuys 1549.

38) Ariſtophanem illa ducenties totum perlegiſſe fertur, exagitata propterea a Monnojo hoc Epigrammate:

Docte Epouſe d'un docte Epous,
Vous avés, nous le ſavons tous,
Lû deux cent fois Ariſtophane,
Mais faut-il d'une rude voix,
Que Frain la-deſſus vous chicane?
J'ai bien lû ſon livre une fois.

vid. Poem. ej. Hagæ-Comitum 1716. p. 79. Toties Nubes etiam perlegiſſe Tan. Faber, Daceriæ pater, dicitur. v. les Vies des Poëtes Grecs, en abregée, par Mr. le Fevre Amſt. 1700. p. 115. ſqq.

39) Inſcriptio hæc eſt: Le Plutus & les Nuées, Comedies d'Ariſtophane, traduit avec de remarques & un Examen de chaque Piece ſelon les regles au Theatre par Me. Anne le Fevre, epouſe de Mr. Dacier. Paris 1684. 12. & ibid. 1692. & Amſtelod. eod. anno eademque forma.

Comœdiæ ad regulas theatri, quod ante eam nemo inſtituerat. Ad latus ejus applicarem Antonium Verderium, civem ejus, ſi ſcirem, Plutum, quem pariter Gallica proſa a ſe converſum & commentariis illuſtratum *ipſe* memorat, 40) lucem unquam vidiſſe, de quo nec Fabricio ſatis conſtitiſſe videtur, qui etiam *Plutum* & Nubes Ariſtophanis cum ſcholiis ineditis in Bibliotheca Renati Morellii fuiſſe ex Labbeo 41) nos docuit. Poſt hos Gallorum labores Anglorum induſtriam merito laudamus, qui *Plutum* 42) etiam cum Nubibus, nova verſione Latina & antiquis Scholiis Græcis ornatum, indicibusque in Græca ſcholia, verborum altero, altero auctorum locupletatum Londini 43) quam nitidiſſimis typis exſcribi curarunt. Neque Germani hic ſilentio prætereundi, inter quos Ludolfi Kuſteri ſtudium eminet, qui, cum *XI.* quæ extant, Ariſtophanis Comœdias emendatas ſcholiisque & commentationibus variorum illuſtratas & excuſſas penitus elegantiſſimo opere prolaturus eſſet in lucem, totus in expolienda & liberaliſſime dotanda hac noſtra fuiſſe conſpicitur, utpote in quam non ipſe modo ſuas, easque uberrimas, ſed & Car. Girardi, quas modo memoravimus, & Ezech. Spanhemii aliorumque Notas doctiſſimas plena manu congeſſit. Sed quoniam ille reliquis etiam fabulis ſe commodavit, plura de eo non eſt inſtituti mei commemorare. His omnibus, quorum

40) Biblioth. Gallicæ pag. 81.

41) Biblioth. nov. MSS. p. 213.

42) in quem etiam Rich. Bentleji Emendationes habemus in Ariſtophane Kuſteri pag. 315.

43) ap. R. Clavel 1695. 8vo. de qua Edit. conſulantur Acta Erud. Lipſ. Lat. A. 1696. Menſe Septembri.

rum ſtudio debet aliquid *Plutus* Ariſtophanis, accenſeo tandem Sigeb. Havercampium, Batavum, qui eundem, Dionyſii Alexandrini Libro *de Situ Orbis* ſubjunctum, in uſum domeſticæ inſtitutionis, anno ſuperiore Lugduni 44) cum Friſchliniana verſione, ſed absque notis, quales tamen Dionyſio putavit adjiciendas, luci expoſuit. Cujus exemplum cum hoc ipſo tempore Lipſia apportatum commode incidat in manus, ea verba, quibus in Præfatione ad linguæ Græcæ ſtudioſos Ariſtophanem, & *Plutum* imprimis, laudat, & quibus de præſtantia ejus ante a me allata egregie confirmantur, inde transſcribere liceat. Ita autem fluunt: *Ariſtophanes Atticæ elegantiæ & Comici leporis pater, quicquid in addiſcenda pulcherrimæ linguæ proprietate laboris inſumitur, ſalibus ſuis mitigabit atque exhilarabit. Selegimus, quæ inter Comœdias ejus prima legi ſolet, Plutum, eo etiam commendabiliorem, quod pluribus ex reliquis honeſto ſermone præſtet, neque tamen ulli ex iisdem Comica laude cedat.*

Reſtat, ut de meo inſtituto pauca adjiciam, & cauſam, quæ me impulerit, ut Plutum Ariſtophanis denuo excudendum curarem, quidque ea in re a me præſtitum ſit, Lectori Benevolo aperiam. Gloriolæ captandæ ergo id a me tentatum eſſe, nemo ſuſpicabitur ſanus: qualis enim ſperari inde, quæſo, poterat? Ut, quod verum eſt, fatear, neceſſitas hoc imperabat. Ariſtophanem utiliter prælegi poſſe Auditoribus meis credebam, ipſi etiam eum

 expe-

44) ap. Gerh. Potvliet. 8. vid. Nova Liter. Lipſ. Anno 1736. pag. 770.

expetere immo flagitare videbantur. Fruſtra quærebam exemplaria, quot quidem noſtris ſufficerent, & ea, quorum copia fieri poterat, majori pretio vendebantur, quam quod ferrent rationes noſtræ. Proinde Ampliſſ. Weidmannum adii, &, ut *Plutum* ſaltem, fabularum Ariſtophanis Helenam, ſuo ſumptu typis exſcribendum curaret, rogavi. Mox ille precibus annuit. Ego, ut ſine nævis prodiret Plutus, providi ſedulo, ea, quæ peccata erant in Friſchlini Ariſtophane, Porti, Biſeti, Scaligeri, imprimis vero Kuſteri auctoritatem ſecutus, emendavi, &, cum melior non eſſet ad manus, ejusdem Friſchlini verſionem, licet ob ſenarios affectatos paulo obſcuriorem, 45) quæ & Kuſtero modo memorato ſuffecerat, retinui. Notas vero breviores, quas paratas adjicere non licuit, prælectionibus ſervavi. Vale, B. L. & ſicubi Typographus impegerit, boni conſule.

45.) ea tamen meliorem fieri non potuiſſe, Reineſius putat Var. Lect. pag. 416.

NICO-

NICODEMI FRISCHLINI
Argumentum in Plutum.

AVaritiam, teterrimam generis humani luem, ac peſtem Rerumpublicarum fere omnium poetarum ſcriptis exagitatam, præſenti Comœdia reprehenſurus Ariſtophanes, & verum divitiarum uſum hominibus commonſtraturus: Chremylum pauperem quendam, ſed bonum & iuſtum, introducit: qui accepto Apollinis Delphici, eum enim de vita filii recte inſtituenda conſuluerat, oraculo; ut quem primum ſibi haberet obvium, illius veſtigia ſtudioſe ſequeretur: incidit in quendam cæcum, & ſibi ignotum; & ſicut oraculo fuerat monitus, diligenter eum ſequitur. Chremyli cæcum hominem ſubſequentis præpoſterum morem ſervus Cario admiratus, herum obiurgat. Sed mox divino oraculo cognito, una cum ipſo Plutum adit, & qui ſit, fateri cogit. Eorum ille vocibus adductus, & qui ſit, & quare cæcutiat, pulcre exponit: ſimul qualem ſe erga pauperes eſſet geſturus, ſi viſum reciperet, facete commemorat. Qua Pluti voluntate perſpecta, Chremylus conſilium init, de viſu illi reſtituendo: commonſtrata illius potentia, qua Deos omnes, ipſumque adeo Jovem Plutus exſuperet. His verbis Deo perſuadet, ut cæcitatem ſuam pelli, & medicamentis ſanari ſe patiatur. Paulo poſt Cario ad ſenes Agricolas, ex agro advocandos, dimittitur, ut & illi divitiarum, ac Pluti fiant participes, & e dura vita in meliorem perducantur. Eo rus abeunte, Chremylus Plutum ad ſe domum perducit, ut, rebus omnibus illic adornatis, deinceps in fanum Aeſculapii deducatur. Qui ubi domum

 ignotam

ignotam intrat, Chremylum perfacete orat, ne aut ſordidorum more in terram defodiatur, aut prodigorum ritu meretricibus & aleatoribus proſtituatur. Chremylus mediocrem ſe, ac liberalem fore promittit. Interim e rure cum ſenibus Agricolis revertitur Cario, iisque futuræ vitæ ſtatum commemorat, & heri conſilium, ac Pluti conditionem recitat. Ruſtici ludibrio ſe haberi arbitrati, ſervo Carioni omnis generis mala ingerunt. Tandem rei veritate cognita, vitam ſibi voluptariam, ut fert agreſtium hominum conſuetudo, ex opibus pollicentur: & mutuis ſeſe ſcommatis & iocis excipiunt. Mox Chremylo obvianti, & ſalutanti, iidem agricolæ omnem operam in Pluti cæcitate arcenda promittunt. Accedit & Blepſidemus, qui repentina Chremyli opulentia alibi cognita, hominem convenit, & furti inſimulat. Oritur quædam inter ſenes turba, quæ tamen mox iterum ſedatur. Nam Chremyli felicitate, qui Plutum ſe domi habere adfirmabat, & conſilio eiuſdem, de viſu illi reddendo, probe perſpecto, ſuam quoque in ea re operam Blepſidemus pollicetur. Quibus ita confabulantibus intervenit Penia, hoc eſt, Paupertas, & graviter cum ſenibus expoſtulat, quod Plutum viſui reſtituere, paupertatemque e Græcia eiicere conſtituiſſent: & quidem nullo eiusdem merito, cum Paupertas maiora bona hominibus, quam Plutus per ſuas divitias largiatur. Senibus hoc pernegantibus, accedit Chorus, & utrosque admonet, ut ſuam quisque ſententiam dicat, & eam rationibus probet. In eo congreſſu diſputatur utrinque acriter: hinc Paupertate ſua monſtrante commoda, illinc ſenibus divitiarum fructus, & utilitates extollen-

tollen-

tollentibus. Sed clamore magis, ita ut ſit, quam rationibus victa Paupertas, exulatum abit. Senes propoſitum ſuum exequuntur, & Plutum in fanum Aesculapii ſub noctem deducunt. Revertitur paulo poſt e templo ſervus Cario, & primum Agricolas in Choro expectantes, læto nuncio de Pluti viſu reparato, exhilarat. Eorum adplauſu domo excita uxor Chremyli, celeriter procurrit, & Carionem de rebus in templo geſtis interrogat. Ibi varia ille, quæ in fano acciderant, recitat: ſimul ceremonias, quibus Plutus viſum receperit, alius vero quidam Neoclides, cæcior factus ſit, multis ſalibus & iocis admiſtis, heræ ſuæ commemorat. Advenit mox ipſe Plutus cum ſene Chremylo, & iubare ſolis ſalutato, omnibus iuſtis ſuam deinceps opem, auxiliumque offert. Eundem Chremyli uxor, conſueto ritu, quo novi ſervi excipi ſolebant, domum intrantem excipit, ac læto animo complectitur. Domo egreſſus Cario, heri ſui adfluentiam, & copiæ cornu, quod in ædibus ſuis repente enatum ſit, admodum facete prædicat. In eum Dicæus, vir iuſtus, trita cum tunica & calceis incidit: dona iſta gratiarum loco oblaturus Pluto iam oculato, eo quod beneficio illius iam eſſet ditatus. Utriusque colloquio intervenit, cum teſte quodam, perfidus & nequam Sycophanta, qui de ſua miſeria ac fame conqueritur: quandoquidem oculatus Plutus malos iam non reſpiciat: Sed a ſervo Carione & Dicæo irridetur, ac, quibus dignus erat, modis adficitur: tandem etiam veſtibus ſuis exuitur, & attritis lacernis induitur, deſertusque a ſuo, quem adducebat, teſte, miſerrime multatur. Interim accedit ad oſtium Chremyli quædam anus decrepita, Pluto & ipſa irata.

irata. Nam priusquam ille vidiſſet, ipſa cuidam adoleſcenti placuerat, qui cæco pecuniæ amore adductus, divitem iſtam amaverat vetulam: nunc autem apertis Pluti oculis, ipſa anus agnita a ſuo deſerebatur marito iuvene. Itaque Juſtum orat, ut Plutum ad æquitatem redigat, quo ſibi pro datis beneficiis ab adoleſcente digna referatur gratia. Mox ipſe adeſt iuvenis, qui conſpecta amica, ſenectutem & canos ac rugas illius admiratur: ut qui cæcus antea, iſta non viderit. Mirifice illic, tam a ſene, quam a iuvene miſera anus exagitatur. Ad extremum vir Juſtus adoleſcentem exhortatur, ne eam deſerat: & cum vinum ebiberit, etiam fæces combibat. Dum hæc illic geruntur, advenit Mercurius, & Carionem e domo ſevocat, ac ſe deſertum ac famelicum eſſe conqueritur, quando omnibus iuſtis & pietatis cultoribus ditatis, erant enim antea pauperes, iam nemo ſit, qui liba aut ſacra ſibi pro divitiis offerat. Simul Carionem orat, ut hoſpitio Mercurium dignetur, ipſumque in domum ſuſcipiat. Ille initio negat: ſed cum Mercurius ſe ad omnia, etiam infima officia, deſcenſurum promitteret, tandem recipitur, & pecudum inteſtina abluere iubetur. Poſtremus adeſt Jovis ſacerdos, qui & ipſe de fame ſua conqueritur, quod nemo iam ſacrificet, nec templum ingrediatur, niſi alvi exonerandæ gratia. Huius vicem miſeratus Cario, Plutum e domo evocat, & in locum Jovis Olympii, ubi publicum erat civitatis ærarium, reponit: ſimul anui bonam ſpem de reditu amatoris facit, & cum ea templum Jovis ingreditur.

Quos abeuntes omnis Chorus cum cantu proſequitur.

ALIVD.

ALIVD.

P *lutum admonet vir pauper viſum recipere,*
L *aborioſos ſimul accerſit agricolas.*
V *bi Blepſidemus acceſſit ſocius: venit*
T *um pauperies: repellitur. Cæco Deo*
V *iſum dat Æſculapius: gaudent boni:*
S *æuiunt mali. Pluto etiam cedit Iupiter.*

PERSONAE DRAMATIS.

Cario, ſeruus.
Chremylus, herus.
Plutus.
Chorus agricolarum.
Blepſidemus, ſenex
Paupertas.
Mulier, Chremyli vxor
Iuſtus.
Sycophanta.
Anus.
Iuuenis.
Mercurius.
Sacerdos Iouis.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/27
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΣ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

Σκηνὴ ἡ πρώτη.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐςὶν, ὦ Ζεῦ καὶ Θεοὶ,
Δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου.
Ἢν γὰρ τὰ βέλτισθ' ὁ θεράπων λέξας τύχῃ,
Δόξῃ δὲ μὴ δρᾷν ταῦτα τῷ κεκτημένῳ:
Μετέχειν ἀνάγκη τὸν θεράποντα τῶν κακῶν.
Τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἐᾷ τὸν κύριον
Κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. τῷ δὲ Λοξίᾳ,
Ὃς θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου,
Μέμψιν δικαίαν μέμφομαι ταύτην, ὅτι
Ἰατρὸς ὢν καὶ μάντις, ὥς φασιν, σοφὸς,
Μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην·
Ὅς τις ἀκολουθεῖ κατόπιν ἀνθρώπου τυφλοῦ,
Τοὐναντίον δρῶν, ἢ προσῆκ' αὐτῷ ποιεῖν.
Οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα·
Οὗτος δ' ἀκολουθεῖ: κἀμὲ προσβιάζεται.
Καὶ ταῦτ' ἀποκρινομένου τὸ παράπαν, οὐδὲ γρῦ.
Ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι,
Ἢν μὴ φράσῃς, ὅτι τῷ δ' ἀκολουθοῦμέν ποτε,
Ὦ δέσποτ': ἀλλά σοι παρέξω πράγματα.
Οὐ γάρ με τυπτήσεις, ςέφανον ἔχοντά γε.
Χρ. Μὰ Δί', ἀλλ' ἀφελὼν τὸν ςέφανον, ἢν λυπῇς τί με,

Ἵνα

ARISTOPHANIS PLVTVS.

ACTVS PRIMI SCENA prima.

Senarii Iambici.

CARIO, CHREMYLVS.

PRob Iupiter & Dii, quam dura eſt prouincia,
Si quis hero deſipienti ſeruus ſeruiat.
Nam ſi optima quæque ſeruus ſuaſerit:
Secus autem hero ſint viſa: ibi neceſſe famulum
Fieri malorum participem cum hero ſuo.
Nam ita inique comparatum eſt, vt ſors inuida
Ius corporis, non illi, qui ipſum poſſidet,
Sed ei, qui pretio eſt mercatus, conceſſerit.
Atque hoc ita, vt dixi, me Caſtor ſeſe habet.
De Apolline autem, qui ex tripode ſuo aureo
Ambigua ſolet reſponſa dare quærentibus,
Non iniuſtam hanc querimoniam habeo: quod bonus
Cum ſit medicus, & vates, vt dicunt, bonus:
Herum meum dimiſit a ſe ægerrimum,
Et atra bile percitum: veſtigia
Qui cæci hominis a tergo ſubſequitur videns:
Longeque ſecus facit, quam facere eum decet.
Nam qui videmus, alios cæcos ducimus:
Hic, qui videt, cæcum ſequitur: ac me inſuper
Eodem adigit: reſpondens interim ne gry quidem.
Quare non eſt, vt ſileam nunc diutius:
Niſi tu mihi dixeris here, quid tandem fiet,
Quod hunc ſequimur. Alias moleſtus ero tibi.
Neque enim me verberabis, qui ſertum gero.
CH. Non per Iouem: ſed ſi moleſtus ſis mihi

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/29 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Ἵνα μᾶλλον ἀλγῇς. Καρ. λῆρος. οὐ γὰρ παύσομαι,
Πρὶν ἂν φράσῃς μοι, τίς ποτ' ἐστὶν οὑτοσί.
Εὔνους γάρ ὢν σοι πυνθάνομαι πάνυ σφόδρα.
Χρ. Ἀλλ' οὐ σε κρύψω. τῶν ἐμῶν γὰρ οἰκετῶν
Πιστότατον ἡγοῦμαί σε καὶ κλεπτίστατον.
Ἐγὼ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος ὢν ἀνὴρ,
Κακῶς ἔπραττον, καὶ πένης ἦν. Καρ. οἶδά τοι.
Χρ. Ἕτεροι δ' ἐπλούτουν, ἱερόσυλοι, ῥήτορες,
Καὶ συκοφάνται, καὶ πονηροί. Καρ. πείθομαι.
Χρ. Ἐπερησόμενος οὖν ᾠχόμην ὡς τὸν θεόν.
Τὸν ἐμὸν μὲν αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου σχεδὸν
Ἤδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι βίον.
Τὸν δ' υἱὸν, ὅσπερ ὢν μόνος μοι τυγχάνει,
Πευσόμενος εἰ χρὴ μεταβαλόντα τοὺς τρόπους,
Εἶναι πανοῦργον, ἄδικον, ὑγιὲς μηδεέν.
Ὡς τῷ βίῳ τοῦτ' αὐτὸ νομίσας ξυμφέρειν.
Καρ. Τί δῆθ' ὁ Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν στεμμάτων;
Χρ. Πεύσει. σαφῶς γὰρ ὁ θεὸς εἶπέ μοι τοδί:
Ὅτῳ ξυναντήσαιμι πρῶτον ἐξιὼν,
Ἐκέλευσε τούτου μὴ μεθίεσθαί μ' ἔτι:
Πείθειν δ' ἐμαυτῷ ξυνακολουθεῖν οἴκαδε.
Καρ. Καὶ τῷ ξυναντᾷς δῆτα πρώτῳ; Χρ. τουτῳί.
Καρ. Εἶτ' οὐ ξυνίης τὴν ἐπίνοιαν τοῦ θεοῦ,
Φράζουσαν, ὦ σκαιότατέ, σοι σαφέστατα,
Ἀσκεῖν τὸν υἱὸν τὸν ἐπιχώριον τρόπον;
Χρ. Τῷ τοῦτο κρίνεις; Καρ. δηλονοτιὴ καὶ τυφλῷ,
Γνῶναι δοκεῖ τοῦθ': ὡς σφόδρ' ἐστὶ συμφέρον
Τὸ, μηδὲν ἀσκεῖν ὑγιὲς ἐν τῷ νῦν χρόνῳ.
Χρ. Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τοῦτο ῥέπει,
Ἀλλ' εἰς ἕτερόν τι μεῖζον. ἢν δ' ἡμῖν φράσῃ,

In aliqua re, ego detracto ſerto, te flagris
Multabo, vt peius etiam habeas. CA. nugas agis.
Nam ego prius non ceſſabo, quam tu dixeris
Hic quis ſiet. Quia enim fidelis ſum tibi,
Ideo tam ſollicite, quæ ſunt in rem tuam,
Inquiro. CH. Agedum iam non cælabo te amplius.
Nam ex omnibus ſeruis te vti fideliſſimum
Mihi, ſic & furaciſſimum credo omnium.
Ego, cum vir eſſem iuſtus, integer & pius:
Hactenus in egeſtate, & ſumma penuria,
Ætatem egi, inopem ac miſeram. CA. iſthuc ſcio.
CH. Alii vero nequam homines, ſcelerati, improbi,
Sacrilegi, ſycophantæ, rabulæ, interim
Diteſcebant. CAR. iſthuc credo facillime.
CHR. Interrogaturus igitur, adiui hunc Deum,
Vt, qui putabam vitæ ærumnoſæ prope
Exhauſtam a me eſſe partem longe maximam:
Conſulerem eum de filio, quem habeo vnicum:
An illi expediat permutatis moribus,
Eſſe improbo, male verſuto, ſani nihil:
Nam ad bene viuendum hoc credebam apprime vtile.
CA. Quid ergo per coronas Phœbus garriit?
CH. Id audies. aperte enim Deus mihi
Hoc dixit, vt cuicunque primum occurrerem,
Templo egreſſus: eum nullo deſererem loco,
Animumque inducerem, domum vſque perſequi.
CA. Et huic tu primum ergo occurriſti? CH. huic ſcilicet.
CA. Quid, ſi tu homo ineptiſſime, mentem optimi Dei
Non aſſecutus es? qui aperte hoc conſulit:
Vt filium noſtratum moribus imbuas?
CH. Vnde iſtud coniicis? CA. hoc vel cæcus viderit,
Quod maxime conducat, hoc nunc tempore
Nihil quicquam ſani quenquam hominem conarier.
CH. At hoc mihi non fit veriſimile Cario,
Quod in iſtam partem propendeat oraculum:
Sed in aliud longe maius. Quod ſi vir hic

 Nobi

Ὅς τίς ποτ᾽ ἐςὶν οὑτοσὶ, καὶ τοῦ χάριν,
Καὶ τοῦ δεόμενος ἦλθε μετὰ νῷν ἐνθαδὶ,
Πυθοίμεθ᾽ ἂν τὸν χρησμὸν ἡμῶν, ὅ, τι νοεῖ.
Καρ. Ἄγε δὴ σὺ, πρότερον σαυτὸν, ὅς τις εἶ, φράσον.
Ἢ τἀπὶ τούτοις δρῶ. Χρ. λέγειν χρὴ ταχὺ πάνυ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΩΤΟΥ ΣΚΗΝΗ δευτέρα.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΠΛΟΥΤΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σοι. Καρ. μανθάνεις,
Ὅς φησιν εἶναι; Χρ. σοὶ λέγει τοῦτ᾽, οὐκ ἐμοί.
Σκαιῶς γὰρ αὐτοῦ καὶ χαλεπῶς ἐκπυνθάνει.
Ἀλλ᾽ εἴ τι χαίρεις ἀνδρὸς εὐόρκου τρόποις,
Ἐμοὶ φράσον. Πλ. κλάειν ἔγωγέ σοι λέγω.
Καρ. Δέχου τὸν ἄνδρα, καὶ τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ.
Χρ. Οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρα, χαιρήσεις ἔτι.
Εἰ μὴ φράσεις γὰρ, ἀπό σ᾽ ὀλῶ κακὸν κακῶς.
Πλ. Ὦ τᾶν ἀπαλλάχθητον ἀπ᾽ ἐμοῦ. Χρ. πώμαλα.
Καρ. Καὶ μὴν ὃ λέγω, βέλτιςόν ἐςι, δέσποτα.
Ἀπολῶ τὸν ἄνθρωπον κάκιςα τουτονί.
Ἀναθεὶς γὰρ ἐπὶ κρημνόν τιν᾽ αὐτὸν, καταλιπὼν
Ἄπειμ᾽, ἵν᾽ ἐκεῖθεν ἐκτραχηλισθῇ πεσών.
Χρ. Ἀλλ᾽ αἶρε ταχέως. Πλοῦτ. μηδαμῶς. Χρ. οὐκοῦν ἐρεῖς;
Πλ. Ἀλλ᾽ ἢν πύθησθέ μ᾽, ὅς τις εἴμ᾽, εὖ οἶδ᾽, ὅτι
Κακόν τί μ᾽ ἐργάσεσθε κοὐκ ἀφήσετε.
Χρ. Νὴ τοὺς θεοὺς ἡμεῖς γ᾽, ἐὰν βούλῃ γε σύ.

Nobis aperiat, quiſnam ſit, cuius rei
Cauſa, aut qua re indigens, nobiſcum huc venerit,
Forte aſſequemur oraculum, quid innuat.
CA. Age tu, dic hocprimum mihi, quinam vir ſies:
Aut poſt minas ſic faciam. CH. dicto opus eſt cito.

ACTVS PRIMI SCENA ſecunda.

Senarii Iambici.

PLVTVS, CARIO, CHREMYLVS.

TIbi ego dico, vt male pereas. CA. audis here,
Quem ſe eſſe dicat? CH. hoc tibi dicit, non mihi.
Nam ruſtice & inhumaniter eum interrogas.
Age vero, ſi quid tibi candidi hominis placent
Mores: mihi dicito. PL. dico tibi, vt male habeas.
CA. Habe virum tibi, habe hoc augurium Apollinis.
CH. Ita me Ceres amet: faxo ego ne gaudeas.
Niſi enim dicas qui ſis, male te perdam malum.
PL. Abſcedite a me, obſecro viri. CH. minime omnium.
CA. Here, quod mihi factu nunc videtur optimum,
Id eloquar: hunc ego hominem perdam peſſime.
Nam in præcipitium aliquod eum ducam: atque ibi
Homine relicto, me ſubducam protinus,
Vt illinc delapſus, collum frangat miſer.
CH. Eia ocyus rape. PL. nequaquam. CH. loquere igitur.
PL. Atqui, ſi cognoueritis me, qui vir ſiem,
Sat ſcio, aliquod mihi dabitis malum: neque
Dimittetis. CHR. nos per Deos, ſi tu velis.

Πλ. Μέθεσθε νῦν μου πρῶτον. Χρ. ἠνὶ, μεθίεμεν.
Πλ. Ἀκούετον δή· δεῖ γὰρ, ὡς ἔοικ᾽, ἐμὲ
Λέγειν, ἃ κρύπτειν ἦ παρεσκευασμένος.
Ἐγὼ γάρ εἰμι Πλοῦτος. Χρ. ὦ μιαρώτατε
Ἀνδρῶν ἁπάντων. εἶτ᾽ ἐσίγας Πλοῦτος ὤν;
Καρ. Σὺ Πλοῦτος, οὕτως ἀθλίως διακείμενος;
Ὦ Φοῖβ᾽ Ἄπολλον, καὶ θεοὶ, καὶ δαίμονες,
Καὶ Ζεῦ: τί φῄς; ἐκεῖνος ὄντως εἶ σύ; Πλ. ναί.
Χρεμ. Ἐκεῖνος αὐτός; Πλ. αὐτότατος. Χρέμ. πόθεν οὖν, φράσον,
Αὐχμῶν βαδίζεις; Πλ. ἐκ Πατροκλέους ἔρχομαι,
Ὃς οὐκ ἐλούσατ᾽, ἐξότουπερ ἐγένετο.
Χρ. Τουτὶ δὲ τὸ κακὸν πῶς ἔπαθες; κάτειπέ μοι.
Πλ. Ὁ Ζεύς με ταῦτ᾽ ἔδρασεν, ἀνθρώποις φθονῶν.
Ἐγὼ γὰρ ὢν μειράκιον ἠπείλησ᾽, ὅτι
Ὡς τοὺς δικαίους καὶ σοφοὺς καὶ κοσμίους
Μόνους βαδιοίμην, ὁ δέ μ᾽ ἐποίησε τυφλὸν,
Ἵνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μηδένα.
Οὕτως ἐκεῖνος τοῖσι χρηστοῖσι φθονεῖ.
Χρ. Καὶ μὴν διὰ τοὺς χρηστούς γε τιμᾶται μόνους,
Καὶ τοὺς δικαίους. Πλοῦτ. ὁμολογῶ σοι. Χρεμ. φέρε, τί οὖν,
Εἰ πάλιν ἀναβλέψειας, ὥσπερ καὶ προτοῦ,
Φεύγοις ἂν ἤδη τοὺς πονηρούς; Πλ. φήμ᾽ ἐγώ.
Χρ. Ὡς τοὺς δικαίους δ᾽ ἂν βαδίζοις; Πλ. πάνυ μὲν οὖν.
Πολλοῦ γὰρ αὐτοὺς οὐχ ἑώρακα χρόνου.
Χρ. Καὶ θαῦμά γ᾽ οὐδέν. οὐδ᾽ ἐγὼ γὰρ ὁ βλέπων.
Πλ. ἄφετόν με νῦν. ἴσον γὰρ ἤδη τἀπ᾽ ἐμοῦ.
Χρ. Μὰ Δί᾽, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἑξόμεσθά σου.
Πλ. Οὐκ ἠγόρευον, ὅτι παρέξειν πράγματα
Ἐμέλλετόν μοι; Χρ. καὶ σύ γ᾽, ἀντιβολῶ, πιθοῦ,

Καὶ

PL. Omittite ergò nunc primum. CH. Ecce omittimus.
PL. Aduertite nunc (nam quantum video, res eo
Rediit, vt cogar expromere, quæ ſtatueram
Celare vos) ego ſum Plutus. CH. hominum omnium,
Qui viuunt, ſordidiſſime, & fœdiſſime,
Tun' Plutum te eſſe nos celares? CA. tune ſis
Plutus, qui vſque adeo nunc ægre & miſere habeas?
O Phœbe Apollo, ô Dii indigetes, ô cœlites,
O Iuppiter, quid ais? an verè is es? PL. etiam.
CH. Is ipſe? PL. ipſiſſimus. CH. Sed vndénam cedo
Tam ſqualidus huc prodis? PL. e Patrocli domo,
Qui nunquam lauit, ex quo ætatem inter homines
Agit. CH. dic mihi amabo, vnde iſthuc ſit tibi malum.
PL. His Iuppiter me multauit malis ſua
Bona inuidens hominibus: nam olim puer adhuc
Minatus fueram, quod deſertis improbis,
Iuſtos, modeſtos, eruditos & probos
Adire ſolos vellem: ſed me Iuppiter
Occæcauit, vt horum dignoſcam neminem.
Adeo frugi hominibus hic Deus male inuidet.
CH. Atqui ille honorem accipit à iuſtis & bonis
Solis. PL. fateor. CH. age tu, ſi viſum priſtinum
Recuperes, nunquid fugies iam deinceps malos?
PL. Ita loquor. CH. ad iuſtos diuertes? PL. ſcilicet.
Nam nuſquam ipſos iam longo vidi tempore.
CH. Neque id mirum: quando ego oculatus eiuſmodi
Haud vſquam video. PL. dimittite nunc me: quæ enim
Scire ex me voluiſtis, ea tenetis omnia.
CH. Non per Iouem, ſed te multo nunc auidius
Retinebimus. PL. annon ita fore hoc prædixeram,
Quod eſſetis mihi facturi hic negotia?
CH. Obſecro, da te mihi, neque deſere me. Virum

Καὶ μή μ' ἀπολίπης, οὐ γὰρ εὑρήσεις ἐμοῦ,
Ζητῶν ἔτ' ἄνδρα τοὺς τρόπους βελτίονα.
Μὰ τὸν Δί'. οὐ γάρ ἐςιν ἄλλος, πλὴν ἐγώ.
Πλ. ταυτὶ λέγουσι πάντες. ἡνίκ' ἂν δέ μου
Τύχωσ' ἀληθῶς, καὶ γένωνται πλούσιοι:
Ἀ εχνῶς ὑπερβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ.
Χρ. Ἔχει μὲν οὕτως: εἰσὶ δ' οὐ πάντες κακοί.
Πλοῦτ. Μὰ Δί', ἀλλ' ἁπαξάπαντες. Καρ. οἰμώξεις μακρά.
Χρ. Σὺ δ' ὡς ἂν εἰδῇς, ὅσα παρ' ἡμῖν, ἢν μένῃς,
Γενήσετ' ἀγαθὰ, πρόσεχετον νοῦν, ἵνα πύθῃ.
Οἶμαι γὰρ οἶμαι (ξὺν θεῷ δ' εἰρήσεται)
Ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας,
Βλέψαι ποιήσας. Πλ. μηδαμῶς τοῦτ' ἐργάσῃ.
Οὐ βούλομαι γὰρ πάλιν ἀναβλέψαι. Καρ. τί φής;
Ἄνθρωπος οὑτός ἐςιν ἄθλιος φύσει.
Πλ. Ὁ Ζεὺς μὲν οὖν εἰδὼς τὰ τούτων μῶρ', ἔμ', εἰ
Πύθοιτ' ἂν, ἐπιτρίψειε. Χρ. νῦν δ' οὐ τοῦτο δρᾷ,
Ὅστις σε προσπταίοντα περινοςεῖν ἐᾷ;
Πλ. Οὐκ οἶδ': ἐγὼ δ' ἐκεῖνον ὀῤῥωδῶ πάνυ.
Χρ. Ἄληθες; ὦ δειλότατε πάντων δαιμόνων.
Οἴει γὰρ εἶναι τὴν Διὸς τυραννίδα,
Καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἀξίους τριωβόλου:
Ἐάν γ' ἀναβλέψῃς σὺ, κἂν μικρὸν χρόνον;
Πλ. Ἆ, μὴ λέγ', ὦ πόνηρε, ταῦτ'. Χρ. ἔχ' ἥσυχος.
Ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σε τοῦ Διὸς πολὺ
Μεῖζον δυνάμενον. Πλ. ἐμὲ σύ; Χρ. νὴ τὸν οὐρανόν.
Αὐτίκα γὰρ ἄρχει διὰ τίν' ὁ Ζεὺς τῶν θεῶν;
Καρ. Διὰ τἀργύριον: πλεῖςον γὰρ ἔς' αὐτῷ. Χρ. Φέρε,
Τίς οὖν ὁ παρέχων ἐςὶν αὐτῷ τοῦτ'; Καρ. ὁδί.

Χρ.

Si quæras, quam ego ſum, in vita meliorem, neque
Tu reperies, neque per Iouem alius eſt, quam ego.
PL. Hoc pollicentur omnes: ſed vbi me ſemel
Adepti fuerint, diuiteſque euaſerint,
Plane a probitate deflectunt ad malitiam.
CH. Ita eſt: veruntamen non omnes ſunt mali.
PL. Imo omnes, per Iouem. CA. pœnas dabis mihi.
CH. At tu, vt ſcias, quanta accepturus ſis bona:
Si apud nos maneas, animum adhibe, vt intelligas.
Confido enim atque ſpero (modo Deus annuat)
Fore, vt hac ego te cæcitate liberem,
Tibique viſum reſtituam. PL. minime omnium
Hoc feceris: nam viſum recipere non lubet.
CH. Quid ais? CA. Hic homo ingenio eſt nato ad miſeriam.
PL. At Iuppiter, quem veſania horum non latet,
Si hoc reſciſcat, me penitus perduit. CH. quaſi
Vero hoc ipſum iam non agat, cum ſcilicet
Te cæcum oberrare, & paſſim impingere ſinit?
PL. Id neſcio: ſed ego formido ipſum maxime.
CH. Itane vero, o meticuloſiſſime omnium?
Sed cenſen' tu illud imperium magni Iouis,
Et fulmina eius digna vel teruncio:
Si tu oculos recipias, vel modico tempore?
PL. Ah iſtane dixis, ſcelus. CH. acquieſce: nam
Ego demonſtrabo, quod tu plus ipſo Ioue
Poſſis. PL. egon'? CH. tu, per cœlum: & nunc illico.
Bonus ille Iuppiter, per quem Diis imperat?
CA. Per argentum: hoc enim illi abunde ſuppetit.
CH. Age, quis Ioui illud argentum largitur? CA. hic.

CH.

Χρ. Θύουσι δ' αὐτῷ διὰ τίν'; οὐ διὰ τουτονί;
Καρ. Καὶ νὴ Δί', εὔχονταί γε πλουτεῖν ἄντικρυς.
Χρ. Οὐκοῦν ὅδ' ἐστὶν αἴτιος: καὶ ῥᾳδίως
Παύσειεν, εἰ βούλοιτο, ταῦτ' ἄν. πλ. ὅτι τί δή;
Χρ. Ὅτ' οὐδ' ἂν εἷς θύσειεν ἀνθρώπων ἔτι,
Οὐ βοῦν ἄν, οὐχὶ ψαιστὸν, οὐκ ἄλλ' οὐδεεν,
Μὴ βουλομένου σοῦ. πλοῦτ. πῶς; Χρέμ. ὅπως; οὐκ ἔσθ' ὅπως
Ὠνήσεται δίπουθεν, ἢν σὺ μὴ παρὼν
Αὐτὸς διδῷς τ' ἀργύριον: ὥς τε τοῦ Διὸς
Τὴν δύναμιν, ἢν λυπῇ τι, καταλύσεις μόνος.
πλοῦτ. Τί λέγεις; δι' ἐμὲ θύουσιν αὐτῷ; Χρεμ. Φήμ' ἐγώ.
Καὶ νὴ Δί', εἴ τί γ' ἐστὶ λαμπρὸν καὶ καλὸν,
Ἢ χάριεν ἀνθρώποισι, διὰ σὲ γίγνεται.
Ἅπαντα τῷ πλουτεῖν γὰρ ἔσθ' ὑπήκοα.
Καρ. Ἔγωγέ τοι διὰ σμικρὸν ἀργυρίδιον
Δοῦλος γεγένημαι, διὰ τὸ μὴ πλουτεῖν ἴσως.
Χρ. Καὶ τάς γ' ἑταίρας φασὶ τὰς Κορινθίας,
Ὅταν μὲν αὐτάς τις πένης πειρῶν τύχῃ,
Οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν: ἐὰν δὲ πλούσιος:
Τὸν πρωκτὸν αὐτὰς εὐθὺς ὡς τοῦτον τρέπειν.
Καρ. Καὶ τούς γε παῖδας φασὶ ταυτὸ τοῦτο δρᾶν,
Οὐ τῶν ἐραστῶν, ἀλλὰ τἀργυρίου χάριν.
Χρ. Οὐ τούς γε χρηστοὺς, ἀλλὰ τοὺς πόρνους. ἐπεὶ
Αἰτοῦσιν οὐκ ἀργύριον οἱ χρηστοί. Καρ. τί δαί;
Χρ. Ὁ μὲν ἵππον ἀγαθὸν, ὁ δὲ κύνας θηρευτικάς.
Καρ. Αἰσχυνόμενοι γὰρ ἀργύριον αἰτεῖν ἴσως,
Ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν.
Χρ. Τέχναι δὲ πᾶσαι διὰ σὲ καὶ σοφίσματα,
Ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισιν ἔσθ' εὑρημένα.

Ὁ μὲν

CH. Per quem Ioui homines ſacrificant? nunquid per hunc?
CA. Omnino: nam huc omnia vota ſacrificantium
Redeunt: vt ii diteſcant, qui Deum inuocant.
CH. An non igitur hic autor ſacrorum omnium eſt?
Et, ſi velit hic, facile iſta omnia deſiuerint?
PL. Quamobrem? CH. quia ne vnus hominum quidem offerat
Libum deinceps, aut pecudem, aut aliud denique,
Si tu probibeas. PL. Quomodo? CH. Quomodo? quia
Non erit, vnde quis emat, ad libandum quippiam,
Niſi tu præſens ei argentum dederis: ita,
Vt vim Iouis (ſi tibi moleſtus ſit forſitan)
Tu ſolus deſtruas. PL. quid ais? num homines ei
Per me ſacra faciunt? CH. ita dico: & per Iouem
Si quid præclarum, aut pulchrum, aut gratum denique
Inter homines exiſtit, per te maxime
Exiſtit: nam pecuniæ obediunt omnia.
CA. Ego certe, modico ære emtus, miſeram ſeruio
Hanc ſeruitutem: quia nummatus non eram.
CH. Etiam Corinthiacas aiunt meretriculas,
Si quando pauper eas ſollicitando ambiat,
Nullam rationem eius habere. At ſi quiſpiam
Diues: ſtatim illi facere copiam ſui.
CAR. Hoc ipſum aiunt facere pueros tenellulos,
Non propter amatores, ſed quæſtus gratia.
CH. At tu hoc non de bonis, ſed de meritoriis
Dici puta: nam frugi argentum haud expetunt.
CA. Quid ergo petunt? CH. Alius quidem generoſum equum,
Alius vero expetit canes venaticos.
CA. Fortaſſe dum eos pecuniam expoſcere pudet,
Hoc prætextu ſuam tegunt infamiam.
CH. Artes item omnes, omnes præſtigiæ & doli
Inter homines propter te excogitata ſunt.

Ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν σκυτοτομεῖ καθήμενος:
Ἕτερος δὲ χαλκεύει τις, ὁ δὲ ἐκταίνεται:
Ὁ δὲ χρυσοχοεῖ, χρυσίον παρὰ σοῦ λαβών:
Ὁ δὲ λωποδυτεῖ γε, νὴ Δί', ὁ δὲ τοιχωρυχεῖ:
Ὁ δὲ κναφεύει τις: ὁ δὲ πλύνει κώδια:
Ὁ δὲ βυρσοδεψεῖ γ': ὁ δέ γε πωλεῖ κρόμμυα:
Ὁ δ' ἁλούς γε μοιχὸς διὰ σέ που παρατίλλεται.
Πλ. Οἴμοι τάλας, ταυτί μ' ἐλάνθανε πάλαι.
Χρ. Μέγας δὲ βασιλεὺς οὐχὶ διὰ τοῦτον κομᾷ;
Καρ. Ἐκκλησία δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον γίγνεται;
Χρ. Τί δέ; τὰς τριήρεις οὐ σὺ πληροῖς; εἰπέ μοι.
Καρ. Τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος τρέφει;
Χρ. Ὁ Πάμφιλος δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον κλαύσεται;
Καρ. Ὁ Βελονοπώλης δ' οὐχὶ μετὰ τοῦ Παμφίλου;
Χρ. Ἀργύριος δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον πέρδεται;
Καρ. Φιλέψιος δ' οὐχ ἕνεκά σου μύθους λέγει;
Χρ. Ἡ ξυμμαχία δ' οὐχὶ διά σε τοῖς Αἰγυπτίοις;
Καρ. Ἐρᾷ δὲ Λαῒς οὐ διὰ σὲ Φιλωνίδου;
Χρ. Ὁ Τιμοθέου δὲ πύργος; Καρ. ἐμπέσοι γέ σοι.
Χρ. Τὰ δὲ πράγματ' οὐχὶ διὰ σὲ πάντα πράττεται;
Μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος
Καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν εὖ ἴσθ' ὅ, τι.
Καρ. Κρατοῦσι γοῦν κἂν τοῖς πολέμοις ἑκάστοτε,
Ἐφ' οἷς ἂν οὗτος ἐπικαθέζηται μόνος.
Πλ. Ἐγὼ τοσαῦτα δυνατός εἰμ' εἷς ὢν ποιεῖν;
Χρ. Καὶ ναὶ μὰ Δία τούτων γε πολλῷ πλείονα
Ὥστ' οὐδὲ μεστός σου γέγον' οὐδεὶς πώποτε.
Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐστὶ πάντων πλησμονή:
Ἔρωτος. Καρ. ἄρτων. Χρ. μουσικῆς. Καρ. τραγημάτων.
Χρ. Τιμῆς. Καρ. πλακούντων. Χρ. ἀνδραγαθίας.
Καρ. ἰσχάδων.

Χρ.

Te propter in ſutrina alius corium ſecat:
Alius ferrum ducit: alius ligna fabricat:
Alius, quod a te accepit, aurum liquefacit.
Eſt, qui tui cauſa ſpoliat: qui parietes
Perfodit: alius fullonem agit: hic pelles lauat:
Hic corium tingit: ille cepas venditat:
Hic deprehenſus adulter vulſuram miſer
Patitur: tuique hæc ſtudio fiunt omnia.
PL. Ah me miſerum, qui iſthæc ignoraui hactenus!
CH. Rex ille Perſarum, annon ſe effert propter hunc?
CA. Et cœtus hominum nunquid fiunt propter hunc?
CH. Quid? num triremes tu non comples? cedo mihi.
CA. Conductum exercitum in Corintho hic non alit?
CH. Non Pamphilus ab iſthoc habet, quod lugeat?
CA. Et Belonopoles nonne vna cum Pamphilo?
CH. Nonne Argyrius hunc propter immodeſte agit?
CA. Philepſius nonne tui cauſa fabulas
Recitat? CH. non propter te auxilium Ægyptiis datur?
CA. Annon propter te Lais amat Philonidem?
CH. At Timothei turris? CA. ea te quidem obruat.
CH. Nonne hæc, quæ dico, propter te fiunt omnia?
Tu namque ſolus autor & perfector es
Bonorum, quod ſcias, malorumque omnium.
CA. Imo etiam in bello plerumque vincere
Ea pars, in quam hic potiſſimum propenderit.
PL. Egone vnus hæc efficere tanta ſim potens?
CH. Et per Iouem, hiſce multo plura tu potes,
Neque quenquam hominem tui vnquam cepit ſatietas.
Nam aliarum rerum ſatietas eſt omnium:
Amoris. CA. panum. CH. Muſicæ. CA. bellarium.
CH. Honoris. CA. placentarum. CH. fortitudinis. CA. caricarum.

CHR. Am-

Χρ. Φιλοτιμίας. Καρ. μάζης. Χρ. στρατηγίας. Καρ. Φακῆς.
Χρ. Σοῦ δ' ἐγένετ' οὐδεὶς μεστὸς οὐδεπώποτε.
Ἀλλ' ἢν τάλαντά τις λάβῃ τριακαίδεκα,
Πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν ἑκκαίδεκα,
Κἂν ταῦτ' ἀνύσῃ, τετταράκοντα βούλεται,
Ἤ φησιν, οὐκ εἶναι βιωτὸν αὐτῷ τὸν βίον.
Πλ. Εὖ τοι λέγειν ἔμοιγε φαίνεσθον πάνυ:
Πλὴν ἓν μόνον δέδοικα. Χρ. φράζε τοῦ πέρι.
Πλ. Ὅπως ἐγὼ τὴν δύναμιν, ἣν ὑμεῖς φατὲ
Ἔχειν με, ταύτης δεσπότης γενήσομαι.
Χρ. Νὴ τὸν Δί'. ἀλλὰ καὶ λέγουσι πάντες, ὡς
Δειλότατόν ἐσθ' ὁ Πλοῦτος. Πλ. ἥκιστ', ἀλλά με
Τοιχωρύχος τις διέβαλλ'. εἰσδὺς γάρ ποτε,
Οὐκ εἶχεν, εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδὲν λαβεῖν,
Εὑρὼν ἁπαξάπαντα τὰ κατακεκλεισμένα.
Εἶτ' ὠνόμασέ μου τὴν πρόνοιαν, δειλίαν.
Χρ. Μὴ νῦν μελέτω σοι μηδέν: ὡς ἐὰν γένῃ
Ἀνὴρ πρόθυμος αὐτὸς εἰς τὰ πράγματα,
Βλέποντ' ἀποδείξω σ' ὀξύτερον τοῦ Λυγκέως.
Πλ. Πῶς οὖν δυνήσει τοῦτο δρᾶσαι, θνητὸς ὤν;
Χρ. Ἔχω τιν' ἀγαθὴν ἐλπίδ', ἐξ ὧν εἶπέ μοι
Ὁ Φοῖβος αὐτὸς, πυθικὴν σείσας δάφνην.
Πλ. Κἀκεῖνος οὖν ξύνοιδε ταῦτα; Χρ. φήμ' ἐγώ.
Πλ. Ὁρᾶτε. Χρ. μὴ φρόντιζε μηδὲν, ὦ ἀγαθέ.
Ἐγὼ γὰρ, εὖ τοῦτ' ἴσθι, κἂν δεῖ μ' ἀποθανεῖν,
Αὐτὸς διαπράξω ταῦτα. Καρ. κἂν βούλῃ γ' ἐγώ.
Χρ. Πολλοὶ δ' ἔσονται χ' ἅτεροι νῷν ξύμμαχοι,
Ὅσοις δικαίοις οὖσιν, οὐκ ἦν ἄλφιτα.
Πλ. Παπαί. πονήρους γ' εἶπας ἡμῖν ξυμμάχους.
Χρ. Οὐκ: ἤν γε πλουτήσωσιν ἐξ ἀρχῆς πάλιν.

Ἀλλ'

CHR. Ambitionis. CAR. polentæ. CH. Imperii. CA. lentium.
CH. Tui autem tædio, nemo vnquam affectus eſt.
Nam ſi quis accipiat talenta tredecim,
Auidius contendit parare ſedecim.
Si & hæc confecerit, quadraginta appetit:
Aut vitam ſibi poſt eſſe vitalem negat.
PL. Videmini profecto mihi bene dicere,
Hoc præter vnum, quod metuo. CH. Quidnam, cedo?
PL. Vereor, vt hanc potentiam, qua præditum
Me vos eſſe affirmatis, ego vnquam conſequar.
CH. Sane vero: ſed illud omnes dictitant,
Plutum rem eſſe timidiſſimam. PL. nihil minus:
Sed olim quidam perfoſſor parietum me ita
Calumniatus eſt: qui cum in meam domum
Tacite irrepſiſſet, nihil aſportare potuit.
Propterea, quod occluſa repperiſſet omnia.
Exinde meam fur ille prouidentiam
Interpretatus eſt falſo formidinem.
CH. Nihil prorſum curæ ſit tibi iam. Nam ſi ego
Promtum & paratum te hac in re cognouero,
Faxo, vt videas acutius vel Lynceo.
PL. Qui tu hoc perficere poſſis, qui mortalis es?
CH. Bonam ſpem concepi ex iis, quæ modo mihi
Phœbus reſpondit, laurum excutiens Pythicam.
PL. Etiam ille horum tecum conſcius eſt? CH. Ita loquor.
PL. Videte. CH. ne ſis ſollicitus. Ego enim, vt probe
Iſtuc ſcias, vel capitis mei periculo
Ipſemet hæc conficiam. CA. Et ego tecum, ſi lubet.
CH. Aderunt etiam alii adiutores plurimi,
Qui, quod iuſti ſunt, non habent quod eſitent.
PL. Papæ, miſeros hos adiutores prædicas.
CH. Haudquaquam, ſi modo ii diteſcant denuo.

Ἀλλ' ἴθι σὺ μὲν ταχέως δραμών. Καρ. τί δρῶ, λέγε.
Χρ. Τοὺς ξυγγεώργους κάλεσον (εὑρήσεις δ' ἴσως
Ἐν τοῖσιν ἀγροῖς αὐτοὺς ταλαιπορουμένους)
Ὅπως ἂν ἴσον ἕκαστος ἐν ταυθοῖ παρὼν,
Ἡμῖν μετάσχῃ, τοῦ δὲ τοῦ Πλούτου μέρος.
Καρ. Καὶ δὴ βαδίζω: τουτοδὲ τὸ κρεάδιον,
Τῶν ἔνδοθέν τις εἰσενεγκάτω λαβών.
Χρ. Ἐμοὶ μελήσει τοῦτό γ': ἀλλ' ἀνύσας τρέχε.
Σύ δ', ὦ κράτιστε Πλοῦτε πάντων δαιμόνων,
Εἴσω μετ' ἐμοῦ δεῦρ' εἴσιθ'. ἡ γὰρ οἰκία
Αὐτή ἐστιν, ἣν δεῖ χρημάτων σε τήμερον
Μεστὴν ποιῆσαι, καὶ δικαίως κἀδίκως.
Πλ. Ἀλλ' ἄχθομαι μὲν εἰσιών, νὴ τοὺς θεοὺς.
Ἐς οἰκίαν ἑκάστοτ' ἀλλοτρίαν πάνυ:
Ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλαυσ' οὐδὲν αὐτοῦ πώποτε.
Ἢν μὲν γὰρ εἰς φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχω,
Εὐθὺς κατώρυξέ με κατὰ τῆς γῆς κάτω.
Κἄν τις προσέλθῃ χρηστὸς ἄνθρωπος φίλος,
Αὐτῶν λαβεῖν τι μικρὸν ἀργυρίδιον,
Ἔξαρνός ἐστι, μὴ δ' ἰδεῖν με πώποτε.
Ἢν δ' ὃς παραπλῆγ' ἄνθρωπον εἰσελθὼν τύχω:
Πόρναισι καὶ κύβοισι παραβεβλημένος,
Γυμνὸς θύραζ' ἐξέπεσον ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ.
Χρ. Μετρίου γὰρ ἀνδρὸς οὐκ ἐπέτυχες πώποτε:
Ἐγὼ δὲ τούτου τοῦ τρόπου πως εἰμ' ἀεί:
Χαίρω τε γὰρ φειδόμενος (ὡς οὐδεὶς ἀνὴρ:)
Πάλιν τ' ἀναλῶν, ἡνίκ' ἂν τούτου δέῃ.
Ἀλλ' εἰσίομεν, ὡς ἰδεῖν σε βούλομαι
Καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν τὸν μόνον,
Ὃν ἐγὼ φιλῶ μάλιστα μετὰ σέ. Πλ. πείθομαι.
Τί γὰρ ἄν τις οὐχὶ πρὸς σὲ τἀληθῆ λέγοι;

Sed curre tu curriculo. CA. quid faciam, cedo.
CH. Vicinos agricolas accerſe (reperies
Ipſos forte in agris, operi intentos ruſtico)
Vt hic præſto aſſient? & æquam quilibet
Eorum partem Pluti nobiscum auferat.
CA. Eo: ſed hanc carnem aliquis hinc intro ferat.
CH. Mihi hæc res curæ erit, tu curre celeriter.
At ô Deorum Plute præſtantiſſime,
Nunc tu huc mecum ingredere, quoniam hæc mea eſt domus,
Quam te hodie oportet ditare, per fas & nefas.
PL. At enim moleſtum eſt mihi, Deos teſtor, domum
Ingredi, alienam præſertim atque incognitam.
Nam nihil vnquam illic habui, quo fruerer, boni,
Si enim mihi contigerit ad ſordidum ingredi:
Continuo ille in terra defoſſum me occulit.
Poſt, vbi probus quiſpiam amicus adiuerit, opem
Implorans, & pecuniolæ parum exigens:
Negat ille habere, ac ne vidiſſe me quidem
Ait: ſin ad prodigum hominem diuertero:
Scortis, & aleis obiectus, temporis
Momento, nudus illinc protrudor foras.
CH. Mediocrem hominem nactus es huc vsque neminem:
At ego tali ingenio ſum præditus: lubens,
Si quiſquam alius, mea comparco: rurſum, vbi opus eſt,
Sumptus facio, ſed eamus intro: nam volo,
Vt te vxor videat, & gnatus meus vnicus,
Quem, poſt te, amo maxime. PL. Credo facillime.
CH. Cur enim aliquis, quæ vera, tibi non indicet?

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/45 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ
Σκηνὴ πρώτη.

Τετράμετροι, Ἰαμβικοί, Καταληκτικοὶ: Δίμετροι, Ἀνακρεόντειοι, καὶ ἄλλοι τινές.

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πολλὰ δὴ τῷ δεσπότῃ ταυτὸν θύμον φαγόντες
Ἄνδρες φίλοι, καὶ δημόται, καὶ τοῦ πονεῖν ἐρασταί:
Ἴτ᾽, ἐγκονεῖτε, σπεύδεσθ᾽, ὡς ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν,
Ἀλλ᾽ ἐστ᾽ ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀκμῆς, ᾗ δεῖ παρόντας ἀμύνειν.
Χο. οὐκ οὖν ὁρᾷς ὁρμωμένους ἡμᾶς πάλαι προθύμως,
Ὡς εἰκός ἐστιν, ἀσθενεῖς γέροντας ἄνδρας ἤδη.
Σὺ δ᾽ ἀξιοῖς ἴσως με θεῖν: πρὶν ταῦτα καὶ φράσαι μοι,
Ὅτου χάριν γ᾽ ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκεν ἡμᾶς.
Καρ. Οὐκ οὖν πάλαι δήπου λέγω: σύ δ᾽ αὐτὸς οὐκ ἀκούεις.
Ὁ δεσπότης γάρ φησιν, ὑμᾶς ἡδέως ἅπαντας
Ψυχροῦ βίου καὶ δυσκόλου ζήσειν ἀπαλλαγέντας.
Χο. Ἔστιν δὲ δὴ τί; καὶ πόθεν τὸ πρᾶγμα τοῦθ᾽, ὅ φησιν;
Καρ. Ἔχων ἀφῖκται δεῦρο πρεσβύτην τίν᾽, ὦ πόνηροι,
Ῥυπῶντα, κυφὸν, ἄθλιον, ῥυσὸν, μαδῶντα, νωδὸν.
Οἶμαι δὲ νὴ τὸν οὐρανὸν, καὶ ψωλὸν αὐτὸν εἶναι.
Χο. Ὦ χρυσὸν ἀγγείλας ἐπῶν, πῶς φής; φράσον μοι.
Δηλοῖς γὰρ αὐτὸν σωρὸν ἥκειν χρημάτων ἔχοντα.
Καρ. Πρεσβυτικῶν μὲν οὖν κακῶν ἔγωγ᾽ ἔχοντα σωρὸν.

ACTVS II. SCENA I.

Octonarii Iambici, Catalectici, Dimetri, Anacreontii, & alii quidam.

CARIO, CHORVS.

O Qui multas cum hero cepas ediſtis vna amici
Viri, & populares, & laborum ſtudioſi, venite,
Ite, properate, currite: neque enim vllus eſt morandi
Locus: ſed ipſa ſe offert occaſio rei gerendæ:
Quam vt arripiatis protinus, vi tota anniti oportet.
CH. Atqui vides me prompte iamdudum gradum incitare,
Quantum quidem a nobis fieri eſt æquum, viris labore
Feſſis, & natu grandioribus: ſed tu requiris,
Vt æquis paſſibus tecum curramus: & hoc priusquam
Nos certos reddas, quare tuus herus nos huc vocarit.
CA. Atqui ego iam dudum dixi, ſed tu non aduertis aures,
Quod Chremylus herus meus dicat, vos deinceps vniuerſos
Hanc auſteram & odioſam vitam cum alia ſuauiori
Permutaturos, & beate victuros & delicate.
CH. Quid hoc negotii eſt? aut vndenam, de quo ille dicit?
CA. Modo huc aduenit, ô agricolæ, adducens quempiam vna
Senem gibboſum, ſqualidum, ærumnoſum, carioſum,
Edentulum, rugoſum, caluum, &, vt puto, etiam apellam.
Nam teſtor altum coelum, talis eſſe mihi videtur.
CH. O aureum mihi nuncium: quid ais? dic quæſo nobis:
Nam innuis ipſum venire cum pecuniarum aceruo.
CA. Imo, vt ego arbitror, habet aceruum ſenilium malorum.

Χο. Μῶν ἀξιοῖς φενακίσας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι
'Αζήμιος, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ βακτηρίαν ἔχοντος;
Καρ. Πάντως γὰρ ἄνθρωπον φύσει τοιοῦτον εἰς τὰ πάντα
Ἡγεῖσθέ μ' εἶναι κ' οὐδὲν ἂν νομίζεθ' ὑγιὲς εἰπεῖν;
Χο. Ὡς σεμνὸς οὑ 'πίτριπτος· αἱ κνῆμαι δέ σου βοῶσιν
Ἰού, ἰού· τὰς χοίνικας καὶ τὰς πέδας ποθοῦσαι.
Καρ. Ἐν τῇ σορῷ νυνὶ λαχὸν τὸ γράμμα σου δικάζειν.
Σὺ δ' οὐ βαδίζεις· ὁ δὲ Χάρων τὸ ξύμβολον δίδωσιν.
Χο. Διαῤῥαγείης· ὡς μόθων εἶ, καὶ φύσει κόβαλος,
Ὅστις φενακίζεις· φράσαι δ' οὔπω τέτληκας ἡμῖν,
Ὅτου χάριν μ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκε δεῦρο·
Οἳ πολλὰ μοχθίσαντες, οὐκ οὔσης σχολῆς προθύμως
Δεῦρ' ἤλθομεν, πολλῶν θύμων ῥίζας διεκπερῶντες.
Καρ. Ἀλλ' οὐκ ἔτι ἂν κρύψαιμι. τὸν Πλοῦτον γὰρ, ὦ ἄνδρες, ἥκει
Ἄγων ὁ δεσπότης· ὃς ὑμᾶς πλουσίους ποιήσει.
Χο. Ὄντως γάρ ἐστι πλουσίοις ἅπασιν ἡμῖν εἶναι;
Καρ. Νὴ τοὺς θεοὺς; Μίδας μὲν οὖν, ἢν ὦτ' ὄνου λάβητε.
Χο. Ὡς ἥδομαι, καὶ τέρπομαι, καὶ βούλομαι χορεῦσαι
Ὑφ' ἡδονῆς· εἴπερ λέγεις ὄντως σὺ ταῦτ' ἀληθῆ.
Καρ. Καὶ μὴν ἐγὼ βουλήσομαι, θρεττανελὸ τὸν Κύκλωπα
Μιμούμενος, καὶ τοῖν ποδοῖν ὡδὶ παρενσαλεύων,
Ὑμᾶς ἄγειν. ἀλλ' εἶα τέκεα θαμίν' ἐπαναβοῶντες
Βληχώμενοί τε προβατίων,
Αἰγῶν τε κιναβρώντων, μέλη,
Ἕπεσθ' ἀπεψωλημένοι, τράγοι δ' ἀκρατιεῖσθε.
Χο. Ἡμεῖς δέ γ' αὖ ζητήσομεν, θρεττανελὸ τὸν Κύκλωπα
Βληχώμενοί, σε τουτονὶ πεινῶντα καταλαβόντες,

Πήραν

CH. Ehem! tun' impune abiturum te ſperas, ſi me inani
Spe ludifices: præſertim cum hunc ego geſtem ſcipionem?
CA. Vah: num vos ita me ad omnia natura eſſe procreatum
Putatis, vt nihil ſani a me dici iudicetis?
CH. Vt honeſtus eſt hic verbero! at interim tua crura clamant
Heu, heu: & compedes, & craſſas pedicas expeteſſunt.
CA. In tumulo tibi ſorte obtigit ius dicendi poteſtas:
Tu vero non abis. Atque Charon tibi Symbolum dat.
CH. Rumparis: vt moleſtus es, & ingenio verſipelli,
Qui nos ita ludere pergis, nec dum protuliſti aperte,
Cuius nam rei cauſa tuus herus nos huc aduocarit:
Cum multis nos laboribus diſtricti & occupati,
Huc properemus, thymi radices multas tranſeuntes.
CA. At iam non celabo amplius. Herus intra tecta Plutum
Adduxit ſecum: qui vos agricolas ditabit omnes.
CH. An reuera nos omnes diuites ſumus futuri?
CA. Imo Midæ: ſi modo aſininas induatis aures.
CH. Vt lætor, vt delector, vt tripudiare allubeſcit
Mihi nunc, præ gaudio: ſi vera ſunt, quæ prædicas tu!
CA. At ego volo Threttanelo Cyclopem imitans, & pedes hoc
Modo inferens, vos agere: Eia filioli clamitantes
Balatę mecum velut oues,
Et fœtidæ velut capræ.
Subſequimini, vt hirci, intemperantius laſciuientes.
CH. At nos viciſſim, Threttanelo illum quæremus Cyclopem,
Balantes: & vbi famelicum te prenderimus: gerentem

Πήραν ἔχοντα, λάχανά τ' ἄγρια δροσερά, καὶ κραιπαλῶντα,
Ἡγούμενον τοῖς προβατίοις,
Εἰκῇ δὲ καταδαρθέντα που,
Μέγαν λαβόντες ἡμμένον σφηκίσκον, ἐκτυφλῶσαι.
Καρ. Ἐγὼ δὲ τὴν Κίρκην γε, τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν,
Ἡ τοὺς ἑταίρους τοῦ Φιλωνίδου ποτ' ἐν Κορίνθῳ
Ἔπεισεν, ὡς ὄντας κάπρους,
Μεμαγμένον σκῶρ ἐσθίειν, αὐτὴ δ' ἔματτεν αὐτοῖς,
Μιμήσομαι πάντα τρόπον.
Ὑμεῖς δὲ γρυλλίζοντες ὑπὸ φιληδίας,
Ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.
Χο. Οὐκοῦν σε τὴν Κίρκην γε, τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν,
Καὶ μαγγανεύουσαν, μολύνουσάν τε τοὺς ἑτέρους,
Λαβόντες, ὑπὸ φιληδίας
Τὸν Λαρτίου μιμούμενοι, τῶν ὄρχεων κρεμῶμεν,
Μινθώσομέν θ', ὥσπερ τράγου,
Τὴν ῥῖνα: σὺ δ' Ἀρίστυλλος ὑποχάσκων ἐρεῖς,
Ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.
Καρ. Ἀλλ' εἶα νῦν τῶν σκωμμάτων ἀπαλλαγέντες ἤδη
Ὑμεῖς, ἐπ' ἄλλ' εἶδος τρέπε-
σθ'. ἐγὼ δ' ἰὼν ἤδη, λάθρα
Βουλήσομαι, τοῦ δεσπότου
Λαβών τιν' ἄρτον, καὶ κρέας,
Μασσώμενος τὸ λοιπὸν, οὕτω τῷ κόπῳ ξυνεῖναι.

Peram,& olera roſida,& agreſtia,nec non & temulentum,
Ouibus tuis præcedere,
Aut forte ſomnum carpere:
Illic ingenti te palo excæcabimus præuſto.
CA. At ego omnibus modis Circen imitabor, quæ venenis
Ex arte confectis,ſocios Philonidæ apud Corinthum
Mutauit in fœdos ſues:
Ipſisque perſuaſit,vt oletum coctum deuorarent,
Quod illa prius ſubegerat.
Vos igitur hac voluptate illecti, ite grunnientes
Porcam ſues ſecuti.
CH. At nos viciſſim te Circen permiſcentem venena,
Et præſtigiis ſocios ludificantem & contaminantem
Prendemus: & prægaudio,
Vlyſſem imitantes, tibi ſuſpenſo a teſticulis,vt hirco,
Nares linemus ſtercore:
Tum tu,vt Ariſtyllus, riſu modice diducto, intonabis:
Matrem ſequare porca.
CA. Age nunc cauillis & iocis omiſſis,vos redite
Ad priſtinum formæ decus:
Ego hinc abibo clanculum,
Et pane carnibusque hero
Surreptis,vbi probe ſatur
Fuero,huic negotio gnauam manum admouebo.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

Σκηνὴ δευτέρα.

Τρίμετροι Ιαμβικοί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΧΟΡΟΣ.

Χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἐστιν ὦ 'νδρες δημόται,
Ἀρχαῖον ἤδη προσαγορεύειν, καὶ σαπρόν.
Ἀσπάζομαι δ', ὁτιὴ προθύμως ἥκετε,
Καὶ συντεταγμένως, κοὐ καταβεβλακευμένως.
Ὅπως δέ μοι καὶ τἄλλα συμπαραστάται
Ἔσεσθε, καὶ σωτῆρες ὄντες τοῦ θεοῦ.
Χο. Θάῤῥει. βλέπειν γὰρ ἄντικρυς δόξεις μ' Ἄρη.
Δεινὸν γάρ, εἰ τριωβόλου μὲν εἵνεκα
Ὠστιζόμεσθ' ἑκάστοτ' ἐν τῇ 'κκλησίᾳ,
Αὐτὸν δὲ τὸν Πλοῦτον παρείην τῳ λαβεῖν.
Χρ. Καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Βλεψίδημον τουτονὶ
Προσιόντα. δῆλος δ' ἐστὶν, ὅτι τοῦ πράγματος
Ἀκήκοέν τι, τῇ βαδίσει καὶ τῷ τάχει.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

Τρίμετροι Ιαμβικοί.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί ἂν οὖν τὸ πρᾶγμ' εἴη; πόθεν καὶ τίνι τρόπῳ
Χρεμύλος πεπλούτηκ' ἐξαπίνης; οὐ πείθομαι·
Καί τοι λόγος γ' ἦν, νὴ τὸν Ἡρακλέα, πολὺς,
Ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθημένων,
Ὡς ἐξαπίνης ἀνὴρ γεγένηται πλούσιος.
Ἔστιν δέ μοι τοῦτ' αὐτὸ θαυμαστὸν, χ' ὅπως,

Χρηστόν

ACTVS II. SCENA II.

Senarii Iambici.

CHREMYLVS, CHORVS.

VT vos iubeam ſaluere, o populares mei,
Inſipida & obſoleta ſalutatio mihi
Videtur. Itaque ſaluto more vos nouo:
Et obuiis vlnis amplector: quod animis
Tam propenſis pleno huc aduentatis gradu,
Minimeque remiſſo. Quod nunc reliquum eſt, date operam,
Vt etiam in cæteris præſto adſitis mihi:
Plutumque mecum vna aſſeruetis ſerio.
CHO. Bono animo es, nam talem me ſocium ſenties,
Vt alterum Martem videre te putes.
Si enim in conuentibus propter teruncium
Subinde altercamur: certe indignum fiet,
Ipſum Plutum e manibus cuiquam dimittere.
CH. At enim video huc & Blepſidemum accedere:
Certum eſt ex inceſſu propero, & celeri gradu,
Quod jam aliquid de iſthoc reſciuit negotio.

ACTVS II. SCENA III.

Senarii.

BLEPSIDEMVS, CHREMYLVS.

QUid hoc rei obſecro? aut vnde & quomodo meus
Chremylus tam ſubito ſit diues? non crederem:
Tametſi in tonſtrinis ſermo de hac re frequens,
Mehercule erat hominum, illic deſidentium:
Quod ille repente factus ſit ditiſſimus.
Hoc autem mihi plane nouum & mirum accidit:

Quod

Χρηστόν τι πράττων, τοὺς φίλους μεταπέμπεται.
Οὔκουν ἐπιχώριόν τι πρᾶγμ' ἐργάζεται.
Χρεμύλ. Ἀλλ' οὐδὲν ἀποκρύψας ἐρῶ, μὰ τοὺς θεούς.
Ὦ Βλεψίδημ', ἄμεινον ἢ χθὲς πράττομεν:
Ὥς τε μετέχειν ἔξεστιν, εἶ γὰρ τῶν φίλων.
Βλ. Γέγονας δ' ἀληθῶς, ὡς λέγουσι, πλούσιος;
Χρ. Ἔσομαι οὖν αὐτίκα μάλ', ἢν θεὸς θέλῃ.
Ἔνι γάρ τις, ἔνι κίνδυνος ἐν τῷ πράγματι.
Βλεψίδ. Ποῖός τις; Χρεμύλ. οἷος; Βλεψίδ. λέγ' ἀνύσας,
ὅ, τι φὴς ποτε.
Χρ. Ἢν μὲν κατορθώσωμεν, εὖ πράττειν ἀεί:
Ἢν δὲ σφαλῶμεν, ἐπιτετρίφθαι τοπαράπαν.
Βλ. Τουτὶ πονηρὸν φαίνεται τὸ φορτίον:
Καί μ' οὐκ ἀρέσκει. τό, τε γάρ ἐξαίφνης ἄγαν
Οὕτως ὑπερπλουτεῖν, τότ' αὖ δεδοικέναι:
Πρὸς ἀνδρὸς οὐδὲν ὑγιές ἐστ' εἰργασμένου.
Χρεμύλ. Πῶς δ' οὐδὲν ὑγιὲς; Βλεψίδ. εἴ τι κεκλοφὼς
νὴ Δία,
Ἐκεῖθεν ἥκεις, ἀργύριον ἢ χρυσίον
Παρὰ τοῦ θεοῦ: κἄπειτ' ἴσως σοι μεταμέλει,
Χρ. Ἄπολλον ἀποτρόπαιε: μὰ Δί', ἐγὼ μὲν οὔ.
Βλ. Παῦσαι φλυαρῶν, ὦ 'γάθ'. οἶδα γὰρ σαφῶς.
Χρ. Σὺ μηδὲν εἰς ἔμ' ὑπονόει τοιοῦτο. Βλ. Φεῦ,
Ὡς οὐδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐστιν οὐδενός:
Ἀλλ' εἰσὶ τοῦ κέρδους ἅπαντες ἥττονες.
Χρ. Οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρ' ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.
Βλ. Ὡς πολὺ μεθέστηχ', ὧν πρότερον εἶχε, τρόπων.
Χρ. Μελαγχολᾷς, ὦ 'νθρωπε, νὴ τὸν οὐρανόν.
Βλ. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ βλέμμ' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει:
Ἀλλ' ἐστὶν ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότι.
Χρ. Σὺ μὲν οἶδ', ὃ κρώζεις: ὡς ἐμοῦ τι κεκλοφότος,

Quod fortunatior factus, amicos vocat.
Næ, contra Patriæ conſuetudinem hoc agit.
CH. Nihil celabo hominem: ſed rem ipſam proloquar.
O Blepſideme, hodie multo præclarius,
Ac melius nobiſcum omnibus agitur, quam heri.
Cuius ego rei te participem fieri volo.
Nam tu vnus ex amicorum numero es mihi.
BL. Esne autem vere, vt aiunt, tam diues modo
Factus? CH. Ero iam ſtatim, modo Deus annuat.
Nam facinus tantum non fit ſine periculo.
BL. Quonam periculo? CH. Hoc nimirum. BL. Dic obſecro:
Et vt occepiſti, ſic tandem perge eloqui.
CH. Si rem pulcre explicatam dederimus: de hinc
Perpetuo erimus fortunati, & proſperrime
Agemus: ſin autem decepti, ſpe irrita,
Exciderimus, penitiſſime periuimus.
BL. Iſthuc graue omnino apparet: mihi non placet.
Nam & ſic repente ditari, & hæc interim
Metuere, hominis eſt, qui nihil admiſit boni.
CH. Quomodo nihil boni? BL. Si tu furatus es
Aurum, vel argentum, ex fano hoc Apollinis:
Vnde modo proripis: & nunc facti pœnitet.
CH. Iſthuc Apollo me prohibeat: ego nihil
Quicquam commiſi tale hic vnquam, per Iouem.
BL. Deſiſte nugari, bone vir: noui palam.
CH. Noli, obſecro, de me ita male ſuſpicarier.
BL. Deus bone, vt nihil quicquam ſani eſt vſpiam:
Adeoque omnes ad vnum lucro ſeruiunt.
CH. Non tu ſat mihi ſanus videre, per Deum.
BL. Quam longe a priſtinis receſſit moribus?
CH. Per cælum, mi vir, atra te bilis agitat.
BL. Sed neque vultum ſatis fixum habet: & mobiles
Oculi, veteratorium animum palam arguunt.
CH. Noui iam, quo tu hæc crocites: vt mei ſcilicet

Fur-

Ζητεῖς μεταλαβεῖν. Βλεψίδ. μεταλαβεῖν ζητῶ; τίνος;
Χρ. Τόδ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ἑτέρως ἔχον.
Βλεψίδ. Μῶν οὐ κέκλοφας, ἀλλ' ἥρπακας; Χρεμ. κακοδαιμονᾷς.
Βλ. Ἀλλ' οὐδὲ μὴν ἀπεστέρηκας γ' οὐδένα;
Χρεμύλ. Οὐ δῆτ' ἔγωγ'. Βλεψίδ. Ὦ Ἡράκλεις φέρε, ποῖ τις ἂν
Τράποιτο; τἀληθὲς γὰρ οὐκ ἐθέλεις φράσαι.
Χρ. Κατηγορεῖς γὰρ, πρὶν μαθεῖν τὸ πρᾶγμά μου.
Βλ. Ὦ τᾶν: ἐγώ σοι τοῦτ' ἀπὸ σμικροῦ πάνυ
Ἐθέλω διαπράξαι, πρὶν πυθέσθαι τὴν πόλιν,
Τὸ στόμ' ἐπιβύσας κέρμασιν τῶν ῥητόρων.
Χρ. Καὶ μὴν φίλος γ' ἄν μοι δοκῆς, νὴ τοὺς θεοὺς:
Τρεῖς μνᾶς ἀναλώσας γε λογίσασθαι δώδεκα.
Βλ. Ὁρῶ τιν' ἐπὶ τοῦ βήματος καθεδούμενον,
Ἱκετηρίαν ἔχοντα, μετὰ τῶν παιδίων
Καὶ τῆς γυναικός: κ' οὐ διοίσοντ' ἄντικρυς
Τῶν Ἡρακλειδῶν οὐ δ' ὅτι οὖν, τῶν Παμφίλου.
Χρ. Οὐκ, ὦ κακόδαιμον, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς μόνους
Ἔγω γε, καὶ τοὺς δεξιοὺς καὶ σώφρωνας
Ἀπαρτὶ πλουτῆσαι ποιήσω. Βλ. τί σύ λέγεις;
Οὕτω πάνυ πολλὰ κέκλοφας; Χρ. οἴμοι τῶν κακῶν,
Ἀπολεῖς. Βλ. σὺ μὲν οὖν σεαυτὸν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖς.
Χρ. Οὐ δῆτ'. ἐπεὶ τὸν Πλοῦτον, ὦ μόχθηρε σὺ,
Ἔχω. Βλ. σὺ Πλοῦτον; ὁποῖον; Χρ. αὐτὸν τὸν θεόν.
Βλ. Καὶ ποῦ 'στιν. Χρ. ἔνδον. Βλ. ποῦ; Χρ. παρ' ἐμοί; Βλ. παρὰ σοί; Χρ. πάνυ.
Βλεψ. Οὐκ ἐς κόρακας; Πλοῦτος παρὰ σοί; Χρ. νὴ τοὺς θεούς.
Βλ. Λέγεις ἀληθῆ; Χρ. Φημί. Βλ. πρὸς τῆς Ἑστίας;

Χρ.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/56 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

Furti, ſi quod commiſerim, partem auferas.
BL. Ego vt partem auferam? cedo cuiuſnam rei?
CH. Hoc non ita eſt: nam ego quod ago, longe aliter ſe habet.
BL. Num tu non es furatus, ſed tantummodo
Rapuiſti? CH. Laruæ te atque intemperiæ agitant.
BL. At neque quenquam circumueniſti fraudibus?
CH. Non certe. BL. o Hercules, quonam ſe quiſpiam
Vertat, ſi tu verum non vis faterier?
CH. Qui tu me damnas, antequam rem noueris?
BL. At ego, bone vir, negotium hoc modico tibi
Sumptu effectum dabo: & priuſquam ciuibus
Innoteſcat, iam rabularum os pecunia
Probe obturabo. CH. atqui per Deos, tu mihi
Talis videre amicus: qui ſi tres minas
Expoſueris, repetiturus ſis duodecim.
BL. Virum ego mi videre videor, qui ſupplicem
Oliuæ ramum geſtitans, cum liberis
Et vxore ad tribunal ſedebit: &
A Pamphili Heraclidis, ſi quis conferat,
Ne tantillum quidem, vlla in parte differet.
CH. Nequaquam homo impuriſſime, ſed tantum bonos
Ego, & gnauos, & frugi reddam diuites.
BL. Quid ais? adeone multa ſuffuratus es?
CH. Ah enecas. BL. tu teipſum, vt mihi videre. CH. non
Hercle, quandoquidem ego Plutum ipſum, o ſcelerum caput,
Domi habeo. BL. Tune Plutum? quem Plutum? CH. Deum.
BL. Vbi is eſt? CH. intus. BL. vbi? CH. apud me.
BL. apud te? CH. ſcilicet.
BL. Abi in malam rem: num nam apud te Plutus eſt?
CH. Ita me Dii ament. BL. Verane hæc? CH. Veriſſima.

BL.

Χρ. Νὴ τὸν Ποσειδῶ. Βλ. τὸν θαλάσσιον λέγεις;
Χρ. Εἰδ' ἔστιν ἕτερός τις Ποσειδῶν, τὸν ἕτερον.
Βλ. Εἶτ' οὐ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους;
Χρ. Οὐκ ἔστι πω τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ. Βλ. τί φής;
Οὐ τῷ μεταδοῦναι; Χρ. μὰ Δία, δεῖ γὰρ πρῶτα. Βλ. τί;
Χρ. Βλέψαι ποιῆσαι νώ. Βλ. τίνα βλέψαι; φράσον.
Χρ. Τὸν Πλοῦτον, ὥσπερ τὸ πρότερον ἑνί γε τῷ τρόπῳ.
Βλ. Τυφλὸς γὰρ ὄντως ἐστί; Χρ. νὴ τὸν οὐρανόν.
Βλ. Οὐκ ἐτὸς ἄρ', ὡς ἔμ' ἦλθεν οὐδὲ πώποτε.
Χρ. Ἀλλ' ἢν θεοὶ θέλωσι, νῦν ἀφίξεται.
Βλ. Οὐκοῦν ἰατρὸν εἰσαγαγεῖν ἐχρῆν τινα;
Χρ. Τίς δῆτ' ἰατρός ἐστι νῦν ἐν τῇ πόλει;
Οὔτε γὰρ ὁ μισθὸς οὐδέν ἐστ', οὔθ' ἡ τέχνη.
Βλ. Σκοπῶμεν. Χρ. ἀλλ' οὐκ ἔστιν. Βλ. οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ.
Χρ. Μὰ Δί', ἀλλ' ὅπερ πάλαι παρεσκευαζόμην
Ἐγώ: κατακλινεῖν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ,
Κράτιστόν ἐστι. Βλ. πολὺ μὲν οὖν, νὴ τοὺς θεούς.
Μή νυν διάτριβ': ἀλλ' ἄνυε πράττων ἕν γέ τι.
Χρ. Καὶ δὴ βαδίζω. Βλ. σπεῦδε νῦν. Χρ. τοῦτ' αὐτὸ δρῶ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ
Σκηνὴ τετάρτη.

Τρίμετροι ἰαμβικοί.

ΠΕΝΙΑ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ὦ θερμὸν ἔργον, κἀνόσιον καὶ παράνομον,
Τολμῶντε δρᾶν ἀνθρωπαρίω κακοδαίμονε:
Ποῖ ποῖ; τί φεύγετον; οὐ μενεῖτον; Χρ. Ἡράκλεις.
Πε. Ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἐξολῶ κακοὺς κακῶς.
Τόλμημα γὰρ τολμᾶτον οὐκ ἀνασχετὸν,

Ἀλλ'

BL. Per Veſtam? CH. Per Neptunum. BL. num marinum?
CH. Dico: & ſi eſt alter Neptunus per alterum.
BL. Annon etiam ad amicos tranſmittes tuos?
CH. Res nondum eo rediit. BL. quid ais? an nondum eo
Res rediit, vt Plutus alio tradatur? CH. haud
Dum per Iouem, ſed oportet prius. BL quid prius?
CH. Viſum reſtituere. BL. cui reſtituere? dic age.
CH. Pluto, & talem omnino, qualem prius habuit.
BL. Vtrum ille vere cæcus eſt? CH. ita per Deos.
BL. Non temere eſt ergo, quod ad me nunquam venerit.
CH. At iam porro veniet, Diis volentibus.
BL. An non oportet medicum aliquem huc adducere?
CH. Quis hac in vrbe ſit medicus? vbi medicis
Neque præmium eſt vllum, neque magni ars ipſa ſit?
BL. Videamus. CH. at non eſt. BL. neque videtur mihi.
CH. Haud vllus eſt, me hercle: ſed, quod dudum ego
Apud me penſitabam, id longe erit optimum,
Vt in templum ducamus Aeſculapii:
BL. Ita per Deos: atque ideo ne moram trahe:
Et, vt aliquid perficias, da operam ſedulo:
CH. Iſthuc eo. BL. propera ocyus, CH. at hoc ipſum ago.

ACTVS II. SCENA IIII.

Senarii Iambici.

PAVPERTAS, CHREMYLVS, BLEPSIDEMVS.

O Facinus audax, impium & nefarium,
Vos facere aggreſſi homunciones peſſimi:
Quo, quo? quid fugitis? annon reſtitabitis?
CH. Proh Hercules. PA. ego pol male vos perdam malos.
Nam facinus auſi eſtis facere intolerabile:

Ἀλλ' οἷον οὐδεὶς ἄλλος οὐδὲ πώποτε,
Οὔτε θεὸς, οὔτ' ἄνθρωπος: ὥς τ' ἀπολώλατον.
Χρ. Σὺ δ' εἶ τίς; ὠχρὰ μὲν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖς.
Βλ. Ἴσως Ἐριννύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας.
Βλέπει γέτοι μανικόν τι καὶ τραγῳδικόν.
Χρ. Ἀλλ' οὐκ ἔχει γὰρ δᾷδας. Βλ. οὐκ οὖν κλαύσεται.
Πε. Οἴεσθε δ' εἶναί τινα με; Χρ. πανδοκεύτριαν,
Ἢ λεκιθόπωλιν. οὐ γὰρ ἂν τοσουτονὶ
Ἐνέκραγες ἡμῖν, οὐδὲν ἠδικημένη.
Πε. Ἀληθές. οὐ γὰρ δεινότατα δεδράκατον,
Ζητοῦντες ἐκ πάσης με χώρας ἐκβαλεῖν;
Χρ. Οὐκ οὖν ὑπόλοιπόν σοι τὸ βάραθρον γίνεται.
Ἀλλ' ἥτις εἶ, λέγειν ἐχρῆν σ' αὐτίκα μάλα.
Πε. Ἣ σφῷ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην,
Ἀνθ' ὧν ἐμὲ ζητεῖτον ἐνθένδ' ἀφανίσαι.
Βλ. Ἆρ' ἐστὶν ἡ καπηλὶς ἡ 'κ τῶν γειτόνων,
Ἢ ταῖς κοτύλαις ἀεί με διαλυμαίνεται;
Πε. Πενία μὲν οὖν, ἥ σφῷν ξυνοικῶ πόλλ' ἔτη.
Βλ. Ἄναξ Ἄπολλον, καὶ θεοί: ποῖ τις φύγοι;
Χρ. Οὗτος, τί δρᾷς, ὦ δειλότατον σὺ θηρίον,
Οὐ παραμενεῖς; Βλεψ. Ἥκιστα πάντων. Χρεμύλ. οὐ μενεῖς;
Ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν;
Βλ. πενία γάρ ἐστιν, ὦ πόνηρ': ἧς οὐδαμοῦ
Οὐδὲν πέφηκε ζῶον ἐξωλέστερον.
Χρεμύλ. Στῆθ', ἀντιβολῶ σε, στῆθι. Βλεψ. Μὰ Δί', ἐγὼ μὲν οὔ.
Χρ. Καὶ μὴν λέγω, δεινότατον ἔργον παρὰ πολὺ
Ἔργων ἁπάντων ἐργασόμεθ': εἰ τὸν θεὸν
Ἔρημον ἀπολιπόντε ποι φευξούμεθα,
Τηνδὶ δεδιότε, μὴ δὲ διαμαχούμεθα.

Βλ.

Quale neque vllus Deorum, neque mortalium
Quiſquam antehac auſus fuit vllo ſeculo:
Qua propter ambo periiſtis nunc illico.
CH. Quæ tu es mulier? nam mihi videre lurida.
BL. Fortaſſe Erinnys eſt, aliqua ex Tragœdia:
Quia vultum præ ſe fert furialem atque Tragicum.
CH. At non geſtat faces. BL. ideo pœnas dabit.
PA. Quam vos putatis me eſſe? CH. cauponariam,
Aut venditricem ouorum: alioqui non ita
Fueras in nos debacchatura: cum tibi
Nulla unquam a nobis illata ſit iniuria.
PA. Scilicet annon hæc iniuria grauiſſima,
Quod cogitatis me eiicere omnibus locis?
CH. Imo tibi Barathrum eſt reliquum. Sed tu, quæ ſies,
Age ac dudum nobis te oportet dicere.
PA. Quæ vobis promeritas pœnas hodie inferam:
Quod me cupitis de medio inſontem tollere.
BL. Quid ſi hæc foret iſta, de fœdis mulierculis,
Quæ in hac cauponatur vicinia: & ſuis
Cotylis iniquis ſemper imponit mihi?
PA. Paupertas ego ſum, paupertas: veſtras domos
Quæ multos iam annos, vobiſcum ſeruo, & colo:
BL. O Phœbe Apollo! o Dii! quo quis profugiat hinc?
CH. Heus tu quid agis? o timidiſſimum animalculum,
Non reſtitas? BL. minime omnium. CH. non reſtitas
Inquam? quid hoc? duoſne viros mulierculam
Vnam fugitare! BL. quia enim Paupertas ea eſt:
Qua non aliud vſquam animal peſtilentius.
CH. Mane, obſecro, mane. BL. non maneo, per Iouem.
CH. At tibi ego dico: rem faciemus omnium
Turpiſſimam: ſi intus deſerto iſthoc Deo,
Metu mulierculæ profugiamus alio:

Βλ. Ποίοισιν ὅπλοις, ἢ δυνάμει πεποιθότες;
Ποῖον γὰρ ȣ̓ θώρακα, ποίαν ἀσπίδα,
Οὐκ ἐνέχυρον τίθησιν ἡ μιαρωτάτη;
Χρ. Θάῤῥει. μόνος γὰρ ȣ̔͂τος (οἶδ᾽) ὁ θεὸς, ὅτι
Τροπαῖον ἀναςήσαιτο τῶν ταύτης τρόπων.
Πε. Γρύζειν δὲ καὶ τολμᾶτον, ὦ καθάρματε,
Ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ δεινὰ δρῶντ᾽ εἰλημμένω;
Χρ. Σύ δ᾽, ὦ κάκις᾽ ἀπολȣμένη, τί λοιδορεῖς
Ἡμῖν προσελθȣ͂σ᾽, ȣ̓δ᾽ ὁτιȣ͂ν ἀδικȣμένη;
Πε. Οὐδὲν γὰρ, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, νομίζετον
Ἀδικεῖν με, τὸν Πλȣ͂τον ποιεῖν πειρωμένω
Βλέψαι πάλιν; Χρ. τί ȣ͂ν ἀδικȣ͂μεν τȣ͂τό σε.
Εἰ πᾶσιν ἀνθρώποις πορίζομεν ἀγαθόν.
Πε. Τίδ᾽ ἄν γ᾽ ὑμεῖς ἀγαθὸν ἐξεύροιθ᾽; Χρεμύλ. ὅ, τι;
Σὲ πρῶτον ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος.
Πε. Ἐμ᾽ ἐκβαλόντες; καὶ τί ἂν νομίζετον
Κακὸν ἐργάσασθαι μεῖζον ἀνθρώπȣς; Χρ. ὅ, τι;
Εἰ τȣ͂το δρᾶν μέλλοντες, ἐπιλαθοίμεθα.
Πε. Καὶ μὴν περὶ τȣ́τȣ σφῷν ἐθέλω δȣ͂ναι λόγον
Τὸ πρῶτον αὐτȣ͂: κἂν μὲν ἀποφήνω, μόνην
Ἀγαθῶν ἁπάντων ȣ͂σαν αἰτίαν ἐμὲ
Ὑμῖν δὶ ἐμέ τε ζῶντας ὑμᾶς: εἰ δὲ μή,
Ποιεῖτον ἤδη τȣ͂θ᾽, ὅ, τι γ᾽ ἂν ὑμῖν δοκῇ.
Χρ. Τȣτὶ σὺ τολμᾷς, ὦ μιαρωτάτη, λέγειν;
Πε. Καὶ σύ γε διδάσκȣ: πάνυ γὰρ οἶμαι ῥᾳδίως
Ἅπανθ᾽ ἁμαρτάνοντά σ᾽ ἀποδείξειν ἐγώ:
Εἰ τȣ̀ς δικαίȣς φὴς ποιήσειν πλȣσίȣς.
Βλ. Ὦ τύμπανα, καὶ κύφωνες, ȣ̓κ ἀρήξετε;
Πε. Οὐ δεῖ σχετλιάζειν καὶ βοᾶν, πρὶν ἂν μάθῃς.
Βλ. Καὶ τίς δύναιτ᾽ ἂν μὴ βοᾶν, ἰȣ̀, ἰȣ̀,

Neque fortiter eam oppugnemus. BL. quibus obſecro
Armis, aut qua nam freti virtute, Chremyle?
Nam quas loricas, quos clypeos hæc ſordida
Mulier, non pridem aliis oppoſuit pignori?
CH. Bono animo es: ſolus hic Deus (quod ſat ſcio)
De moribus huiuſce, tropæum mox eriget.
PA. Etiamne audetis hiſcere, vos piacula?
In ipſo deprehenſi facinore peſſimo?
CH. Quid tu nos, peſſime perdita, conuitiis
Aggredere, ne tantillum paſſa iniuriæ?
PA. Proh dii immortales, nihilne iniuriæ
Mihi fieri putatis: ſi Pluto ſuum
Viſum reſtituere tantopere conemini?
CH. Quam tu hinc accipis iniuriam, ſi, quod hominum
Generi vniuerſo conferat, nos quærimus?
PA. Quid vos excogitetis, in rem hominum, boni?
CH. Quid? ſi te primum eiecerimus e Græcia.
PA. Mene eieceritis? ad quodnam maius malum,
Quam hoc ipſum poſſitis generi hominum dare?
CH. Quod nam? ſi hoc ipſum, quod iam facturi ſumus,
Segnius aggredimur, & incepti obliuiſcimur.
PA. Atqui ego rationem de hac re vobis reddere
Volo, & demonſtrare hoc loco, quod ſola ego
Vobis bonorum quorumcunque cauſa ſim:
Neque alius, quam mei vnius beneficio,
Vos hanc vitam degatis: ſin minus: agite,
Vt vultis: & de me pro lubitu ſtatuite.
CH. Hoccine tu dicere audes impuriſſima?
PA. Modo tu doceri te ſinas. Confido ego
Perfacile mihi fore, vt commonſtrem, te procul
A via aberrare, ſi tu iuſtos diuites
Velis efficere. BL. o Cyphones, o tympana,
Vbi eſtis vos? nihilne mihi ſuccurritis?
PA. Non æquum eſt clamitare & indignarier,
Priuſquam, vt res ſeſe habeat, recte didiceris.
BL. Et quis poſſit non exclamare, heu, heu mihi,

Τοιαῦτ' ἀκούων; Πε. ὅς τις ἐστὶν εὖ φρονῶν.
Χρ. Τί δῆτά σοι τί μημ' ἐπιγράψω τῇ δίκῃ,
Ἐάν γ' ἁλῷς: Πε. ὅ, τισοι δοκεῖ. Βλ. καλῶς λέγεις.
Πε. Τὸ γὰρ αὐτό γ', ἂν ἡττᾶσθέ καὶ σφῷ δεῖ παθεῖν.
Βλ. Ἱκανοὺς νομίζεις δῆτα θανάτους εἴκοσιν;
Χρ. Ταύτῃ γε. νῷν δὲ δύ' ἀποχρήσουσιν μόνω.
Πε. Οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττον τ': ἢ τί γ' ἂν
Ἔχοι τις ἂν δίκαιον ἀντειπεῖν ἔτι.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ
Σκηνὴ πέμπτη.

Τετράμετροι, Καταληκτικοί, Ἀναπαιστικοί, Ἀριστοφάνειοι.

ΧΟΡΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ, ΠΕΝΙΑ.

Ἀλλ' ἤδη χρῆν τι λέγειν ὑμᾶς σοφὸν ᾧ νικήσετε τηνδὶ,
Ἐν τοῖσι λόγοις ἀντιλέγοντες: μαλακὸν δ' ἐνδώσετε μηδέν.
Χρ. φανερὸν μὲν ἔγωγ' οἶμαι γνῶναι, τοῦτ' εἶναι πᾶσιν ὁμοίως,
Ὅτι τοὺς χρηστοὺς τῶν ἀνθρώπων εὖ πράττειν, ἐστὶ δίκαιον:
Τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους, τούτων τἀναντία δήπου.
Τοῦτ' οὖν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦντες, μόλις εὕρομεν ὥς τε γενέσθαι,
Βούλημα καλὸν, καὶ γενναῖον, καὶ χρήσιμον εἰς ἅπαν ἔργον.
Ἢν γὰρ ὁ Πλοῦτος νυνὶ βλέψῃ, καὶ μὴ τυφλὸς ὢν περινοστῇ,

Ὡς

Si iſta audiat? PA. non clamet, qui recte ſapit.
CH. Sin ſuccumbas, quam tibi mulctam irrogauero?
PA. Quamcunque lubuerit. BL. recte ſane hoc ais.
PA. At enim ſi vos vincamini, multam mihi
Eandem dabitis. BL. viginti mortes ſatin?
CH. Huic ſatis: at nobis ſolæ ſufficiunt duæ.
PA. Cauſam haud poteſtis dicere, quin faciatis hæc:
Aut aliquis habeat, quod iuſte opponat mihi?

ACTVS II. SCENA V.

Octonarii Catalectici, Anapæſtici, Ariſtophanii.

CHORVS, CHREMYLVS, BLEPSIDEMVS, PAVPERTAS.

IGitur nunc ſeria proferte, & veris rationibus illi
Obſiſtite, quo vincatis: neque quicquam admiſcete iocoſum.
CH. Principio hoc omnibus ex æquo puto perſpicuum & manifeſtum:
Quod fas ſit & æquum, frugi homines rebus gaudere ſecundis,
Prauos ex aduerſo & ſceleratos, fortuna premi iniqua.
Igitur hoc nos perpendentes, aliquando vt fiat, honeſtam
Rationem iniimus, generoſam, atque ad opus hoc perficiundum
Vtilem & aptam: nam ſi Plutus nunc viſum oculosque receptet,

Ὡς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων βαδιεῖται: κοὐκ ἀπολείψει.
Τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους φευξεῖται: κᾆτα ποιήσει
Πάντας χρηστοὺς καὶ πλουτοῦντας δήπου, τάτε θεῖα σέβοντας.
Καί τοι τούτου τοῖς ἀνθρώποις τίς ἂν ἐξεύροι πότ' ἄμεινον;
Βλ. Οὔτις ἂν ἐγώ σοι τούτου μάρτυς: μηδὲν ταύτην γ' ἀνερώτα.
Χρ. Ὡς μὲν γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ βίος τοῖς ἀνθρώποις διάκειται,
Τίς ἂν οὐχ ἡγοῖτ' εἶναι μανίαν, κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον;
Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἀνθρώπων ὄντες πλουτοῦσι πονηροὶ,
Ἀδίκως αὐτὰ ξυλλεξάμενοι. πολλοὶ δ' ὄντες πάνυ χρυσοί,
Πράττουσι κακῶς, καὶ πεινῶσι, μετὰ σοῦ τε τὰ πλεῖστα σύνεισιν.
Οὐκοῦν εἶναί φημ', ἢ παύσει ταῦτ', ἢν βλέψῃ ποθ' ὁ Πλοῦτος,
Ὁδόν: ἣν τιν' ἰὼν, τοῖς ἀνθρώποις ἀγάθ' ἂν μείζω πορίσειεν.
Πε. Ἀλλ' ὦ πάντων ῥᾷστ' ἀνθρώπων ἀναπεισθέντ' οὐχ ὑγιαίνειν,
Δύο πρεσβύτα, ξυνθιασώτα τοῦ ληρεῖν καὶ παραπαίειν:
Εἰ τοῦτο γένοιθ', ὃ ποθεῖθ' ὑμεῖς, οὔ φημ' ἂν λυσιτελεῖν σφῶν.
Εἰ γὰρ ὁ Πλοῦτος βλέψειε πάλιν, διανείμειέ τ' ἴσον ἑαυτὸν,

Οὔτε

Neque cæcus oberret: apud frugi tantum diuertet, eosque
Nunquam deſeret: at prauos & ſceleratos negliget: atque
Hinc fiet, vti omnes frugi & amantes pietatis locupletet.
Quo conſilio, cedo quis hominum melius excogitet vllum?
BL. Nemo profecto. nam me tibi teſtem do: ex hac quærere noli.
CH. Etenim ſi hominûm vitam, vt nunc eſt, quis ſecum expenderit: an non
Quandam inſaniam, & vt dicam verius, extremam reputabit
Eſſe miſeriam? Nam hodie bona pars hominum praua & ſcelerata
Diuitiis per fas atque nefas, corraſis, affatim abundat:
Multi autem iuſti & probi inopia atque fame preſſi, male vitam
Peragunt: & tecum, Paupertas, nullo non tempore degunt.
Itaque vnam hanc eſſe viam puto: quam ſi oculis, eat ille receptis:
Genus humanum maioribus accumulauerit emolumentis.
PA. O homines perfacile, præ aliis, huc illecti, vt nihil vſquam
Sani inceptetis: duo vetuli, deliri atque hallucinantes:
Socii nugarum & fraudum: ſi, quod vos ſumma cupitis vi,
Contingat: non video, qui nam in rem hoc veſtram cedere poſſit.
Quoniam ſi Pluto viſus reddatur: ſeque omnibus ille

Οὔτε τέχνην ἂν τῶν ἀνθρώπων, οὔτε σοφίαν μελετῴη
Οὐδεὶς, ἀμφοῖν γ' ὑμῖν τούτοιν ἀφανισθέντοιν, ἐθελήσει
Τίς χαλκεύειν, ἢ ναυπηγεῖν, ἢ ῥάπτειν, ἢ τροχοποιεῖν,
Ἢ σκυτοτομεῖν, ἢ πλινθουργεῖν, ἢ πλύνειν, ἢ σκυτοδεψεῖν.
Ἢ γῆς ἀρότροις ῥήξας δάπεδον, καρπὸν Δηοῦς θερίσασθαι;
Ἢν ἐξῇ ζῆν ἀργοῖς ὑμῖν τούτων πάντων ἀμελοῦσιν;
Χρ. Λῆρον ληρεῖς. ταῦτα γὰρ ἡμῖν πάνθ', ὅσα νυνὶ κατέλεξας,
Οἱ θεράποντες μοχθήσουσι. Πε. πόθεν οὖν ἕξεις θεράποντας;
Χρ. Ὠνησόμεθ' ἀργυρίου δήπου. Πε. τίς δ' ἔσται πρῶτον ὁ πωλῶν,
Ὅταν ἀργύριον κἀκεῖνος ἔχῃ; Χρ. κερδαίνειν βουλόμενός τις
Ἔμπορος ἥκων ἐκ Θετταλίας παρὰ πλείστων ἀνδραποδιστῶν.
Πε. Ἀλλ' οὐδ' ἔσται πρῶτον ἁπάντων οὐδείς, οὐδ' ἀνδραποδιστὴς,
Κατὰ τὸν λόγον, ὃν σὺ λέγεις, δήπου. τίς γὰρ πλουτῶν ἐθελήσει
Κινδυνεύων περὶ τῆς ψυχῆς τῆς αὑτοῦ, τοῦτο ποιῆσαι;
Ὥστ' αὐτὸς ἀρῶν ἐπαναγκασθεὶς, καὶ σκάπτειν, τἄλλα τε μοχθεῖν,
Ὀδυνηρότερον τρίψεις βίοτον πολὺ τοῦ νῦν. Χρεμ. ἐς κεφαλήν σοι.
Πε. Ἔτι δ' οὐχ ἕξεις οὔτ' ἐν κλίνῃ καταδαρθεῖν: οὐ γὰρ ἔσονται:
Οὔτε τάπησιν. τίς γὰρ ὑφαίνειν ἐθελήσει, χρυσίου ὄντος;

Οὔτε

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/68 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

Ex æquo diſtribuat: & communis velit omnibus eſſe:
Tum neque doctæ artes, neque diſciplinæ ex mortalibus vlli
Fuerint curæ. Deletis autem per vos artibus, atque
E vita hominum ſublatis: quis quæſo ferrum fabricabit?
Quis naues compinget? quis ſutor erit? quis plauſtra parabit?
Quis corium incidet? quis pelles tinget? quis conteget ædes?
Quis arabit terram? quis fructus demetet & in horrea condet?
Siquidem vobis ita ſecuris & inertibus eſſe licebit.
CH. Nugaris, nam hæcquæ modo nobis enumeraſti, omnia ſerui
Perficient. PA. Vnde autem tibi ſerui? CH. illos mercabimur. PA. at quis
Vendet primum, cui non minor argenti vis, quam tibi prompta?
CH. Aliquis lucri cupidus mercator, peregre e Theſſalia ad nos
Proficiſcens, a plagiariis atque propolis mancipiorum.
PA. At neque plagiarii erunt: ſi quidem tua, quam dicis, ratio ſit:
Nam quis locuples hoc faciat propoſito diſcrimine vitæ?
Itaque tute fodere, arare, & cætera vitæ munia obire
Cogeris, multoque miſerior, quam nunc eris. CH. in caput iſthæc
Mala tuum recidant. PA. Sed neque tum in lecto (quia non erit vllus)
Neque tapetibus es dormiturus: quis enim ſtragula texat,
Cui

Οὔτε μύροισι μυρίσαι στακτοῖς, ὁπόταν νύμφιν ἀγάγησθον:
Οὔθ' ἱματίων βαπτῶν δαπάναις κοσμῆσαι ποικιλομόρφων.
Καί τοι τί πλέον πλουτεῖν ἐστι, πάντων τούτων ἀποροῦντας;
Παρ' ἐμοῦ δ' ἐστὶν ταῦτ' εὔπορα πάνθ' ὑμῖν, ὧν δεῖσθον. ἐγὼ γὰρ
Τὸν χειροτέχνην ὥσπερ δέσποιν', ἐπαναγκάζουσα κάθημαι,
Διὰ τὴν χρείαν, καὶ τὴν πενίαν, ζητεῖν ὁπόθεν βίον ἕξει.
Χρ. Σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι' ἀγαθὸν, πλὴν φώδων ἐκ βαλανείου,
Καὶ παιδαρίων ὑποπεινώντων, καὶ γραϊδίων κολοσυρτὸν,
Φθειρῶν τ' ἀριθμὸν, καὶ κωνώπων, καὶ ψυλλῶν (οὐδὲ λέγω σοι
Ὑπὸ τοῦ πλήθους) αἳ βομβοῦσαι περὶ τὴν κεφαλὴν ἀνιῶσιν,
Ἐπεγείρουσαι καὶ φράζουσαι, πεινήσεις: ἀλλ' ἐπανίστω.
Πρὸς δέ γε τούτοις, ἀνθ' ἱματίου μὲν ἔχειν ῥάκος: ἀντὶ δὲ κλίνης,
Στιβάδα σχοίνων, κόρεων μεστήν: ἣ τοὺς εὕδοντας ἐγείρει:
Καὶ φορμὸν ἔχειν ἀντὶ τάπητος σαπρὸν: ἀντὶ δὲ προσκεφαλαίου,
Λίθον εὐμεγέθη πρὸς τῇ κεφαλῇ: σιτεῖσθαι δ' ἀντὶ μὲν ἄρτων
Μαλάχης πτόρθους: ἀντὶ δὲ μάζης, φύλλ' ἰσχνῶν ῥαφανίδων:
Ἀντὶ δὲ θράνους, στάμνου κεφαλὴν κατεαγότος: ἀντὶ δὲ μάκτρας,

Πιθά-

Cui nummorum ſatis eſt? neque item vnguentis olim pretioſis
Delibuti, neque ſumptuoſe tinctis gradiemini amicti
Veſtib. vbi domum duxeritis ſponſam. Quæ ſi omnia vobis
Deſint: quomodo pro diuitib. cenſebimini atque opulentis?
Ame autem iſta omnia, quorumcunque modo veſtrum indiget vſus.
In promtu vobis adſum, nam ego opificem, veluti imperioſa
Domina aſtans, compello: vt rerum vſu & paupertate premente,
Rationem ineat, qua vitam toleret. CH. quidnam tu obſecro poſſis
Præſtare boni cuiquam, præter tubercula balneolorum:
Et puerorum eſurientum & vetularum voces gemibundas:
Numerum pediculorum, culicum & pulicum, (quos iam numerare
Non eſt) qui odioſo bombo ſtridunt hominis tempora circum,
Et ſomnum abigunt, dicentes: ſurge: fames ceruicibus inſtat.
Quid des præterea, niſi tritam, pro integra veſte, lacernam:
Pro pulchro lecto, cimicibus oppletum, fœdumque grabatum:
Qui homini ſomnum excutiat: pro picturato tegmine putrem
Stoream: pro puluino lapidem: pro pane abſumere maluæ
Gramina: pro maza, raphanorum foliis exilibus vti:
Pro ſede, cadum capite effracto: pro mactra, doliolorum

Latera,

Πιθάκνης πλευρὰν, ἐῤῥωγυῖαν καὶ ταύτην; ἆρα γε πολλῶν
Ἀγαθῶν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἀποφαίνω σ᾽ αἰτίαν οὖσαν;
Πε. Σὺ μὲν οὐ τὸν ἐμὸν βίον εἴρηκας; τὸν πτωχῶν δ᾽ ὑπεκρούσω.
Χρ. Οὐκοῦν δήπου τῆς πτωχείας πενίαν φαμὲν εἶναι ἀδελφήν.
Πε. Ὑμεῖς γ᾽, οἵπερ καὶ Θρασυβούλῳ Διονύσιον εἶναι ὅμοιον.
Ἀλλ᾽ οὐχ᾽ ὁ ἐμὸς τοῦτο πέπονθε βίος: οὐ μὰ Δί᾽: οὐδέ γε μέλλει.
Πτωχοῦ μὲν γὰρ βίος, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν ἐστιν μηδὲν ἔχοντα:
Τοῦ δὲ πένητος, ζῆν φειδόμενον: καὶ τοῖς ἔργοις προσέχοντα:
Περιγίγνεσθαι δ᾽ αὐτῷ μηδὲν, μὴ μέν τοι μηδ᾽ ἐπιλείπειν.
Χρεμύλ. Ὡς μακαρίτην, ὦ δάματερ, τὸν βίον αὐτοῦ κατέλεξας:
Εἰ φεισάμενος καὶ μοχθήσας, καταλείψει μὴ δὲ ταφῆναι.
Πε. Σκώπτειν πειρᾷ, καὶ κωμῳδεῖν, τοῦ σπουδάζειν ἀμελήσας:
Οὐ γινώσκων, ὅτι τοῦ πλούτου παρέχω βελτίονας ἄνδρας,
Καὶ τὴν γνώμην, καὶ τὴν ἰδέαν. παρὰ τῷ μὲν γὰρ ποδαγρῶντες,
Καὶ γαστρώδεις, καὶ παχύκνημοι, καὶ πίονές εἰσιν ἀσελγῶς.
Παρ᾽ ἐμοὶ δ᾽ ἰσχνοὶ, καὶ σφηκώδεις, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαροί.

Χρ.

Latera, ipſa etiam diffiſſa? An non quæ bona des plurima, monſtro:
Teque oſtendo omnibus hominibus cauſam quandam eſſe bonorum?
PA. Atqui tu non mea, ſed mendicorum mala propoſuiſti.
CH. Atqui paupertatem mendicitatis dicimus eſſe ſororem.
PA. Vos ſane: qui Dionyſium adæquare ſoletis Thraſybulo.
Sed mea vita nihil tale experta eſt: neque tale experietur
Vnquam: mendici hæc vita eſt, quam dicis, nihil prorſus habendo
Viuere: ſed pauperis eſt, viuere parce, rebusque gerendis
Operam dare: vti nihil habenti; nihil in vita quoque deſit.
CH. O quam felicem vitam narras pauperis atque beatam:
Si parcendo atque laborando vix tantum a morte relinquat,
Vnde ipſus ſepeliri poſſit. PA. riſu, ludo atque cauillis,
Non ſerio agis rem: neque perpendis, quod ego reddo viros, quam
Plutus, meliores ingenio & ſpecie. Nam apud hunc podagroſi,
Ventrioſi, craſſis ſuris, pingues, & ſupra modum obeſi.
At apud me graciles atque agiles, & formidandi inimicis.

CH.

Χρ. Ὑπὸ τοῦ λιμοῦ γὰρ ἴσως αὐτοῖς τὸ σφηκῶδες σὺ πορίζεις.
Πε. Περὶ σωφροσύνης ἤδη τοίνυν περανῶ σφῷν: κἀναδιδάξω,
Ὅτι κοσμιότης οἰκεῖ μετ' ἐμοῦ: τοῦ Πλούτου δ' ἐστὶν ὑβρίζειν.
Χρεμ. Πάνυ γοῦν κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν, καὶ τοὺς τοίχους διορύττειν,
Βλεψ. Νὴ τὸν Δί', εἴγε λαθεῖν δεῖ αὐτόν, πῶς οὐ κόσμιόν ἐστι;
Πε. Σκέψαι τοίνυν γ' ἐν ταῖς πόλεσι τοὺς ῥήτορας: ὡς, ὁπόταν μὲν
Ὦτι πένητες, περὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν εἰσὶ δίκαιοι:
Πλουτήσαντες δ' ἀπὸ τῶν κοινῶν, παραχρῆμ' ἄδικοι γεγένηνται:
Ἐπιβουλεύουσί τε τῷ πλήθει, καὶ τῷ δήμῳ πολεμοῦσιν.
Χρ. Ἀλλ' οὐ ψεύδει τούτων γ' οὐδέν, καί περ σφόδρα βάσκανος οὖσα,
Ἀτὰρ οὐχ ἧττόν γ' οὐδὲν κλαύσει: μηδὲν ταύτη γε κομήσῃς,
Ὅτι γε τητεῖς τοῦτ' ἀναπείσειν ἡμᾶς, ὡς ἐστὶν ἀμείνων
Πενία πλούτου. Πε. καὶ σύ γ' ἐλέγξαι μ' οὔπω δύνασαι ἐπὶ τούτου,
Ἀλλὰ φλυαρεῖς, καὶ πτερυγίζεις. Χρ. καὶ πῶς φεύγουσί σ' ἅπαντες;
Πε. Ὅτι βελτίους αὐτοὺς ποιῶ. σκέψασθαι δ' ἐστὶ μάλιστα
Ἀπὸ τῶν παίδων: τοὺς γὰρ πατέρας φεύγουσι, φρονοῦντας ἄριστα
Αὐτοῖς. οὕτω διαγιγνώσκειν χαλεπὸν πρᾶγμ' ἐστὶ δίκαιον.

Χρ.

CH. Gracilitatem hanc tu inducis per ieiunia nempe, famemque.
PA. De vitæ integritate atque modeſtia eorum paucula dicam,
Voſque docebo, quod apud me ſit laudata modeſtia vitæ:
Sed apud Plutum iniuria. CH. quaſi modeſti hoc ſiet, aut mediocris,
Furari, perfodere parietes? BL. certe: nam latitare
Si eum oportet, qui admiſit: quomodo non tibi honeſta hæc videantur?
PA. Quæſo aſpice tantum vrbis cauſidicos: qui quantiſper egeni
Sunt: erga populum atque vrbem, ſe præbent æquos facilesque:
Ditati e Republica, omnes confeſtim efficiuntur iniqui:
Plebique parant inſidias: & populo bellum facere audent.
CH. Nihil horum mentiris: licet vſque adeo mihi ſis odioſa:
Pœnam tamen hic nihilo ſecius dabis vt ne idcirco tumeſcas,
Quod nobis perſuadere aggrederis, diuitiis meliorem
Paupertatem eſſe. PA. At tu iſtorum neſcis conuellere quicquam,
Sed nugas agis & fruſtra alas audes expandere. CH. qui fit
Ergo: quod te omnes fugiunt? PA. quia per me fiunt meliores.
Id quod vel de pueris noſſe inprimis promtum eſt, etenim illi
Patrum auerſantur vultus, ſuadentum ipſis optima quæque,
Adeo, quid turpe, quid honeſtum diſcernere, res operoſa eſt.

Χρ. Τὸν Δία φύσεις ἆρ' οὐκ ὀρθῶς διαγιγνώσκειν τὸ κράτιστον;
Κἀκεῖνος γὰρ τὸν πλοῦτον ἔχει: ταύτην δ' ἡμῖν ἀποπέμπει.
Πε. Ἀλλ', ὦ Κρονικαῖς γνώμαις ὄντως λημῶντε γε τὰς φρένας ἄμφω:
Ὁ Ζεὺς δήπου πένεται: καὶ τοῦτό γε δὴ φανερῶς σε διδάξω.
Εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς ποιῶν αὐτὸς τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα,
Ἵνα τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἀεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρει,
Ἀνεκήρυττεν τῶν ἀθλητῶν τοὺς νικῶντας, στεφανώσας
Κοτίνου στεφάνῳ; καί τοι χρυσῷ μᾶλλον ἐχρῆν, εἴπερ ἐπλούτει.
Χρ. Οὐκοῦν τούτῳ δήπου δηλοῖ τιμῶν τὸν πλοῦτον ἐκεῖνος.
Φειδόμενος γὰρ καὶ βουλόμενος τούτου μηδὲν δαπανᾶσθαι,
Λήροις ἀναδῶν τοὺς νικῶντας, τὸν πλοῦτον ἐᾷ παρ' ἑαυτῷ,
Πε. Πολὺ τῆς πενίας πρᾶγμ' αἴσχιον ζητεῖς αὐτῷ περιάψαι:
Εἰ πλούσιος ὢν, ἀνελεύθερος ἐσθ' οὑτωσὶ, καὶ φιλοκερδής.
Χρ. Ἀλλά σέ γ' ὁ Ζεὺς ἐξολέσειε, κοτίνου στεφάνῳ στεφανώσας.
Πε. Τὸ γὰρ ἀντιλέγειν τολμᾷν ὑμᾶς, ὡς οὐ πάντ' ἔστ' ἀγαθ' ὑμῖν,
Διὰ τὸν πενίαν. Χρ. παρὰ τῆς Ἑκάτης ἔξεστιν τοῦτο πυθέσθαι,
Εἴτε τὸ πλουτεῖν, εἴτε τὸ πεινῆν βέλτιον. Φησὶ γὰρ αὕτη,

Τοὺς

CH. Ergone Iouem etiam dices optima non dignoſcere poſſe.
Nam diuitias habet & ille, & eas nobis cælitus offert.
PA. O vere animis Saturninis, & lippis mentibus ambo.
Etiam Iuppiter ille ipſus inops eſt: quod tibi iam manifeſto
Demonſtrabo: nam ſi diues erat, cur iuxta Elida quondam
Certamen Olympiacum inſtituens, vt quinto quolibet anno
Omnes illuc Græcos acciret, victores oleaſtro
Præconis voce coronari voluit? ſi opulentus erat, tum
Auro potius, quam olea redimire athletam conueniebat.
CH. Imo hoc ipſo Iuppiter oſtendit, quanti ipſe æſtimet aurum.
Quia enim parci vult auro, neque temere profundi: ideo re
Nihili victores illos ornat: diuitias ſibi ſeruat.
PA. Si, vt dicis, ita eſt, ſane tu crimen multo fœdius illi
Affingis, quam paupertati cuiuis: vt, qui cum opulentus
Sit, adeo ſit ſordidus, atque immenſi lucri ſtudioſus.
CH. At te Iuppiter eradicet, & oleæ ramo caput ornet.
PA. Hoccine mihi nunc ſit contradicere: quod non omnia vobis
A paupertate bona obtingant? CH. ex Hecate hoc ſcire licebit,
Vtrum ſatius ſit ditem, quam inopem viuere: Nam ipſamet inquit,

Τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλουτοῦντας, δεῖπνον κατὰ μῆνα προσάγειν·
Τοὺς δὲ πένητας τῶν ἀνθρώπων ἁρπάζειν πρὶν καταθεῖναι.
Ἀλλὰ φθείρου καὶ μὴ γρύζῃς
Ἔτι μηδ᾽ ὁτιοῦν,
Οὐ γὰρ πείσεις, οὐδ᾽ ἢν πείσῃς.
Πε. Ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ᾽, οἷα λέγει.
Χρ. Παύσωνα κάλει τὸν ξύσσιτον.
Πε. Τί πάθω τλήμων;
Χρ. Ἔῤῥ᾽ ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ᾽ ἡμῶν.
Πε. Εἶμι δὲ ποῖ γῆς;
Χρ. Ἐς τὸν Κύφων᾽· ἀλλ᾽ οὐ μέλλειν
Χρῆν σ᾽, ἀλλ᾽ ἀνύειν.
Πε. Ἦ μὴν ὑμεῖς γ᾽ ἔτι μ᾽ ἐνταυθοῖ
Μεταπέμψεσθον.
Χρ. Τότε νοστήσεις· νῦν δὲ φθείρου.
Κρεῖττον γάρ μοι πλουτεῖν ἐστιν·
Σὲ δ᾽ ἐᾶν κλάειν μακρὰ τὴν κεφαλήν.
Βλ. Νὴ Δί᾽, ἔγωγ᾽ οὖν ἐθέλω πλουτῶν
Εὐωχεῖσθαι μετὰ τῶν παίδων,
Τῆς τε γυναικὸς· καὶ λουσάμενος
Λιπαρὸς χωρῶν ἐκ βαλανείου,
Τῶν χειροτεχνῶν,
Καὶ τῆς πενίας καταπαρδεῖν.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

Σκηνὴ ἐκτή.

Τρίμετροι Ιαμβικοί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ᾽πίτριπτος οἴχεται.
Ἐγὼ δὲ, καὶ σύ γ᾽, ὡς τάχιστα τὸν θεὸν

Ἐγκα-

Opulentos & dites, quouis menſe, ſibi apponere cœnam:
Inopes vero & egenos prius auferre hanc, quam pene feratur.
Sed pereas, nec verbum muſſes
Mihi tantillulum.
Nam non vinces, etſi vincas.
PA. O mea tu Argos, cape quæ memoret.
CH. Pauſona voca commenſalem.
PA. Quid agam infelix?
CH. Abi in malam rem, procul a me.
PA. Quo miſera ibo?
CH. In Cyphonem: atque haud eſt cunctandum,
Sed curſitandum.
PA. Certe illud tempus erit, quo me
Reuocetis vos.
CH. Redibis tunc: iam perdaris.
Nam præſtat nunc ditari me:
Te vero caput deflere tuum.
BL. Per Iouem ego nunc volo ditatus
Potare inter pueros, & cum
Coniuge: dein' poſtquam lauero me,
Bene curata pelle reuerſus,
Contra artifices
Et pauperiem vndique pedam.

ACTVS II. SCENA VI.

Senarii Iambici.

CHREMYLVS, BLEPSIDEMVS.

ABit tandem hæc anus ſcelerata: noſtrum erit
Nunc Blepſideme, vt Plutum quam citiſſime

Ἐγκατακλινοῦντ' ἄγωμεν εἰς Ἀσκληπιοῦ.
Βλ. Καὶ μὴ διατρίβωμέν γε, μὴ πάλιν τὶς αὖ
Ἐλθὼν διακωλύσῃ τι τῶν προὔργου ποιεῖν.
Χρ. Ὦ παῖ Καρίων, τὰ στρώματ' ἐκφέρειν ἐχρῆν:
Αὐτόν τ' ἄγειν τὸν Πλοῦτον, ὡς νομίζεται,
Καὶ τἄλλ', ὅσ' ἐστὶν ἔνδρον ηὐτρεπισμένα.

ΧΟΡΟΥ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Τοῦ αὐτοῦ γένους μέλη, μέχρι τοῦ τέλους.

Ὦ πλεῖστα Θησείοις μεμιστυλλημένοι,
Γέροντες ἄνδρες, ἐπ' ὀλιγίστοις ἀλφίτοις,
Ὡς εὐτυχεῖθ', ὡς μακαρίως πεπράγατε,
Ἄλλοι θ', ὅσοις μέτεστι τοῦ χρηστοῦ τρόπου.
Χο. Τί δ' ἐστὶν, ὦ βέλτιστε τῶν σαυτοῦ φίλων;
Φαίνει γὰρ ἥκειν ἄγγελος χρηστοῦ τινος.
Καρ. Ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέστατα:
Μᾶλλον δ' ὁ Πλοῦτος αὐτός. ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ,
Ἐξωμμάτωται: καὶ λελάμπρυνται κόρας,
Ἀσκληπιοῦ παιῶνος εὐμενοῦς τυχών.
Χο. Λέγεις μοι χαράν: λέγεις μοι βοάν.
Καρ. Πάρεστι χαίρειν, ἤν τε βούλησθ', ἤν τε μή.
Χο. Ἀναβοάσομαι τὸν εὔπαιδα, καὶ
Μέγα βροτοῖσι φάνος, Ἀσκληπιόν.

In templum deducamus AEſculapii:
Et, vt illic decumbat, curemus ſedulo.
BL. Modo ne cunctemur, ne quis forte denuo
Suo interuentu diſturbet negotium.
CH. Heus Cario, effer huc ſtragula: & iſtum Deum
Deducito, prout recepti moris eſt,
Et cætera ſimul, quæ domi parata ſunt.

CHORI.

ACTVS III. SCENA I.

CARIO, CHORVS.

Eiuſdem generis verſus, vſque ad finem.

O fortunatos, o beatos vos ſenes:
Qui Theſaorum tempore, in ſumma inopia
Antehac pane modico, victuque ſordido
Sæpenumero victitaſtis, o omnes ſimul
Felices, quotquot hic bonis ſunt moribus.
CH. Quid eſt, optime tuorum conſodalium?
Videris enim bonæ rei adeſſe nuncius.
CA. Cum hero meo nunc actum eſt optatiſſime.
Potiusque cum Pluto ipſo. Nam cum is antea
Eſſet cæcus, receptis perſpicacibus
Atque nitentibus oculis, videt iam acerrime:
Medico in hac re bono vſus, Æſculapio.
CH. Magnam ſane voluptatem mihi nuncias:
Magno me cogis exclamare gaudio.
CA. Velitis, nolitis, gaudendi tempus eſt,
CH. Laudabo Deum iſtum, filium probi Patris:
Inſigne iubar mortalibus, Aeſculapium.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ
Σκηνὴ δευτέρα.

ΓΥΝΗ, ΚΑΡΙΩΝ.

Τίς ἡ βοή ποτ' ἐστίν; ἆρα γ' ἀγγελεῖ
Χρηστόν τι; τοῦτο γὰρ ποθοῦσ' ἐγὼ πάλαι,
Ἔνδον κάθημαι περιμένουσα τουτονί.
Καρ. Ταχέως ταχέως φέρ' οἶνον ὦ δέσποιν', ἵνα
Κ' αὐτὴ πίῃς: φιλεῖς δὲ δρῶσ' αὐτὸ σφόδρα:
Ὡς ἀγαθὰ συλλήβδην ἅπαντά σοι φέρω.
Γυ. Καὶ ποῦ 'στιν; Καρ. ἐν τοῖς λεγομένοις εἴσει τάχα.
Γυ. Πέραινε τοίνυν, ὅ, τι λέγεις ἀνύσας ποτέ.
Καρ. Ἄκουε τοίνυν, ὡς ἐγὼ τὰ πράγματα,
Ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλήν σοι πάντ' ἐρῶ.
Γυν. Μὴ δῆτ' ἔμοι γ' ἐς τὴν κεφαλὴν. Καρ. μὴ τἀγαθὰ,
Ἃ νῦν γεγένηται; Γυ. Μὴ μὲν οὖν τὰ πράγματα.
Καρ. Ὡς γὰρ τάχιστ' ἀφικόμεθα πρὸς τὸν θεὸν,
Ἄγοντες ἄνδρα (τότε μὲν ἀθλιώτατον,
Νῦν δ', εἴτιν' ἄλλον, μακάριον καὶ εὐδαίμονα:)
Πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἤγομεν:
Ἔπειτ' ἐλοῦμεν. Γυ. Νὴ Δί', εὐδαίμων ἄρ' ἦν,
Ἀνὴρ γέρων ψυχρᾷ θαλάττῃ λούμενος.
Καρ. Ἔπειτα πρὸς τὸ τέμενος ἦμεν τοῦ θεοῦ.
Ἐπεὶ δὲ βωμῷ πόπανα, καὶ προθύματα
Καθωσιώθη, πέλανος Ἡφαίστου φλογὶ,
Κατεκλίνομεν τὸν Πλοῦτον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν:
Ἡμῶν δ' ἕκαστος στιβάδα παρεκαττύετο.
Γυ. Ἦσαν δέ τινες κἄλλοι δεόμενοι τοῦ θεοῦ;
Καρ. Εἷς μέν γε Νεοκλείδης: ὅς ἐστι μὲν τυφλὸς,
Κλέπτων δὲ τοὺς βλέποντας ὑπερηκόντισεν.

ACTVS III. SCENA II.

MVLIER, CARIO.

QVis clamor iſte? num quis nunciat boni
Mihi quippiam: nam dudum deſideo domi,
Lætum deſiderans nuncium, & hunc ſeruulum
Expectans. CA. Vinum fer cito huc hera,
Vt & ipſa bibas: quoniam iſthanc rem ſcio tibi
Tam gratam & acceptam eſſe, quam quod maxime.
Sed o quantum bonorum ad te affero cumulum?
MV. Vbi illa? CA. faxo ex his, quæ iam dicam ſcias.
MV. Quin expedis ergo, quæ dices, pauciſſimis.
CA. Auſculta iam igitur: nam totum negotium
Percenſebo ordine tibi, a calce vſque ad caput.
MV. Minime mihi in caput. CA. an non ea, quæ modo bona
Euenerunt? MV. modo non mihi dent negotium.
CA. Igitur, ſimulatque peruenimus ad hunc Deum,
Ducentes Plutum, (tunc quidem miſerrimum,
At nunc beatum & felicem, vt, ſi quis alius:)
Primo omnium nos ad mare eum perduximus:
Et aquis marinis abluimus. MV. næ tum fuit
Beatus ille, frigido lotus mari,
Homo ſenex. CA. poſt in delubrum AEſculapii
Conceſſimus: & aræ impoſitis ſacrificii
Præludiis, & popanis: igni præterea
Vulcanio admotis libis: more ſolito
Decumbere fecimus Plutum: mox quilibet
Noſtrum, ſedulo adornabat ſibi grabatulum.
MV. Erant ne & alii, qui peterent opem a Deo?
CA. Vnus quidem fuit Neoclides nomine:
Qui quanquam cæcus eſt, furando quemlibet

Ἕτεροί τε πολλοὶ παντοδαπὰ νοσήματα
Ἔχοντες. ὡς δὲ τοὺς λύχνους ἀποσβέσας
Ἡμῖν παρήγγειλε καθεύδειν τοῦ θεοῦ
Ὁ πρόπολος, εἰπὼν. εἴ τις αἴσθηται ψόφου,
Σιγᾶν, ἅπαντες κοσμίως κατεκείμεθα:
Κἀγὼ καθεύδειν οὐκ ἐδυνάμην; ἀλλά με
Ἀθάρης χύτρα τις ἐξέπληττε, κειμένη
Ὀλίγον ἄπωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ γραϊδίου,
Ἐφ᾽ ἣν ἐπεθύμουν δαιμονίως ἐφερπύσαι;
Ἔπειτ᾽ ἀναβλέψας ὁρῶ τὸν ἱερέα
Τοὺς φθοῖς ἀφαρπάζοντα, καὶ τὰς ἰσχάδας,
Ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. μετὰ τοῦτο δὲ
Περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,
Εἴπου πόπανον εἴη τί καταλελειμμένον:
Ἔπειτα ταῦτ᾽ ἥγιζεν εἰς σάκταν τινά.
Κἀγὼ νομίσας πολλὴν ὁσίαν τοῦ πράγματος,
Ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν τῆς ἀθάρης ἀνίσαμαι.
Γυ. Ταλάντατ᾽ ἀνδρῶν, οὐκ ἐδεδοίκεις τὸν θεόν;
Καρ. Νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγε, μὴ φθάσειέ με,
Ἐπὶ τὴν χύτραν ἐλθὼν, ἔχων τὰ ςέμματα.
Ὁ γὰρ ἱερεὺς αὐτοῦ με προὐδιδάξατο.
Τὸ γραΐδιον δ᾽, ὡς ἤσθετό μου τὸν ψόφον,
Τὴν χεῖρ᾽ ὑφήρει: κᾆτα συρίξας ἐγὼ
Ὀδὰξ ἐλαβόμην, ὡς Παρείας ὢν ὄφις.
Ἡ δ᾽ εὐθέως τὴν χεῖρα πάλιν ἀνέσπασεν:
Κατέκειτο δ᾽ αὐτὴν ἐντυλίξασ᾽ ἡσυχῇ,
Ὑπὸ τοῦ δέους βδέουσα δριμύτερον γαλῆς.
Κἀγὼ τότ᾽ ἤδη τῆς ἀθάρης πολλὴν ἔφλων.
Ἔπειτ᾽, ἐπειδὴ μεςὸς ἦν, ἀνεπαυόμην.
Γυ. Ὁ δὲ θεὸς ὑμῖν οὐ προσήειν, Καρ. οὐδέπω.
Μετὰ τοῦτο δ᾽ ἤδη καὶ γελοῖον δῆτά τι

Ἐποίησα.

Tamen oculatum facile ſuperat. Alii item
Aderant, cum omnis generis conflictantes malis.
Poſtquam autem ſacrificulus, extinctis lucibus,
Dormire nos: &, ſi quis forte ſibilum
Exaudiret, ſilere iuſſiſſet: ibi, hera,
Nos omnes, quam placidiſſime decubuimus,
Ego autem ſomnum capere non poteram: quia
Non procul a capite, neſcio cuius, aniculæ,
Pulte referta olla ſtabat: quæ nares meas
Feriebat. Ad hanc ego geſtiebam adrepere;
Capite hic modice ſublato, video ſacrificum
Liba & nuces a menſa ſurripere ſacra:
Et aras circuire cunctas ordine:
Sicubi forte popanum relictum eſſet aliquod:
Ibi quicquid inueniebat, id omne ſacculo
Indebat. Ego ratus magnam eſſe in facinore
Hoc ſanctitatem, in ollam pultis erigor.
MV. Hominum miſerrime, non tu veritus es Deum?
CA. Ita per Deos, ne pultem præriperet mihi
Cum ſuis corollis: ita enim me ſacrificulus
Eiuſdem prædocuerat. Cæterum anicula,
Vt ſtrepitum ſenſit, tacite lectulo manum
Extendit: ego autem ſibilans, anguis velut
Parias, mordicus arripui: ſed ea manum
Subito reduxit, & inuoluta ſtragulo,
Quieta iacuit, pedens interim ex metu,
Quauis fele acerbius. Ego vero tum bonam
Pultis partem abſorpſi. Poſt demum ventre iam
Diſtento, me ad quietem compoſite dedi.
MV. Num vero Deus ille ad vos nondum acceſſerat?
CA. Nondum: ſed poſtea feci aliud quiddam admodum
Ridiculum. Nam propius cum acceſſiſſet Deus,

Mirum

Ἐποίησα. προσιόντος γὰρ αὐτοῦ, μέγα πάνυ
Ἀπέπαρδον: ἡ γαστὴρ γὰρ ἐπεφύσητό μου.
Γυ. Ἦ πού σε διὰ τοῦτ' εὐθὺς ἐβδελύττετο.
Καρ. Οὔκ: ἀλλ' Ἰασὼ μέν τις ἀκολουθοῦσ' ἅμα,
Ὑπηρυθρίασε, χ' ἡ Πανάκει' ἀπεστράφη,
Τὴν ῥῖν' ἐπιλαβοῦσ', οὐ λιβανωτὸν γὰρ βδέω.
Γυ. Αὐτὸς δ' ἐκεῖνος; Καρ. Οὐ μὰ Δί', οὐδ' ἐφρόντισεν.
Γυ. Λέγεις ἄγροικον ἄρα σύ γ' εἶναι τὸν θεόν;
Καρ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἀλλὰ σκατοφάγον. Γυν. αἰ τάλαν.
Καρ. Μετὰ ταῦτά γ' εὐθὺς ἐγὼ μὲν συνεκαλυψάμην
Δείσας. ἐκεῖνος δ' ἐν κύκλῳ τὰ νοσήματα
Σκοπῶν περιήειν πάντα κοσμίως πάνυ.
Ἔπειτα παῖς αὐτῷ λίθινον θυείδιον
Παρέθηκε, καὶ δοίδυκα, καὶ κιβώτιον.
Γυ. Λίθινον; Καρ. Μὰ Δί', οὐ δῆτ' οὐχὶ τό γε κιβώτιον.
Γυ. Σὺ δὲ πῶς ἑώρας, ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε,
Ὃς ἐγκεκαλύφθαι φῄς; Καρ. διὰ τοῦ τριβωνίου;
Ὀπὰς γὰρ εἶχεν οὐκ ὀλίγας, μὰ τὸν Δία.
Πρῶτον δὲ πάντων τῷ Νεοκλείδῃ φάρμακον
Καταπλαστὸν ἐνεχείρησε τρίβειν, ἐμβαλὼν
Σκορόδων κεφαλὰς τρεῖς Τηνίων. ἔπειτ' ἔφλα,
Ἐν τῇ θυείᾳ, συμπαραμιγνύων ὀπὸν,
Καὶ σχῖνον; εἶτ' ὄξει διέμενος Σφηττίῳ,
Κατέπλασσεν αὐτοῦ τὰ βλέφαρ' ἐκστρέψας, ἵνα
Ὀδυνῷτο μᾶλλον. ὁ δὲ κεκραγὼς καὶ βοῶν,
Ἔφευγ' ἀναΐξας. ὁ δὲ θεὸς γελάσας ἔφη:
Ἐν ταῦθα νῦν κάθησο καταπεπλασμένος,
Ἵν' ἐπομνύμενον παύσω σε τῆς ἐκκλησίας.
Γυ. Ὡς φιλόπολίς τις ἔσθ' ὁ δαίμων, καὶ σοφός.
Καρ. Μετὰ τοῦτο τῷ Πλούτωνι παρεκαθέζετο:

Καὶ

Mirum in modum pepedi: nam venter meus,
Expulte, quam voraram, nimium intumuerat.
MV. Certe vel ob iſthoc te execraretur Deus.
CA. Minime: ſed Iaſo, quæ ſequebatur patrem,
Erubuit ob crepitum: at Panacæa naribus
Compreſſis, ſe auertit. nam ego thus non viſio.
MV. Quid autem ille Deus? CA. nihil penſi habuit hercule.
MV. Adeone ruſticanum hunc ais Deum?
CA. Non ruſticanum modo, ſed merdiuorum. MV. hem ſcelus.
CA. Poſt crepitum ergo Deum veritus, me cooperui.
At ille morbos circum explorans, admodum
Compoſito & magnifico omnia luſtrabat gradu.
Poſtea puer ille mortariolum lapideum
Appoſuit, cum piſtillo, nec non capſulam.
MV. Lapideum? CA. non, non hercle lapideam capſulam.
MV. Age vero, cum te fuiſſe opertum dixeris,
Quomodo videre potuiſti hæc, homo perdite?
CA. per Palliolum: nam, per Iouem, foramina
Haud pauca habet, ſed Neoclidæ primum omnium
Cœpit parare medicamentum vnctorium.
Itaque alliorum Teniorum capita tria
Iniecit, eaque in mortariolo contudit:
Deinde ſilphium & ſcillam commiſcuit,
Aceto ſuper omnia conſperſo Sphettio:
Poſt vnguentum hoc Neoclidæ admouit oculis:
Et, vt dolor eſſet maior, vertit palpebras.
Ille inclamans, & vi magna exiliens, fugam
Meditabatur: quod AEſculapius videns,
Dicebat ei: ſede hic, ad iſtum vnctus modum:
Vt, ſi tu iureiurando forte poſtules
Dilationes cauſarum, ego te liberem.
MV. Quam amans reipublicæ & ſapiens eſt hic Deus?
CA. Digreſſus ab hoc, mox Pluto aſſedit: ac manu

Καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο.
Ἔπειτα καθαρὸν ἡμιτύβιον λαβὼν,
Τὰ βλέφαρα περιέψησεν. ἡ Πανάκεια δὲ
Κατεπέτασ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν φοινικίδι,
Καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον. εἶθ' ὁ θεὸς ἐπόππυσεν.
Ἐξηξάτην οὖν δύο δράκοντ' ἐκ τοῦ νεὼ,
Ὑπερφυεῖς τὸ μέγεθος. Γυ. ὦ φίλοι θεοί.
Καρ. Τούτω δ' ὑπὸ τὴν φοινικίδ' ὑποδύνθ' ἡσυχῇ,
Τὰ βλέφαρα περιέλειχον, ὥς γέ μοι δοκεῖν.
Καὶ πρίν σε κοτύλας ἐκ πιεῖν οἴνου δέκα,
Ὁ Πλοῦτος ὦ δέσποιν', ἀνεστήκει βλέπων.
Ἐγὼ δὲ τὼ χεῖρ' ἀνεκρότησ' ὑφ' ἡδονῆς:
Τὸν δεσπότην τ' ἤγειρον. ὁ θεὸς δ' εὐθέως
Ἠφάνισεν αὑτόν, οἵ τ' ὄφεις, εἰς τὸν νεών.
Οἱ δ' ἐγκατακείμενοι παρ' αὐτῷ (πῶς δοκεῖς;)
Τὸν Πλοῦτον ἠσπάζοντο: καὶ τὴν νύχθ' ὅλην
Ἐγρηγόρεσαν, ἕως διέλαμψεν ἡμέρα.
Ἐγὼ δ' ἐπῄνουν τὸν θεὸν πάνυ σφόδρα,
Ὅτι βλέπειν ἐποίησε τὸν Πλοῦτον ταχὺ,
Τὸν δὲ Νεοκλείδην μᾶλλον ἐποίησε τυφλόν.
Γυ. Ὅσην ἔχεις τὴν δύναμιν, ὦ 'ναξ δέσποτα;
Ἀτὰρ φράσον μοι: ποῦ 'σθ' ὁ Πλοῦτος; Καρ. ἔρχεται.
Ἀλλ' ἦν περὶ αὐτὸν ὄχλος ὑπερφυὴς ὅσος.
Οἱ γὰρ δίκαιοι πρότερον ὄντες, καὶ βίον
Ἔχοντες ὀλίγον, αὐτὸν ἠσπάζοντο, καὶ
Ἐδεξιοῦνθ' ἅπαντες ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.
Ὅσοι δ' ἐπλούτουν, οὐσίαν τ' εἶχον συχνὴν,
Οὐκ ἐκ δικαίου τὸν βίον κεκτημένοι,
Ὀφρῦς συνῆγον, ἐσκυθρώπαζόν θ' ἅμα.
Οἱ δ' ἠκολούθουν κατόπιν ἐστεφανωμένοι,
Γελῶντες, εὐφημοῦντες. ἐκτυπεῖτο δὲ

Ἐμβὰς

Caput primum tractare cœpit: poſtea
Mundo & nitenti palpebras ſudario
Abſterſit: Panacæa autem rubro ſerico
Caput obuelauit, & omnem faciem. Poſt Deus
Signa dedit ſibilo: tum ſerpentes duo
E templo proſiluerunt, magnitudine
Inuſitata conſpicui. MV. Dii boni.
CA. Illi ſub rubrum ſericum, placide admodum
Subibant, & (quantum ego coniicio) palpebras
Circum lingebant. Ibi, priuſquam tu decem
Cotylas vini exhaurires, hera, Plutus videns
Surrexit. Ego manibus plaudo, herum excito
Præ lætitia: Deus ſtatim diſparuit:
Et iam ambo ſimul ſerpentes in templum iuerant.
Pluto autem qui adiacebant proximi, virum
Amplexabantur (qui putas?) & relliquam
Noctem omnem erant peruigiles, donec iam dies
Rurſum illuceſceret. Ego vero Deum omnibus
Celebrabam laudibus, quod Plutum tam cito
Videntem, Neoclidem vero, cæcum virum,
Feciſſet cæciorem, quam fuerat prius.
MV. Rex AEſculapi, quam habes potentiam?
Sed vbinam Plutus eſt, cedo? CA. Iam venit huc, hera,
Mirabili cinctus hominum frequentia.
Nam qui antea iuſte & tenuiter vixerant,
Plutum amplexati, porrectis ei dexteris,
Cum gaudio ſane excipiebant maximo.
Qui vero in lauta, atque bene aucta parte fuerant:
Magnasque opes ſibi inhoneſte parauerant:
Frontem corrugabant, & vultu tetrico
Torue intuebantur: Boni cum gaudio
Sequebantur pone, coronati, & riſibus
Ac fauſtis lætati acclamationibus.
Quin etiam ſolea ſenum, in numerum ſaltantium,

Ἐμβὰς γερόντων εὐρύθμοις προβήμασιν.
Ἀλλ' εἶ' ἁπαξάπαντες, ἐξ ἑνὸς λόγου,
Ὀρχεῖσθε, καὶ σκιρτᾶτε, καὶ χορεύετε.
Οὐδεὶς γὰρ ἡμῖν εἰσιοῦσιν ἀγγελεῖ.
Ὡς ἄλφιτ' οὐκ ἔνεστιν ἐν τῷ θυλάκῳ.
Γυ. Νὴ τὴν Ἑκάτην, κἀγὼ γ' ἀναδῆσαι βούλομαι
Εὐαγγέλιά σ' ἐν κριβανωτῶν ὁρμαθῷ,
Τοιαῦτ' ἀπαγγείλαντα. Καρ. Μή νυν μέλλ' ἔτι:
Ὡς ἄνδρες ἐγγύς εἰσιν ἤδη τῶν θυρῶν.
Γυ. Φέρη νῦν ἰοῦσ' εἴσω κομίσω καταχύσματα,
Ὥσπερ νεωνήτοισιν ὀφθαλμοῖς ἐγώ.
Καρ. Ἐγὼ δ' ἀπαντῆσαί γ' ἐκείνοις βούλομαι.

ΚΟΜΜΑΤΙΟΝ ΧΟΡΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

Τρίμετροι Ιαμβικοί.

ΠΛΟΥΤΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ, ΓΥΝΗ.

Καὶ προσκυνῶ γε πρῶτα μὲν τὸν ἥλιον,
Ἔπειτα σεμνῆς Παλλάδος κλεινὸν πέδον,
Χώραν τε πᾶσαν Κέκροπος, ἥ μ' ἐδέξατο.
Αἰσχύνομαι δὲ τὰς ἐμαυτοῦ ξυμφοράς,
Οἵοις ἄρ' ἀνθρώποις ξυνὼν, ἐλάνθανον:
Τοὺς ἀξίους δὲ τῆς ἐμῆς ὁμιλίας
Ἔφευγον, εἰδὼς οὐδὲν ὁ τλήμων ἐγώ.
Ὡς οὐδ' ἐκεῖν' ἄρ' οὐδὲ ταῦτ' ὀρθῶς ἔδρων:
Ἀλλ' αὐτὰ πάντα πάλιν ἀναστρέψας ἐγώ,
Δείξω τὸ λοιπὸν πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι
Ἄκων ἐμαυτὸν τοῖς πονηροῖς ἐνεδίδουν.
Χρ. Βάλλ' ἐς κόρακας: ὡς χαλεπόν εἰσιν οἱ φίλοι,

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/90 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

Apte compoſitis perſtrepebat paſſibus.
Sed agite vos, quotquot adeſtis, cuncti ſimul
Tripudiate, exilite, choros inſtituite.
Quia nemo dicet nobis ingredientibus,
Farinam non ineſſe noſtris ſacculis.
MV. Et, per Hecaten, ego coronare te volo
Rei tam lætæ nuncium, clibanariis
Panibus, & multis, & diſpoſitis ordine.
CA. Modo ne quid cuncteris. Nam præ foribus viri
Nunc adſunt. MV. Ego domum ingredior, vt his nouis
Oculis, quaſi recens emptis, miſſilia afferam.
CA. Ego vero illis volo obuiam procedere.

COMMATIVM CHORI.

ACTVS III. SCENA III.

Senarii.

PLVTVS, CHREMYLVS, MVLIER.

Primo omnium ſaluto Solis hoc iubar:
Deinde hoc inclytum ſolum almæ Palladis,
Omnemque terram, quæ me excepit, Cecropis.
Meæ vero pudet & piget me miſeriæ.
Nam quibus, obſecro, cum hominibus imprudens fui?
Quam inique defugi meo conſortio
Digniſſimos? ignarus ego miſerrimus,
Quam & hic, & illic indecenter egerim?
Verum relatis in melius his omnibus,
Iam nunc deinceps vniuerſis hominibus
Oſtendam, quod me inuitum tradiderim improbis.
CH. Abi in malam rem: quam moleſtum illud genus

Οἱ φαινόμενοι παραχρῆμ', ὅταν πράττῃ τὶς εὖ.
Νύττουσι γὰρ, καὶ φλῶσι τ' ἀντικνήμια:
Ἐνδεικνύμενοι ἕκαστος εὔνοιάν τινα.
Ἐμὲ γάρ τις οὐ προσεῖπε; ποῖος οὐκ ὄχλος
Περιστεφάνωσεν ἐν ἀγορᾷ πρεσβυτικός;
Γυ. Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, καὶ σὺ, καὶ σὺ, χαίρετε.
Φέρε νῦν (νόμος γάρ ἐστι) τὰ καταχύσματα
Ταυτὶ καταχέω σου λαβοῦσα. Πλ. μηδαμῶς.
Ἐμοῦ γὰρ εἰσιόντος εἰς τὴν οἰκίαν
Πρώτιστα, καὶ βλέψαντος, οὐδὲν ἐκφέρειν
Πρεπῶδές ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰσφέρειν.
Γυ. Εἶτ' οὐχὶ δέξῃ ταῦτα τὰ καταχύσματα;
Πλ. Ἔνδον γε παρὰ τὴν ἑστίαν, ὥσπερ νόμος.
Ἔπειτα καὶ τὸν φόρτον ἐκφύγοιμεν ἄν.
Οὐ γὰρ πρεπῶδές ἐστι τῷ διδασκάλῳ,
Ἰσχάδια καὶ τρωγάλια τοῖς θεωμένοις
Προβαλόντ', ἐπὶ τούτοισιν ἐπαναγκάζειν γελᾶν.
Γυ. Εὖ πάνυ λέγεις: ὡς δὲ Ξένικος οὑτοσὶ
Ἀνίσταθ': ὡς ἁρπασόμενος τὰς ἰσχάδας.

ΧΟΡΟΥ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

Τρίμετροι Ἰαμβικοί.

ΚΑΡΙΩΝ.

ὩΣ ἡδὺ πράττειν, ὦ 'νδρες, ἔστ' εὐδαιμόνως:
Καὶ ταῦτα μηδὲν ἐξενεγκόντ' οἴκοθεν.
Ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς εἰς τὴν οἰκίαν
Ἐπεισπέπαικεν, οὐδὲν ἠδικηκόσιν.
Οὕτω τὸ πλουτεῖν ἐστιν ἡδὺ πρᾶγμα τι

Amicorum, qui amici exiſtunt protenus,
Si cui ſecundiores eſſe res vident,
Nam & lancinant me: & prope crura infringunt mihi,
Dum quiſque ſuam declarat beneuolentiam.
Nam quis me hodie in foro non allocutus eſt:
Quæ turba ſenum non illic me circumdedit?
MV. Optatiſſime vir, & tu, & tu, quam plurimum
Saluete: Age autem, ſicut patrii moris eſt,
Bellaria hæc accipio, & in caput tuum
Effundo. PL. minime. Nam me, qui nunc tuam domum
Primum ingredior oculatus: nihil efferre, ſed
Potius inferre quidpiam decet. MV. quid? an
Hæc tu miſſilia a me non accepturus es?
PL. Intus apud focum, vti fieri lex patria iubet.
Sic namque turba oneroſa hac liberabimur.
Neque enim decet Poëtam comicum, nuces
Et bellaria proiicere ſpectatoribus:
Vt ſic auram popularem & plauſum captitet.
MV. Bene admodum dicis, nam hic Peregrinus modo
In me irruebat, quaſi rapturus caricas.

CHORI.

ACTVS IIII. SCENA I.

Senarii.

CARIO.

Quanta eſt voluptas, o viri, diteſcere,
Ei præſertim, qui domo nihil extulit:
Et opes ſuas parauit ſine diſpendio!
Veluti iam nobis accidit, quibus omnium
Bonorum aceruus in domum, quaſi vi irruit:
Nulla cuiuſquam iniuria: ſic ſcilicet
Diteſcere, homini demum ſuaue atque volupe eſt.

Ἡ μὲν σιπύη, μεςὴ 'ςι λευκῶν ἀλφίτων:
Οἱ δ' ἀμφορῆς, οἴνȣ μέλανος ἀνθοσμίȣ:
Ἅπαντα δ' ἡμῖν ἀργυρίȣ καὶ χρυσίȣ
Τὰ σκευάρια πλήρη 'ςὶν, ὥς τε θαυμάσαι.
Τὸ φρέαρ δ' ἐλαίȣ μεςόν: αἱ δὲ λήκυθοι
Μύρȣ γέμȣσι: τὸ δ' ὑπερῷον, ἰσχάδων.
Ὀξὶς δὲ πᾶσα, καὶ λοπάδιον, καὶ χύτρα,
Χαλκῆ γέγονε. τȣ̀ς δὲ πινακίσκȣς τȣ̀ς σαπρȣ̀ς,
Τȣ̀ς ἰχθυηρȣ̀ς, ἀργυρȣ̃ς πάρεσθ' ὁρᾷν.
Ὁ δ' ἰπνὸς ἡμῖν ἐξαπίνης ἐλεφάντινος.
Στατῆρσι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν
Χρυσοῖς: ἀποψώμεσθα δ' ȣ̓ λίθοις ἔτι,
Ἀλλὰ σκοροδίοις ὑπὸ τρυφῆς ἑκάςοτε.
Καὶ νῦν ὁ δεσπότης μὲν ἔνδον βȣθυτεῖ,
Ὗν καὶ τράγον, καὶ κριὸν ἐςεφανωμένος.
Ἐμὲ δ' ἐξέπεμψεν ὁ καπνός. ȣ̓χ οἷός τε γὰρ
Ἔνδον μένειν ἦν. ἔδακνε γὰρ τὰ βλέφαρά μȣ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ
Σκηνὴ δευτέρα.

ΔΙΚΑΙΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ.

Ἔπȣ μετ' ἐμȣ̃ παιδάριον, ἵνα πρὸς τὸν θεὸν
Ἴωμεν. Κα. ἔα, τίς ἔσθ' ὁ προσιὼν ȣ̔τοσί;
Δι. Ἀνὴρ πρότερον μὲν ἄθλιος, νῦν δ' εὐτυχής.
Καρ. Δῆλον, ὅτι τῶν χρηςῶν τις, ὡς ἔοικας, εἶ.
Δι. Μάλις'. Καρ. ἔπειτα τȣ̃ δέῃ; Δικαι. πρὸς τὸν θεὸν
Ἥκω: μεγάλων γάρ μȣ 'ςὶν ἀγαθῶν αἴτιος.
Ἐγὼ γὰρ ἱκανὴν ȣ̓σίαν παρὰ τȣ̃ πατρὸς
Λαβὼν, ἐπήρκȣν τοῖς δεομένοις τῶν φίλων,
Εἶναι νομίζων χρήσιμον πρὸς τὸν βίον.

Καρ.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/94 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Primum area plena eſt triticea ſimilagine:
Vino rubello & fragranti plenæ amphoræ:
Argento & auro plena ſunt vaſa omnia:
Ita vt nemo ſatis poſſit admirarier:
Puteus oleo plenus: plenæ ſunt lecythi
Pretioſo vnguento: plenum denique caricis
Summum cœnaculum: Vaſa omnia, obbulæ,
Acetabula, fideliæ ſunt æreæ:
Piſcarias autem ſcutellas, antea
Putres, videre nunc domi eſt argenteas:
Culina derepente eſt facta eburnea:
Nos ſeruuli par impar ludimus aureis
Nummis: iidem aluo exonerata, non lapidibus
Nates detergimus, vt olim, ſed alliis,
Idque ſubinde, animi & deliciarum gratia.
At herus meus, corona comtus aurea,
Suem, hircum, arietem Diis intus immolat,
Me vero fumus huc exire compulit:
Qui palpebras vſque adeo offendebat meas:
Vt intus durare diutius haud potuerim.

ACTVS IIII. SCENA II.

IVSTVS, CARIO.

Sequere me puer, vt hunc eamus ad Deum.
CA. Quis iſthic, qui ad nos recta contendit via?
IV. Vir antehac miſer, at nunc beatus illico.
CA. Apparet te virum bonum eſſe. nam mihi
Talis videre. IV. omnino. CA. quid vis tibi? IV. Deo
Veſtro mihi conuento opus eſt. Namque ingentium
Bonorum is autor eſt mihi. Ego enim cum, a patre
Mihi relictam olim, accepiſſem ſubſtantiam,
Satis amplam: amicos in re dubia opis indigos,
Meis fortunis iuui liberaliter:
Ratus hoc in vita mihi fore apprime vtile.

Καρ. Ἦπου σε ταχέως ἀπέλιπε τὰ χρήματα;
Δι. Κομιδῆ μὲν οὖν. Καρ. οὐκοῦν μετὰ ταῦτ᾽ ἦσθ᾽ ἄθλιος;
Δι. Κομιδῆ μὲν οὖν. κἀγὼ μὲν ᾤμην, οὓς τέως
Εὐηργέτησα δεομένους, ἕξειν φίλους,
Ὄντως βεβαίους, εἰ δεηθείην ποτέ.
Οἱ δ᾽ ἐξετρέποντο, κοὐκ ἐδόκουν ὁρᾶν μ᾽ ἔτι.
Καρ. Καὶ κατεγέλων γ᾽, εὖ οἶδ᾽ ὅτι. Δι. κομιδῆ μὲν οὖν.
Αὐχμὸς γὰρ ὢν τῶν σκευαρίων μ᾽ ἀπώλεσεν.
Καρ. Ἀλλ᾽ οὐχὶ νῦν. Δι. ἀνθ᾽ ὧν ἐγὼ πρὸς τὸν θεὸν,
Προσευξόμενος ἥκω δικαίως ἐνθάδε.
Καρ. Τὸ τριβώνιον δὲ, τί δύναται πρὸς τῶν θεῶν:
Ὃ φέρει μετὰ σοῦ τὸ παιδάριον τουτί; φράσον.
Δι. Καὶ τοῦτ᾽ ἀναθήσων ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν.
Καρ. Μῶν οὖν ἐμυήθης δῆτ᾽ ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα;
Δι. Οὐκ. Ἀλλ᾽ ἐνεῤῥίγωσ᾽ ἔτη τρία καὶ δέκα.
Καρ. Τὰ δ᾽ ἐμβάδια; Δι. καὶ ταῦτα συνεχειμάζετο.
Καρ. Καὶ ταῦτ᾽ ἀναθήσων ἔφερες οὖν; Δι. νὴ τὸν Δία,
Καρ. Χαρίεντά γ᾽ ἥκεις δῶρα τῷ θεῷ φέρων.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ
Σκηνὴ τρίτη.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλα δείλαιος,
Καὶ τρισκακοδαίμων, καὶ τετράκις, καὶ πεντάκις,
Καὶ δωδεκάκις, καὶ μυριάκις. ἰοὺ, ἰού.
Οὕτω πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι;
Καρ. Ἄπολλον ἀποτρόπαιε, καὶ θεοὶ φίλοι:
Τί ποτ᾽ ἐστὶν, ὅ, τι πέπονθεν ἄνθρωπος κακὸν;
Συ. Οὐ γὰρ σχέτλια πέπονθα νυνὶ πράγματα,
Ἀπολωλεκὼς ἅπαντα τἀκ τῆς οἰκίας:

Διὰ

CA. Annon tua cito defecit pecunia?
IV. Planiſſime. CA. annon tu inde factus es miſer?
IV. Videlicet. Nam ego ſpem firmam conceperam,
Eos, quos mihi demeruiſſem beneficiis,
Si quando mala ſors ferret, vt indigerem ego
Ipſe, mihi amicos fore longe certiſſimos.
At illi, ſicubi occurrebant in via,
Protenus in aliam deflectebant: vt ſuo
Aſpectu ne quidem dignarentur inopem.
CA. Etiam irridebant te: ſat ſcio. IV. planiſſime.
Nam ego arefactus, & exhauſtus, me perdidi.
CA. Sed iam non amplius. IV. ac proinde nunc Deum hunc
Accedo, vt illi agam, quas debeo, gratias.
CA. Sed hoc detritum palliolum, quod fert tuus
Puerulus tecum, quid vult ſibi? dic obſecro.
IV. Pluto huic, ad quem venio, conſecrare animus eſt.
CA. Numnam hæc ea veſtis eſt, qua tu magnis ſacris
Initiatus es? IV. haudquaquam: ſed in ea frigui
Annos nunc totos tredecim. CA. ſed calcei
Quid ſibi? IV. & ipſi annos mecum hyemauere totidem,
CA. Ergo hos etiam ſacrandos affers? IV. Per Iouem.
CA. Speciosa nimirum dona affers huic Deo.

ACTVS IIII. SCENA III.

SYCOPHANTA, CARIO, IVSTVS.

Hei mihi miſero, quam miſere perii nunc miſer?
O ter me miſere miſerum, & quater & quinquies,
Et duodecies, & decies millies: ah, ah!
Men' obrui tam multiplici infortunio?
CA. Proh auerrunce Apollo, & vos Dii boni.
Quid hoc tandem mali eſt, quod hic homo pertulit?
SY. An non miſere perii: qui tantum hodie mali
Accepi, rebus amiſſis domi omnibus:

Διὰ τὸν θεὸν τοῦτον, τὸν ἐσόμενον τυφλὸν
Πάλιν αὖθις, ἤνπερ μὴ λίπωσιν αἱ δίκαι.
Δι. Ἐγὼ σχεδὸν τὸ πρᾶγμα γινώσκειν δοκῶ.
Προσέρχεται γάρ τις κακῶς πράττων ἀνήρ.
Ἔοικε δ' εἶναι τοῦ πονηροῦ κόμματος.
Καρ. Νὴ Δία, καλῶς τοίνυν ποιῶν ἀπόλλυται.
Συ. Ποῦ, ποῦ 'σθ' ὁ μόνος ἅπαντας ἡμᾶς πλουσίους
Ὑποσχόμενος οὗτος ποιήσειν εὐθέως,
Εἰ πάλιν ἀναβλέψειεν ἐξαρχῆς; ὁ δέ
Πολὺ μᾶλλον ἐνίους ἐστὶν ἐξολωλεκώς.
Καρ. Καὶ τίνα δέδρακε δῆτα ταῦτ'; Συ. ἐμὲ τουτονί.
Καρ. Ἦ τῶν πονηρῶν ἦσθα, καὶ τοιχωρύχων.
Συ. Μὰ Δί', οὐμενοῦν ἔσθ' ὑγιὲς ὑμῶν οὐδενός,
Κ' οὐκ ἔσθ', ὅπως οὐκ ἔχετέ μου τὰ χρήματα.
Καρ. Ὡς σοβαρός, ὦ Δάματερ, εἰσελήλυθεν
Ὁ συκοφάντης. Δι. δῆλον, ὅτι βουλιμιᾶ.
Συ. Σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως, οὐκ ἂν φθάνοις.
Ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γὰρ δεῖ σ' ἐκεῖ στρεβλούμενον
Εἰπεῖν ἃ πεπανούργικας. Καρ. οἰμώζ' ἄρα σύ.
Δι. Νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα, πολλοῦ γ' ἄξιος
Ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ὁ θεὸς ἔσθ', ὅτι
Τοὺς συκοφάντας ἐξολεῖ κακοὺς κακῶς.
Συ. Οἴμοι τάλας: μῶν καὶ σὺ μετέχων καταγελᾷς;
Ἐπεὶ πόθεν θοἰμάτιον εἴληφας τοδί;
Ἐχθὲς δ' ἔχοντ' εἶδόν σ' ἐγὼ τριβώνιον.
Δι. Οὐδὲ προτιμῶ σου. Φορῶ γὰρ πριάμενος
Τὸν δακτύλιον τονδὶ παρ' Εὐδάμου, δραχμῆς.
Καρ. Ἀλλ' οὐκ ἔνεστι συκοφάντου δήγματος.
Συ. Ἆρ' οὐχ ὕβρις πολλὴ ταῦτ' ἐστί; σκώπτετον:
Ὅτι δὲ ποιεῖτον ἐνθάδ', οὐκ εἰρήκατον.
Οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὸν οὐδενί.

Καρ.

Idque hunc propter Deum? ſed niſi iura omnia
Deficiant; cæcitatem ad priſtinam breui
Iterum redigetur. IV. videor propemodum, quid hoc
Rei ſit, proſpicere. Nam qui huc accedit, is
Fortuna premitur iniqua: cæterum,
Vt mihi videtur, eſt homo peſſimæ notæ.
CA. Merito ergo, per Iouem, perierit furcifer.
SY. Vbi eſt? vbi ille, qui ſe promiſit hodie,
Repente facturum nos omnes diuites:
Modo ei videre liceat, vt ante viderat?
Nam ille miſeriores quoſdam, quam fuerant, facit.
CA. Et quem ille miſeriorem fecit? SY. me puta.
CA. Quia tu nebulo eras, & perfoſſor parietum.
SY. Non per Iouem: ſed veſtrum nemo ſanus eſt.
Neque eſt, vt meam non habeatis pecuniam.
CA. Proh magna Ceres, quam ſeſe infert feroculum
Hic Sycophanta? IV. Certum, quod inedia perit.
SY. Nunquam effugies hodie, quin te illico in forum
Ad iudicem rapiam. Nam oportet te, rotæ
Illic reuinctum, & radiis inſertum, tua
Flagitia profiteri. CA. hem tibi: plora tu interim.
IV. Næ, per Iouem ſeruatorem, magni hic Deus
A Græcis fieri poſthac debet omnibus:
Quod etiam ſycophantas male perdit malos.
SY. Heu me miſerum! an tu etiam pro ridiculo tibi
Atque oblectamento me habes? ſed hem, cedo
Vnde hoc tibi pallium tam ſplendidum? Nam heri
Modo, trita te lacerna amictum videram.
IV. Nihili ego te facio. Nam & hunc geſto annulum,
Drachma redemptum ab Eudamo, ſummo opifice.
CA. Sed contra ſycophantæ morſum non ineſt
Remedium. SY. annon inſignis hæc iniuria eſt?
Illuditis quidem: ſed cuius rei gratia
Hic hæreatis, nondum dixiſtis mihi.
Neque enim vllius bonæ rei cauſa eſtis hic.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/99 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

Καρ. Μὰ τὸν Δί' οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.
Συ. Ἀπὸ τῶν ἐμῶν γὰρ, ναὶ μὰ Δία, δειπνήσετον.
Δι. Ὡς δὴ 'π' ἀληθείᾳ σὺ μετὰ τοῦ μάρτυρος
Διαῤῥαγείης, μηδενὸς ἐμπεπλησμένος.
Συ. Ἀρνεῖσθον; ἔνδον ἐστὶν, ὦ μιαρωτάτω,
Πολὺ χρῆμα τεμαχῶν, καὶ κρεῶν ὠπτημένων.
Ὗ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ, ὖ ὖ.
Καρ. Κακόδαιμον, ὀσφραίνει τί; Δι. τοῦ ψύχους γ' ἴσως,
Ἐπεὶ τοιοῦτον ἀμπέχεται τριβώνιον.
Συ. Ταῦτ' οὖν ἀνάσχετ' ἐστὶν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ,
Τούτους ὑβρίζειν εἰς ἔμ'; οἴμ' ὡς ἄχθομαι,
Ὅτι χρηστὸς ὢν, καὶ φιλόπολις, πάσχω κακῶς.
Δι. Σὺ φιλόπολις καὶ χρηστός; Συ. ὡς οὐδεὶς ἀνήρ.
Δι. Καὶ μὴν ἐπερωτηθεὶς ἀπόκριναί μοι. Συ. τὸ τί;
Δι. Γεωργὸς εἶ; Συ. μελαγχολᾶν μ' οὕτως οἴει;
Δι. Ἀλλ' ἔμπορος; Συκοφάν. ναὶ σκήπτομαί γ', ὅταν τύχω.
Δι. Τί δαί; τέχνην τιν' ἔμαθες; Συ. οὐ μὰ τὸν Δία.
Δι. Πῶς οὖν διέζης, ἢ πόθεν, μηδὲν ποιῶν;
Συ. Τῶν τῆς πόλεώς εἰμ' ἐπιμελητὴς πραγμάτων,
Καὶ τῶν ἰδίων πάντων. Δι. σύ; τί μαθών; Συ βούλομαι.
Δι. Πῶς οὖν ἂν εἴης χρηστὸς, ὦ τοιχωρύχε,
Εἴ σοι προσῆκον μηδὲν, εἶτ' ἀπεχθάνει;
Συ. Οὐ γὰρ προσήκει τὴν ἐμαυτοῦ μοι πόλιν
Εὐεργετεῖν μ', ὦ κέπφε, καθ' ὅσον ἂν σθένω;
Δι. Εὐεργετεῖν οὖν ἐστι τὸ πολυπραγμονεῖν;
Συ. Τὸ μὲν οὖν βοηθεῖν τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις:
Καὶ μὴ 'πιτρέπειν πότ', ἤν τις ἐξαμαρτάνῃ.
Δι. Οὐκ οὖν δικαστὰς ἐξεπίτηδες ἡ πόλις
Ἄρχειν καθίστησιν. Συ. κατηγορεῖ δὲ τίς;
Δι. Ὁ βουλόμενος. Συ. οὐκοῦν ἐκεῖνός εἰμ' ἐγώ;

Ὡς

CA. Quæ tibi quidem bona ſit, eam propter non adſumus.
SY. Vos, per Iouem, hodie de meo cœnabitis.
IV. Vtinam, ſi hoc verum eſt, tu cum teſte tuo crepes
Medius, licet nullo diſtentus ſis cibo.
SY. Negatis? at intus magna vis eſt piſcium:
Et magna, vt olfacio, aſſarum vis carnium,
Hy hy, hy hy, hy hy, hy hy, hy hy, hy hy.
CA. Et quid odoraris tu ſcelus? IV. frigus puto:
Cum perforato ſiet amictus pallio.
SY. Tantamne pati me ab iſtis contumeliam?
Proh Deum & hominum fidem: dolore differor:
Quod vir bonus, & patriæ amans, hæc mala ſuffero.
IV. Tu vir bonus, & patriæ amans? SY. vt nullus alius.
IV. Quæſo hoc reſponde mihi, quod te rogo. SY. quid rogas?
IV. Esne agricola? SY. an ita inſanire me putas?
IV. Sed mercator? SY. eum aſſimulo, ſi res poſtulat.
IV. Quid ergo? num artem aliquam tenes? SY. non per Iouem.
IV. Vnde autem & quomodo victitas, qui nihil agis?
SY. Reipub. capeſſo negotia, & omnium
Rerum priuatarum ſatago. IV. tu? qua arte? SY. Sic
Lubet. IV. at ſi nihil ad te attinent, & tu interim
Odioſus fias omnibus, trifurcifer,
Qua fronte te virum bonum eſſe prædicas?
SY. An non decet me bene mereri de mea
Republica, tu fatue, pro meis viribus?
IV. Quaſi vero aliena curare, neglectis ſuis,
Bene ſit mereri de ſua republica.
SY. Imo eſt, latis opem præſtare legibus:
Et ſi quis peccet, non impune perpeti.
IV. At ipſa ciuitas idoneos ſibi
Conſtituit iudices. SY. eſto. quis autem reos
Deferet? IV. is, cui lubet. SY. atqui is delator ſum ego.

Ὡς τ' εἰς ἔμ' ἥκει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.
Δι. Νὴ Δία, πονηρόν γ' ἄρα προςάτην ἔχει.
Ἐκεῖνο δ' ȣ̓ βȣ́λοι' ἂν, ἡσυχίαν ἔχων,
Ζῆν ἀργός; Συ. ἀλλὰ προβατίȣ βίον λέγεις,
Εἰ μὴ φανεῖται διατριβή τις τῷ βίῳ.
Δίκαι. Οὐδ' ἂν μεταμάθοις; Συκο. Οὐδ' ἂν εἰ δοίης γέ μοι
Τὸν Πλȣ̃τον αὐτὸν, καὶ τὸ Βάττȣ σίλφιον.
Δι. Κατάθȣ ταχέως θοἰμάτιον. Καρ. ȣ̔͂τος, σοὶ λέγει.
Δι. Ἔπειθ' ὑπόλυσαι. Καρ. πάντα ταῦτα σοὶ λέγει.
Συ. Καὶ μὴν προσελθέτω πρὸς ἔμ' ὑμῶν ἐνθαδὶ
Ὁ βȣλόμενος. Καρ. ȣ̓κȣ̃ν ἐκεῖνος εἴμ' ἐγώ.
Συ. Οἴμοι τάλας, ἀποδύομαι μεθ' ἡμέραν.
Καρ. Σὺ γὰρ ἀξιοῖς τἀλλότρια πράττων ἐσθίειν.
Συ. Ὁρᾷς, ἃ ποιεῖ; ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.
Καρ. Ἀλλ' οἴχεται φεύγων, ὃν ἦγες μάρτυρα.
Συ. Οἴμοι, περιείλημμαι μόνος. Καρ. νυνὶ βοᾷς;
Συ. Οἴμοι μάλ' αὖθις. Καρ. δὸς σύ μοι τὸ τριβώνιον,
Ἵν' ἀμφιέσω τὸν συκοφάντην τȣτονί.
Δι. Μὴ δῆθ'. ἱερὸν γάρ ἐςι τȣ̃ Πλȣ́τȣ πάλαι.
Καρ. Ἔπειτα πȣ̃ κάλλιον ἀνατεθήσεται,
Ἢ περὶ πονηρὸν ἄνδρα, καὶ τοιχωρύχον;
Πλȣ̃τον δὲ κοσμεῖν ἱματίοις σεμνοῖς πρέπει.
Δι. Τοῖς δ' ἐμβαδίοις τί χρήσεταί τις: εἰπέ μοι.
Καρ. Καὶ ταῦτα πρὸς τὸ μέτωπον αὐτίκα δὴ μάλα,
Ὥσπερ κοτίνῳ προσπατταλεύσω τȣτωΐ.
Συ. Ἄπειμι. γινώσκω γὰρ ἥττων ὢν πολὺ
Ὑμῶν. ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινὰ,
Καὶ σύκινον, τὸν ἰσχυρὸν τȣ̃τον θεὸν
Ἐγὼ ποιήσω τήμερον δȣ̃ναι δίκην:
Ὅτι καταλύει περιφανῶς, εἷς ὢν μόνος,

Τὴν

Ac proin omnia Reipub. negocia
In me recidunt. IV. tum per Iouem, ſibi noxium,
Et perquam ſceleratum hæc vrbs nacta eſt præſidem.
Sed tu non malis, ſine turbis, in ocio
Tranquille viuere? SY. ouiculæ hæc vita eſt, ita
Viuere, vt abſque exercitio ætatem tranſigas,
IV. Non tu mutabis hunc animum? SY. non, ſi dares
Mihi Plutum ipſum, adeoque Batti Silphium.
IV. Depone pallium cito. CA. heus, tibi dicitur.
IV. Et calceos ſolue. CA. omnia dicuntur tibi.
SY. Age accedat aliquis veſtrum ad me, ſi lubet.
CA. Atqui is ſum ego? SY. heu mihi, ſpolior interdiu.
CA. Quia enim tu tibi victum ex alienis quæritas
Negotiis, & nihil ad te attinentibus.
SY. Viden' quid agat? nam horum te teſtem mihi voco.
CA. At ille, quem adducebas, arripuit fugam
Teſtis. SY. Væ mihi: ſolus ab his obſideor miſer.
CA. Nunc clamitas? SY. væ mihi iterum. CA. cedo penulam
Mihi tuam, vt illa ſycophantam hunc amiciam.
IV. Minime, nam hæc Pluto conſecrata eſt penula.
CA. At vbinam, obſecro, reponatur decentius,
Quam ſuper hominem nequam, & foſſorem parietum?
Nam Plutum honeſto decet ornari pallio.
IV. Sed calcei in quem cedent vſum? dic mihi.
CA. Eos ego iam volo ad frontem huius viri,
Velut a pertica oleaſtrina, ſuſpendere.
SY. Abeo. nam video me vobis viribus
Eſſe imparem: at breui confido, tamen fore,
Vt, conſortem nactus aliquem ficulneum,
Ego faxim, iſtum Deum feroculum, hoc die

Pœnas

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/103 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Τὴν δημοκρατίαν. οὔτε τὴν βουλὴν πιθὼν,
Τὴν τῶν πολιτῶν, οὔτε τὴν ἐκκλησιαν.
Δι. Καὶ μὴν ἐπειδὴ τὴν πανοπλίαν τὴν ἐμὴν
Ἔχων βαδίζεις, εἰς τὸ βαλανεῖον τρέχε.
Ἔπειτ' ἐκεῖ κορυφαῖος ἑστηκὼς, θέρου.
Κἀγὼ γὰρ εἶχον τὴν στάσιν ταύτην ποτέ.
Καρ. Ἀλλ' ὁ βαλανεὺς ἕλξει θύραζ' αὐτὸν: λαβὼν
Τῶν ὀρχιπέδων. ἰδὼν γὰρ αὐτὸν, γνώσεται
Ὅτ' ἐστ' ἐκείνου τοῦ πονηροῦ κόμματος.
Νὼ δ' εἰσίωμεν, ἵνα προσεύξῃ τὸν θεόν.

ΧΟΡΟΥ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ τετάρτη.

ΓΡΑΥΣ, ΧΟΡΟΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἆρ' ὦ φίλοι γέροντες, ἐπὶ τὴν οἰκίαν
Ἀφίγμεθ' ὄντως τοῦ νέου τούτου θεοῦ:
Ἢ τῆς ὁδοῦ τοπαράπαν ἡμαρτήκαμεν;
Χο. Ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὰς τὰς θύρας ἀφιγμένη,
Ὦ μειρακίσκη: πυνθάνει γὰρ ὡρικῶς.
Γρ. Φέρε νῦν ἐγὼ τῶν ἔνδοθι καλέσω τινά;
Χρ. Μὴ δῆτ', ἐγὼ γὰρ αὐτὸς ἐξελήλυθα.
Ἀλλ' ὅτι μάλιστ' ἐλήλυθας, λέγειν ἐχρῆν.
Γρ. Πέπονθα δεινὰ καὶ παράνομ', ὦ φίλτατε,
Ἀφ' οὗ γὰρ ὁ θεὸς οὗτος ἤρξατο βλέπειν,
Ἀβίωτον εἶναί μοι πεποίηκε τὸν βίον.
Χρ. Τί δ' ἐστίν; ἦπου καὶ σὺ συκοφάντρια
Ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθα; Γρ. Μὰ Δί', ἐγὼ μὲν οὔ.
Χρ. Ἀλλ' οὐ λαχοῦσ' ἔπινες ἐν τῷ γράμματι;
Γρ. Σκώπτεις. ἐγὼ δὲ κατακέκνισμαι δειλάκρα.

Χρ.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/104 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

Pœnas dare: quandoquidem ipſe vnus populi ſtatum
Dirimit, neque ſenatum, neque plebem conſulens.
IV. Age nunc, quoniam armaturam tu meam geris:
Procurre in balneum: & primam ibi ſedem occupans
Calefito. Nam eandem ſtationem ego quoque
Olim tenui. CA. ſed balneator teſtibus
Apprehenſum, exturbabit foras. Nam vbi viderit
Hominem, ſtatim intelliget, ipſum eſſe malæ notæ:
Eamus nunc intro, vt ſalutes tu hunc Deum.

CHORI.

ACTVS IIII. SCENA IIII.

ANVS, CHORVS, CHREMYLVS.

Dicite mihi optimi ſenes, an ad domum
Eamus huc recta, noui iſtius Dei:
An vero aberrauerimus a tota via.
CHO. At ſcito ad ipſum te perueniſſe oſtium,
Mea adoleſcentula: nam oportune interrogas.
AN. Quid ſi nunc aliquem huc e domo euocem foras:
CH. Nihil opus eſt, cum illinc primum egrediar ego:
Sed quid tu huc venias, dicendum prius eſt tibi.
AN. Graues & inauditas patior iniurias.
Nam ex quo Deus iſte videre occœpit, vitam ego
Miſerrimam ago, vitæque indignam nomine.
CH. Quid hoc eſt? num & tu forte ſycophantria
Inter mulieres fuiſti? AN. ego non, per Iouem.
CH. Sed an non ſortibus ductis per literas
Potaſti? AN. ah ludibrio habes me, quæ peſſimo
Amore deperii. CH. qui hic amor? perge eloqui.

AN.

Χρ. Οὔκουν ἐρεῖς ἀνύτασα τὸν κνισμὸν τίνα;
Γρ. Ἄκουέ νυν. ἦν δή μοί τι μειράκιον φίλον,
Πενιχρὸν μὲν, ἄλλως δ' εὐπρόσωπον, καὶ καλὸν,
Καὶ χρηστόν. εἰ γάρ του δεηθείην ἐγὼ,
Ἅπαντ' ἐποίει κοσμίως μοι καὶ καλῶς:
Ἐγὼ δ' ἐκείνῳ πάντα ταῦθ' ὑπηρέτουν.
Χρ. Τί δ' ἦν ὅτι σου μάλισ' ἐδεῖθ' ἑκάστοτε;
Γρ. Οὐ πολλά. καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ᾐσχύνετο.
Ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ᾔτησ' εἴκοσιν,
Εἰς ἱμάτιόν γ': ὀκτὼ δ' ἂν εἰς ὑποδήματα:
Καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον
Ἐκέλευσεν ἄν, τῇ μητρί τε θοἰματίδιον:
Πυρῶντ', ἂν ἐδεήθη μεδίμνων τεττάρων.
Χρ. Οὐ πολλὰ τοίνυν, μὰ τὸν Ἀπόλλω, ταῦτά γε
Εἴρηκας; ἀλλὰ δῆλον, ὅτι σ' ᾐσχύνατο.
Γρ. Καὶ ταῦτα τοίνυν οὐχ' ἕνεκεν μισητείας,
Αἰτεῖν μ' ἔφασκεν, ἀλλὰ φιλίας οὕνεκα:
Ἵνα τοὐμὸν ἱμάτιον φορῶν, μεμνῇτό μου.
Χρ. Λέγεις ἐρῶντ' ἄνθρωπον ἐκνομιώτατα.
Γρ. Ἀλλ' οὐχὶ νυνί γ' ὁ βδελυρὸς τὸν νοῦν ἔχει
Τὸν αὐτόν: ἀλλὰ πολὺ μεθέστηκεν πάνυ.
Ἐμοῦ γὰρ αὐτῷ τὸν πλακοῦντα τουτονὶ,
Καὶ τἄλλα, τἀπὶ τοῦ πίνακος τραγήματα
Ἐπόντα, πεμψάσης, ὑπειπούσης θ', ὅτι
Εἰς ἑσπέραν ἥξοιμι. Χρ. τί σ' ἔδρασ'; εἰπέ μοι.
Γρ. Ἄμητά τε προσέπεμψεν ἡμῖν τουτονί:
Ἐφ' ᾧ τ' ἐκεῖ σε μηδεποτέ μ' ἐλθεῖν ἔτι.
Καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἀποπέμπων, ὅτι
Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.
Χρ. Δῆλον, ὅτι τοὺς τρόπους τὶς οὐ μοχθηρὸς ἦν.
Ἔπειτα πλουτῶν, οὐκ ἔσθ' ἥδεται φακῇ:

Προτοῦ

AN. Auſculta. erat hic quidam adoleſcens carus mihi,
Pauper quidem, ſed honeſto vultu: tum probus
Et integer. nam omnia, quibus indigebam ego,
Ea perbelle, atque egregie præſtabat mihi:
Ego viciſſim illi ſuppeditabam hæc omnia.
CH. Quid ergo erat, quod a te peteret maxime?
AN. Non multa, nam reuerebatur me impendio:
Alias erat, vt viginti drachmas poſceret,
Emendo pallio: alias octo, calceis
Parandis: erat etiam, vt veſtem ſororibus
Et matri ſuæ pallam emi vellet: erat denique,
Dum frumenti opus illi eſſet modiis quatuor.
CH. Hæc ſane non dixiſti multa, me hercule:
Nam apparet, quod te reuerebatur admodum.
AN. Et hæc aiebat ille non ſe poſcere,
Vt copiam ſibi facerem aliquam mei:
Sed beneuolentiæ atque amoris gratia:
Vt pallio meo amictus, meminiſſet mei.
CH. Narras hominem tui amantem pluſquam impendio.
AN. Sed nunc ſceleſtus eundem in me animum non habet:
Suumque amorem longe hinc alio tranſtulit.
Nam modo cum illi placentam hanc mitterem, & alia
Quædam catino apte impoſita bellaria:
Et dicerem me inuiſuram ipſum veſperi:
CH. Quid egit ille? dic quæſo. AN. & meam, quam ei
Dederam, placentam ad nos remiſit: innuens
Vt ne poſthac ad eum vadam amplius: & mihi hæc
Remittens, inſuper hoc dicterium addidit,
Quod nunc olim fortes fuerint Mileſii.
CH. Adoleſcentem hunc ingenio haud eſſe malo arbitror,
Quod ditior nunc factus, lentem negligit:

Προτοῦ δ᾽ ὑπὸ τῆς πενίας ἅπαντα κατήσθιεν.
Γρ. Καὶ μὴν προτοῦ γ᾽ ὁσημέραι, νὴ τὼ θεὼ,
Ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν αἰεὶ τὴν ἐμήν.
Χρ. Ἐπ᾽ ἐκφοράν. Γρ. Μὰ Δί᾽: ἀλλὰ τῆς φωνῆς μόνον
Ἐρῶν ἀκοῦσαι. Χρ. τοῦ λαβεῖν μὲν οὖν χάριν.
Γρ. Καὶ νὴ Δί᾽, εἰ λυπουμένην γ᾽ αἴσθοιτό με,
Νιτάριον ἂν καὶ Βάτιον ὑπεκορίζετο.
Χρ. Ἔπειτ᾽ ἴσως ᾔτησεν ἄν σ᾽ ὑποδήματα.
Γρ. Μυστηρίοις δὲ τοῖς μεγάλοις ὀχουμένην
Ἐπὶ τῆς ἁμάξης, ὅτι προσέβλεψέν μέ τις:
Ἐτυπτόμην διὰ τοῦθ᾽ ὅλην τὴν ἡμέραν.
Οὕτω σφόδρα ζηλότυπος ὁ νεανίσκος ἦν.
Χρ. Μόνος γὰρ ἥδεθ᾽, ὡς ἔοικεν, ἐσθίων.
Γρ. Καὶ τάς γε χεῖρας παγκάλους ἔχειν μ᾽ ἔφη.
Χρ. Ὁπότε προτείνοιέν γε δραχμὰς εἴκοσιν.
Γρ. Ὄζειν τε τῆς χρόας ἔφασκεν ἡδύ μου.
Χρ. Εἰ Θάσιον ἐνέχεις, εἰκότως γε, νὴ Δία.
Γρ. Τὸ βλέμμα θ᾽ ὡς ἔχοιμι μαλακὸν καὶ καλόν.
Χρ. Οὐ σκαιὸς ἦν ἄνθρωπος· ἀλλ᾽ ἠπίστατο
Γραὸς καπρώσης τἀφόδια κατεσθίειν.
Γρ. Ταῦτ᾽ οὖν ὁ θεὸς, ὦ φίλ᾽ ἄνερ, οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ,
Φάσκων βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις ἀεί.
Χρ. Τί γὰρ ποιήσει φράζε, καὶ πεπράξεται.
Γρ. Ἀναγκάσαι δίκαιόν ἐστι, νὴ Δία,
Τὸν εὖ παθόνθ᾽ ὑπ᾽ ἐμοῦ, πάλιν μ᾽ ἀντευποιεῖν:
Ἢ μηδ᾽ ὁτιοῦν δίκαιον ἀγαθὸν ἔστ᾽ ἔχειν.
Χρ. Οὐκοῦν καθ᾽ ἑκάστην ἀπεδίδου τὴν νύκτα σοι;
Γρ. Ἀλλ᾽ οὐδέποτέ με ζῶσαν ἀπολείψειν ἔφη.
Χρ. Ὀρθῶς γε· νῦν δέ γ᾽ οὐκ ἔτι ζῆν σ᾽ οἴεται.

Γρ.

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden http://digital.slub-dresden.de/id368941590/108 gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft DFG

Ante cibum quemlibet præ inopia deuorans.
AN. Atqui antehac, Deos teſtor, quotidie
Ad oſtium meum accedebat. CH. quippiam
Exportandi cauſa. AN. non ſane per Iouem,
Sed tantum vocis audiendæ gratia.
CH. Per quam, puto, aliquid a te acciperet muneris.
AN. Et per Iouem, ſicubi me triſtem cerneret,
Nitarion apellabat, aut Batium ſuam.
CH. Poſteaquam forte a te petiiſſet calceos.
AN. Cum aliquando ad magna illa Cereris ſacra veherer
Curru: & forte quis in me conieciſſet oculos:
Ego propter vnum illum intuitum, toto die
Ab ipſo vapulaui: tanta erat in eo
Me propter æmulatio. CHR. Solus enim tuis
Cupiebat veſci ac perfrui bonis AN. manus
Præterea aiebat eſſe mihi pulcherrimas.
CH. Cum ſcilicet porrigerent viginti drachmas.
AN. Cutim aiebat redolere mihi ſuauiſſime.
CH. Credo, ſi Thaſium forte infuderas merum.
AN. Oculos mihi venuſtos dicebat & illices.
CH. Næ homo ille haud inſcitus fuit: qui aniculæ
Subantis edere nouerat viaticum.
AN. Igitur, mi vir, nouus hic Deus non recte agit:
Qui iniuriam paſſis opem laturum ait.
CH. Quid igitur faciat, dic: & iam ſtatim hoc erit.
AN. Aequum eſt, vt adoleſcentem hunc, de quo tam bene
Sum merita, viciſſim de me bene mererier
Compellat: aut ne particulam minutulam
Facultatum mearum habere eum ſinat.
CH. An non rependit tibi quauis nocte meritum?
AN. At pollicebatur, quod me, quantiſper viuerem,
Nunquam vellet deſerere. CH. recte iſthuc quidem:
Verum is non cenſet te amplius ſuperſtitem.

Γρ. Ὑπὸ τȣ̃ γὰρ ἄλγȣς κατατέτηκ', ὦ φίλτατε.
Χρ. Οὔκ' ἀλλὰ κατασέσηπας, ὥς γέ μοι δοκεῖς.
Γρ. Διὰ δακτυλίȣ μὲν ȣ̃ν ἐμέ γ' ἂν διελκύσαις.
Χρ. Εἰ τυγχάνει ὁ δακτύλιος ὢν τηλία.
Γρ. Καὶ μὴν τὸ μειράκιον τοδὶ προσέρχεται:
Οὗπερ πάλαι κατηγορȣ̃σα τυγχάνω:
Ἔοικε δ' ἐπὶ κῶμον βαδίζειν. Χρ. Φαίνεται:
Στέφανόν γέ τοι καὶ δᾷδ' ἔχων πορεύεται.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

Σκηνὴ πεμπτή.

Τρίμετροι Ιαμβικοί.

ΝΕΑΝΙΑΣ, ΓΡΑΥΣ, ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀσπάζομαι. Γρ. τί φησιν; Νε. ἀρχαία φίλη,
Πολιὰ γεγένησαι ταχύ γε, νὴ τὸν ȣ̓ρανόν.
Γρ. Τάλαιν' ἐγὼ, τῆς ὕβρεως, ἧς ὑβρίζομαι.
Χρ. Ἔοικε διὰ πολλȣ̃ χρόνȣ σ' ἑωρακέναι.
Γρ. Ποίȣ 'χρόνȣ, τάλανταθ', ὃς παρ' ἐμοὶ χθὲς ἦν.
Χρ. Τȣ̓ναντίον πέπονθε τοῖς πολλοῖς ἄρα.
Μεθύων γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὀξύτερον βλέπει.
Γρ. Οὔκ' ἀλλ' ἀκόλαςός ἐςιν αἰεὶ τȣ̀ς τρόπȣς.
Νε. Ὦ Ποντοπόσειδον, καὶ θεοὶ πρεσβυτικοί:
Ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ῥυτίδων ὅσας ἔχει! Γρ. Ἆ, ἆ,
Τὴν δᾷδα μή μοι πρόσφερ'. Χρέμυλ. Εὖ μέν τοι λέγει.
Ἐὰν γὰρ αὐτὴν εἷς μόνος σπινθὴρ λάβῃ,
Ὥσπερ παλαιὰν εἰρεσιώνην καύσεται.

AN. Ego certe præ mœrore iam liquefacta ſum.
CH. Imo putrefacta, vt mihi videre tu quidem.
AN. Sane per medium me pertraxeris annulum.
CH. Siquidem is forte eſſet cribri circulus.
AN. Sed eccum ipſum adoleſcentem, de quo conqueror:
Mihi videtur iturus ad aliquod conuiuium.
CH. Apparet: nam coronam geſtat, & facem.

ACTVS IIII. SCENA V.

Senarii.

IVVENIS, ANVS, CHREMYLVS.

Iubeo ſaluere. AN. quid ait? IV. amica mea vetus
Celeriter ſane incanuiſti, per Iouem.
AN. Me miſeram, hanccine me contumeliam pati?
CH. Opinor, quod te iam diu non viderit.
AN. Hem quam diu credis? qui modo apud me heri fuit.
CH. Tum ſane huic homini longe aliter vſu venit,
Quam cæteris: nam quanto hic eſt temulentior,
Tanto, vt mihi videtur, perſpicit acutius.
AN. Minime, ſed ſemper his moribus eſt perditis.
IV. O rex maris Neptune, o ſeniores Dei:
Quot hæc vetula in fronte ſenili rugas habet?
AN. Ah, ah, facem mihi ne admoueas. CH. bene commonet.
Nam ſi vnica inciderit ſcintilla, tam cito
Cremabitur, quam areſactus ramus oleæ.

Νε. Βούλει διὰ χρόνου πρός με παῖσαι; Γρ. ποῖ, τάλαν;
Νε. Αὐτοῦ λαβοῦσα κάρυα. Γρ. παιδιὰν τίνα;
Νε. Πόσους ἔχεις ὀδόντας; Χρ. ἀλλὰ γνώσομαι
Κἄγωγ', ἔχει γὰρ τρεῖς ἴσως, ἢ τέτταρας.
Νε. Ἀπότισον: ἕνα γὰρ γόμφιον μόνον φορεῖ.
Γρ. Ταλάντατ' ἀνδρῶν, οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς,
Πλυνόν με ποιῶν ἐν τοσούτοις ἀνδράσιν.
Νε. Ὄναιο μέν γ' ἄν, εἴ τις ἐκπλύνειέ σε.
Γρ. Οὐ δῆτ', ἐπεὶ μὲν νῦν καπηλικῶς ἔχει.
Εἰ δ' ἐκπλυνεῖται τοῦτο τὸ ψιμύθιον,
Ὄψει κατάδηλα τοῦ προσώπου γε τὰ ῥάκη.
Γρ. Γέρων ἀνὴρ ὢν, οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.
Νε. Πειρᾷ μὲν οὖν ἴσως σε, καὶ τῶν τιτθίων
Ἐφάπτεταί σου, λανθάνειν δοκῶν ἐμέ.
Γρ. Μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐκ ἐμοῦ γ', ὦ βδελυρὲ σύ.
Χρ. Μὰ τὴν Ἑκάτην, οὐ δῆτα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
Ἀλλ', ὦ νεανίσκ', οὐκ ἐῶ τὴν μείρακα
Μισεῖν σε ταύτην. Νε. ἀλλ' ἔγωγ' ὑπερφιλῶ.
Χρ. Καὶ μὴν κατηγορεῖ γέ σου. Νε. τί κατηγορεῖ;
Χρ. Εἶναί σ' ὑβριστὴν φησὶ, καὶ λέγειν, ὅτι
Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.
Νε. Ἐγὼ περὶ ταύτης οὐ μαχοῦμαί σοι. Χρ. Τὸ, τί;
Νε. Αἰσχυνόμενος τὴν ἡλικίαν τὴν σὴν, ἐπεὶ
Οὐκ ἄν ποτ' ἄλλῳ τοῦτ' ἐπέτρεπον ποιεῖν.
Νῦν δ' ἄπιθι χαίρων, συλλαβὼν τὴν μείρακα.
Χρ. Οἶδ' οἶδα τὸν νοῦν: οὐκ ἔτ' ἀξιοῖς ἴσως

IV. Age vin' tu mecum luſitare diutule?
AN. Vbinam, homo miſer? IV. hîc ſcilicet: vbi tamen nuces
Tu acceperis. AN. quid? quem ludum? IV. quot ſint tibi
Dentes. CH. lubet & mihi hoc diuinando aſſequi:
Tres habet opinor, aut fortaſſe quatuor.
IV. Solue nuces, nam molarem habet tantum vnicum.
AN. Satin' ſanus es, homo infortunatiſſime?
Qui, præſentibus adeo multis, ex me labrum
Facis: in quo ſordes & maledicta tua eluas.
IV. Ex re tua ſit, ſi quis te probe eluat.
CH. Minime ex re ſit: quia nunc fucata eſt hæc anus.
Quod ſi ceruſſa hæc eluatur, tum palam
Videas faciem eius detritam atque flaccidam.
AN. Tu pro ætate tua, non videre mihi ſatis
Sapere. IV. Procat te forſan, & mammas tuas
Contrectat, inſcio me: credens ſe tibi
Amatorem fore. AN. non per Venerem, tu ſcelus.
CH. Non per Hecaten, non ſane: alias penitiſſime
Inſanirem. ſed heus tu, adoleſcens, nunquam ego
Committam, vt iſthanc oderis iuuenculam.
IV. Ego vero eam deperio. CH. & te accuſat tamen.
IV. Qua de re accuſat? CH. de tuis contumeliis.
Nam ait obiectaſſe te ſibi hoc dicterium:
Quod nunc olim fortes fuerint Mileſii.
IV. Ego de hac puella tecum non contendero.
CH. Cur ita? IV. nam veneror & colo ætatem tuam:
Alioqui nulli cuiquam hominum hoc permitterem.
Quare abeas, habeas, valeas cum hac iuuencula.
CH. Noui noui iam, quid animi habeas: forſitan
Te conſuetudinis cum hac vetula pœnitet.

Εἶναι μετ' αὐτῆς. Γρ. ὁ δ' ἐπιτρέψων ἐςὶ τίς;
Νε. Οὐκ ἂν διαλεχθείην διεσπεκλωμένῃ
Ὑπὸ μυρίων ἐτῶν γε καὶ τρισχιλίων.
Χρ. Ὅμως δ', ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίους
Πίνειν, συνεκποτέ' ἐςί σοι καὶ τὴν τρύγα.
Νε. Ἀλλ' ἔςι κομιδῇ τρὺξ παλαιὰ καὶ σαπρά.
Χρ. Οὐκοῦν τρύγοιπος ταῦτα πάντ' ἰάσεται.
Νε. Ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω· τῷ θεῷ γὰρ βούλομαι
Ἐλθὼν ἀναθεῖναι τοὺς ςεφάνους τούσδ', οὓς ἔχω.
Γρ. Ἐγὼ δέ γ' αὐτῷ καὶ φράσαι τι βούλομαι.
Νε. Ἐγὼ δέ γ' οὐκ εἴσειμι. Χρ. θάῤῥει, μὴ φοβοῦ:
Οὐ γὰρ βιάσεται. Νε. πάνυ καλῶς τοίνυν λέγεις.
Ἱκανὸν γὰρ αὐτὴν πρότερον ὑπεπίττουν χρόνον.
Γρ. Βάδιζ'· ἐγὼ δέ σου κατόπιν εἰσέρχομαι.
Χρ. Ὡς εὐτόνως, ὦ ζεῦ βασιλεῦ, τὸ γραΐδιον,
Ὥσπερ λεπὰς, τῷ μειρακίῳ προσίσχεται.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκηνὴ πρώτη.

Τρίμετροι Ιαμβικοί.

ΚΑΡΙΩΝ, ΕΡΜΗΣ.

Τίς ἔσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν; τουτὶ τί ἦν;
Οὐδεὶς ἔοικεν: ἀλλὰ δῆτα τὸ θύριον
Φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾷ. Ερ. σέ τοι, σέ τοι

λέγω,

AN. Quis erit, qui hoc permittat, cum alio vt potius ſiem,
Quam tecum? IV. verba iam non commutauerim
Cum anu, quæ ab annis decies mille propemodum,
Et ter mille ſubagitata ſit. CH. veruntamen
Quia vinum bibere tibi non ingratum fuit:
Etiam fecem ſimul ebibendum tibi ſcias.
IV. Sed iſta fex inueterauit ſupra modum.
CH. Qualus igitur huic malo poterit mederier.
IV. I mecum intro: nam quando huc adueni, volo
Haſce corollas Deo ſacrare, quas gero.
AN. Habeo & ego nunc, illi quod dictum velim.
IV. Iam non ingredior. CH. bono animo es: nihil time,
Vim tibi non faciet. IV. ſcite loqueris admodum:
Quoniam antehac ſatis obleui iſthoc dolium.
AN. Ingredere: at ego e veſtigio te ſubſequor.
CH. Deus bone, quam pertinaciter hæc anicula
Huic iuueni adhæret, non ſecus ac lapidi oſtreum.

ACTVS V. SCENA I.

Senarii Iambici.

CARIO, MERCVRIVS.

QVisnam a me pepulit tam grauiter fores? quid hoc?
Nemo vſpiam apparet: mirum ni ianua
Suapte ſponte crepuit. ME. tibi dico, heus tibi

Λέγω, Καρίων, ἀνάμεινον. Κα. Οὗτος, εἰπέ μοι:
Σὺ τὴν θύραν ἔκοπτες οὑτωσὶ σφόδρα;
Ἑρ. Μὰ Δί᾽: ἀλλ᾽ ἔμελλον: εἶτ᾽ ἀνέῳξάς με φθάσας:
Ἀλλ᾽ ἐκκάλει τὸν δεσπότην τρέχων ταχὺ,
Ἔπειτα τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία,
Ἔπειτα τοὺς θεράποντας, εἶτα τὴν κύνα,
Ἔπειτα σαυτὸν, εἶτα τὴν ὗν. Κα. εἰπέ μοι,
Τί δ᾽ ἐστίν; Ἑρ. Ὁ Ζεὺς, ὦ πόνηρε, βούλεται
Ἐς ταυτὸν ὑμᾶς συγκυκήσας τρύβλιον,
Ἁπαξάπαντας εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν.
Κα. Ἡ γλῶττα τῷ κήρυκι τούτων τέμνεται.
Ἀτὰρ διὰ τί γε ταῦτ᾽ ἐπιβουλεύει ποιεῖν
Ἡμᾶς; Ἑρ. ὁτιὴ δεινότατα πάντων πραγμάτων
Εἴργασθ᾽. ἀφ᾽ οὗ γὰρ ἤρξατ᾽ ἐξαρχῆς βλέπειν
Ὁ Πλοῦτος, οὐδεὶς οὐ λιβανωτὸν, οὐ δάφνην,
Οὐ ψαιστὸν, οὐχ ἱερεῖον, οὐκ ἄλλ᾽ οὐδεὲν
Ἡμῖν ἐπιθύει τοῖς θεοῖς. Κα. μὰ Δί᾽: οὐδέ γε
Θύσει. κακῶς γὰρ ἐπεμελεῖσθ᾽ ἡμῶν τότε.
Ἑρ. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων μοι θεῶν ἧττον μέλει.
Ἐγὼ δ᾽ ἀπόλωλα, κἀπιτέτριμμαι. Καρ. σωφρονεῖς.
Ἑρ. Πρότερον γὰρ εἶχον μὲν παρὰ ταῖς καπηλίσιν
Πάντ᾽ ἀγάθ᾽ ἕωθεν εὐθὺς, οἰνοῦτταν, μέλι,
Ἰσχάδας, ὅσ᾽ εἰκός ἐστιν Ἑρμῆν ἐσθίειν.
Νυνὶ δὲ πεινῶν, ἀναβάδην ἀναπαύομαι.
Κα. Οὐκοῦν δικαίως, ὅστις ἐποίεις ζημίαν
Ἐνίοτε, τοιαῦτ᾽ ἀγάθ᾽ ἔχων. Ἑρ. οἴμοι τάλας.

Cario, mane, mane, inquam. CA. ehodum tu, cedo mihi:
An tu tam vaſto impetu arietaſti has fores?
ME. Non per Iouem: ſed niſi tu reſerando mihi
Præuertiſſes, iam iam volebam inuadere.
Verum curriculo curre, tuumque huc euoca
Herum ocyus, & heram, & communes liberos,
Et omnes ſervos, & canem, & teipſum, & ſuem
Denique. CA. quid eſt? dic illico. ME. ſummus Iuppiter
Vos omnes in eodem permixtos culeo,
Profundum in barathrum decreuit demergere.
CA. Ob lingua tali nuncio præciditur.
Sed cur tam dira in nos meditatur Iuppiter?
ME. Quia facinus admiſiſtis longe peſſimum,
Nam ex quo Plutus videre cœpit: deſinunt
Homines thus, laurum, panem, libum, victimam,
Breuiter, quodcunque aliud, Diis ſacrare. CA. nec
Sacrabunt vnquam per Iouem: quoniam antehac
Male conſuluiſtis nobis. ME. de reliquis Deis
Minus anxile laboro: ſed quantum ad me attinet,
Fame confectus perii. CA. nunc demum ſapis.
ME. Ante quidem a cauponariis mulierculis
Omnia bona habebam, in ipſo etiam diluculo:
Maſſam, mel, caricas, & quocunque genere
Cibi Mercurium veſci decet: at nunc fame
Contabeſcens, porrectis requieſco pedibus.
CA. Nec immerito, vt qui damno multabas eos,
A quibus iſta bona acceperas. ME. hei, hei mihi!

Οἴμοι πλακοῦντος, τοῦ τετράδι πεπεμμένου.
Κα. Ποθεῖς τὸν οὐ παρόντα, καὶ μάτην καλεῖς.
Ἑρ. Οἴμοι δὲ κωλῆς, ἣν ἐγὼ κατήσθιον.
Κα. Ἀσκωλίαζ' ἐνταῦθα πρὸς τὴν αἰθρίαν.
Ἑρ. Σπλάγχνων τε θερμῶν, ὧν ἐγὼ κατήσθιον.
Κα. Ὀδύνη σε πρὸς τὰ σπλάγχν' ἔοικ' ἐπιστρέφειν.
Ἑρ. Οἴμοι δὲ κύλικος, ἴσον ἴσῳ κεκραμένης.
Κα. Ταύτην ἐπιπιὼν, ἀποτρέχων οὐκ ἂν φθάνοις.
Ἑρ. Ἆρ' ὠφελήσαις ἄν τι τὸν σαυτοῦ φίλον;
Κα. Εἴ του δέει γ', ὧν δυνατός εἰμί σ' ὠφελεῖν;
Ἑρ. Εἴ μοι πορίσας ἄρτον τίν' εὖ πεπεμμένον,
Δοίης καταφαγεῖν καὶ κρέας νεανικὸν,
Ὧν θύεθ' ὑμεῖς ἔνδον. Κα. Ἀλλ' οὐκ ἔκφορα.
Ἑρ. Καὶ μὴν ὁπότε τι σκευάριον τοῦ δεσπότου
Ὑφείλου, ἐγώ σε λανθάνειν ἐποίουν ἀεί.
Κα. Ἐφ' ᾧτε μετέχειν αὐτὸς, ὦ τοιχωρύχε.
Ἧκεν γὰρ ἄν σοι ναστὸς εὖ πεπεμμένος.
Ἑρ. Ἔπειτα τοῦτόν γ' αὐτὸς ἂν κατήσθιες.
Κα. Οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοὶ,
Ὁπότε τι ληφθείην πανουργήσας ἐγώ.
Ἑρ. Μὴ μνησικακήσῃς, εἰ σὺ φυλὴν κατέλαβες.
Ἀλλ' οὖν σύνοικον πρὸς θεῶν δέξασθέ με.
Κα. Ἔπειτ' ἀπολιπὼν τοὺς θεοὺς, ἐνθάδε μενεῖς;
Ἑρ. Τὰ γὰρ παρ' ὑμῖν ἐστι βελτίω πολύ.
Κα. Τί δέ γ' αὐτομολεῖν ἀστεῖον εἶναί σοι δοκεῖ;
Ἑρ. Πατρὶς γάρ ἐστι πᾶσ', ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ.
Κα. Τί δῆτ' ἂν εἴης ὄφελος ἡμῖν ἐνθάδ' ὤν;

Vbi nunc placenta, quæ mihi quarto quolibet
Die cuiuſuis menſis pinſebatur. CA. ah
Deſideras abſentem: & fruſtra illam vocas.
ME. Heu victimarum armos, quos comedebam antehac.
CA. Nunc ſub dio per vtres ſalta vno pede.
ME. Heu calida viſcera, ego quæ comedebam antea!
CA. Dolore inteſtinorum te credo affici.
ME. Heu calicem aqua æquali dilutum, quem bibi!
CA. Hunc ſi inbibas, tu hinc nunquam mediteris fugam.
ME. Nihilne, tui amantiſſimum, me tu iuuas?
CA. Si modo quicquam erit, in quo iuuare te queam.
ME. Imo: modo vnum aliquem panem mihi porrigas,
Bene confectum: & carnem des comedendam mihi
Teneram, ex his, quas intus ſacrificatis Deo.
CA. At iſthæc efferri domo haudquaquam licet.
ME. At tu cum vaſculum aliquod ſurriperes hero,
Faciebam ego, nequis te in furto deprehenderet.
CA. Hoc ideo faciebas, perfoſſor parietum,
Quod ſperares, te furti participem fore.
Nam panis mellitus eo cedebat tibi.
ME. Sed eum panem tute ipſe edebas poſtea.
CA. Recte, neque enim tu eorundem mecum verberum
Fiebas particeps: ſicubi deprehenderer,
Aliquod committens flagitium. ME. ah ne memineris
Iniuriarum, quæſo: qui nunc Phylam habes:
Sed me adſcribe potius in veſtrum gregem obſecro.
CA. Quid! Num tu Diis relictis hic nobiſcum eris?
ME. Ero: nam vobiſcum multo agitur felicius.
CA. Sed profugere ab illis non abſurdum putas?
ME. Patria illic ſua cuique eſt, vbicunque homini bene eſt.
CA. At ſi hic ſis, cui nobis poteris eſſe vſui?

ME. Fo-

Ἑρ. Παρὰ τὴν θύραν στροφαῖον ἱδρύσασθέ με.
Κα. Στροφαῖον; ἀλλ' οὐκ ἔργον ἔστ' οὐδὲν στροφῶν.
Ἑρ. Ἀλλ' ἐμπολαῖον. Καρ. ἀλλὰ πλουτοῦμεν. τί οὖν
Ἑρμῆν παλιγκάπηλον ἡμᾶς δεῖ τρέφειν;
Ἑρ. Ἀλλὰ δόλιον τοίνυν. Κα. δόλιον; ἥκιστά γε.
Οὐ γὰρ δόλου νῦν ἔργον, ἀλλ' ἁπλῶν τρόπων.
Ἑρ. Ἀλλ' ἡγεμόνιον. Καρ. ἀλλ' ὁ θεὸς ἤδη βλέπει:
Ὥσθ' ἡγεμόνος οὐδὲν δεησόμεσθ' ἔτι.
Ἑρ. Ἐναγώνιος τοίνυν γ' ἔσομαι. καὶ τί ἔτ' ἐρεῖς;
Πλούτῳ γάρ ἐστι τοῦτο συμφορώτατον,
Ποιεῖν ἀγῶνας μουσικοὺς καὶ γυμνικούς.
Καρ. Ὡς ἀγαθόν ἐστ', ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν.
Οὗτος γὰρ ἐξεύρηκεν αὐτῷ βιότιον.
Οὐκ ἐτὸς ἅπαντες οἱ δικάζοντες, θαμὰ
Σπεύδουσιν ἐν πολλοῖς γεγράφθαι γράμμασιν.
Ἑρ. Οὐκοῦν ἐπὶ τούτοις εἰσίω; Κα. καὶ πλῦνέ γε
Αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας,
Ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναί μοι δοκῇς.

ΚΟΜΜΑΤΙΟΝ ΧΟΡΟΥ.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκηνὴ δευτέρα.

ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ, ΚΑΡΙΩΝ.

Τίς ἂν φράσειε ποῦ 'στι Χρεμύλος μοι σαφῶς;
Καρ. Τί δ' ἔστιν, ὦ βέλτιστε; Ἱερ. τί γὰρ ἄλλ', ἢ κακῶς;
Ἀφ' οὗ γὰρ ὁ Πλοῦτος οὗτος ἤρξατο βλέπειν,

ME. Foribus his verſandis nunc me præponite.
CA. Foribus verſandis? nihil hic opus verſutiis.
ME. At mercatorem me ſtatuite. CA. at diuites
Cum ſimus ante: cur Mercurium ſordidum
Propolam alamus? ME. at vultiſne callidum?
CA. Hic callidis nihil opus eſt, ſed candidis.
M.E At ductorem? CA. neque ductore eſt nobis opus.
Nam Plutus nunc videt. ME. igitur certaminum
Procurator ero: quid dices mihi amplius?
Etenim Pluto huic res eſt multo vtiliſſima,
Edere certamina vel Muſica, vel Gymnica.
CA. Quam bonum homini eſt, habere multa agnomina!
Nam iſte etiam hac ratione ſibi parauit victulum:
Nec temere eſt, quod noſtros videmus iudices
Affectare, vt multis indantur literis,
Et per ſortem occupent varia putealia.
ME. Nunquid igitur ob ea, quæ dixi, ingredior domum?
CA. Imo, ſed exta victimarum fer ad aquas
Putei & laua: vt ſic, quam officioſus ſis, probes.

Commativm Chori.

ACTVS V. SCENA II.

Sacerdos Iovis, Cario.

QVis mihi certo indicet, vbinam Chremylus habet?
CA. Quid eſt, bone vir? SA. Quid enim aliud ſit,
niſi male?
Nam ex quo Plutus videre cœpit; ego fame

Perii:

Ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ. καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω.
Καὶ ταῦτα τοῦ σωτῆρος ἱερεὺς ὢν Διός.
Κα. Ἡ δ' αἰτία τίς ἐστιν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν;
Ἱε. Θύειν ἔτ' οὐδεὶς ἀξιοῖ. Κα. τίνος οὕνεκα;
Ἱε. Ὅτι πάντες εἰσὶ πλούσιοι· καίτοι τότε,
Ὅτ' εἶχον οὐδὲν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος,
Ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθείς: ὁ δέ τις ἂν
Δίκην ἀποφυγών: ὁ δ' ἂν ἐκαλλιερεῖτό τις,
Καὶ μετεκάλει τὸν ἱερέα. νῦν δ' οὐδὲ εἷς
Θύει τοπαράπαν οὐδὲν, οὐδ' εἰσέρχεται,
Πλὴν ἀποπατησόμενοί γε, πλεῖν ἢ μύριοι.
Καρ. Οὐκοῦν τὰ νομιζόμενα σὺ τούτων λαμβάνεις;
Ἱε. Τὸν οὖν Δία τὸν σωτῆρα κἀυτός μοι δοκῶ
Χαίρειν ἐάσας, ἐνθάδ' αὐτοῦ καταμενεῖν.
Κα. Θάῤῥει. καλῶς ἔσται γὰρ, ἢν θεὸς θέλῃ.
Ὁ Ζεὺς ὁ σωτὴρ γὰρ πάρεστιν ἐνθάδε,
Αὐτόματος ἥκων. Ἱερ. πάντ' ἀγαθὰ τοίνυν λέγεις.
Κα. Ἱδρυσόμεσθ' οὖν αὐτίκ': ἀλλὰ περίμενε
Τὸν Πλοῦτον, οὗπερ πρότερον ἦν ἱδρυμένος,
Τὸν ὀπισθόδομον ἀεὶ φυλάττων τοῦ θεοῦ.
Ἀλλ' ἐκδότω τις δεῦρο δᾷδας ἡμμένας:
Ἵν' ἔχων προηγῇ τῷ θεῷ σύ. Ἱερ. πάνυ μὲν οὖν
Δρᾷν ταῦτα χρή. Καρ. τὸν Πλοῦτον ἔξω τις καλεῖ.

Perii: neque quod edam, quicquam reliquum habeo:
Quanquam ſacerdos ſoſpitatoris Iouis.
AC. At quænam huius rei cauſa eſt, dic obſecro?
SA. Nemo hominum vult quicquam ſacrificare amplius.
CA. Quamobrem? SA. quia nunc adeo omnes ſunt diuites:
At olim nihil cum haberent, ibi alius quidem
Quod ſaluus atque incolumis rediiſſet domum
Peregre adueniens mercator, pinguem victimam
Ioui immolabat: alius, quod cauſam in foro
Tenuiſſet, abſolutus iudicum ſententiis:
Alius, magnifice ſacra facturus, etiam
Sacerdotem conuiuam accerſebat ſibi.
Nunc autem ne vnus eſt quidem, qui ſacrificet,
Vel tantillum: nullus qui templum adeat Iouis,
Niſi turba hominum quædam innumerabilis: quæ eo
Secedit a via, cacandi gratia.
CA. Cur non ab his legitimam partem tibi capis?
SA. Nunc igitur & ipſe, meo valedicturus Ioui,
Statui hic apud vos ætatem agere in poſterum.
CA. Bono animo es. Nam, Deo volente, bene omnia
Habebunt: quandoquidem tuus ille Iuppiter
Seruator hic eſt, quo ſponte aduenit ſua.
SA. Bene hercle nuncias. CA. parumper ſuſtine.
Nam Plutum eodem collocabimus, vbi erat
Prius repoſitus Iuppiter: vt ærarium
Palladis in munito loco cuſtodiat.
Age faces accenſas aliquis huc proferat.
Tu eas geſtabis & Pluto præibis. SA. &
Lubens: nam hæc omnia faciunda cenſeo.
CA. Plutum aliquis huc foras ex ædibus euocet.

ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ

Σκηνὴ τρίτη.

Τρίμετροι καὶ Ἀναπαιστικοὶ Ἀριστοφάνειοι.

ΓΡΑΥΣ, ΚΑΡΙΩΝ, ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ δὲ τί ποιῶ; Καρ. τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν
Ἱδρυσόμεσθα, λαβοῦσ᾽ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε
Σεμνῶς: ἔχουσα δ᾽ ἦλθες αὐτὴ ποικίλα.
Γρ. Ὧν δ᾽ οὕνεκ᾽ ἦλθον; Καρ. πάντα σοι πεπράξεται.
Ἥξει γὰρ ὁ νεανίσκος ὥς σ᾽ εἰς ἑσπέραν.
Γρ. Ἀλλ᾽ εἴγε μέντοι, νὴ Δί᾽, ἐγγυᾷ σύ μοι
Ἥξειν ἐκεῖνον ὡς ἔμ᾽, οἴσω τὰς χύτρας.
Καρ. Καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία
Αὗται ποιοῦσι. ταῖς μὲν ἄλλαις γὰρ χύτραις
Ἡ γραῦς ἔπεστ᾽ ἀνωτάτω: ταύτης δὲ νῦν
Τῆς γραὸς, ἐπιπολῆς ἔνεισιν αἱ χύτραι.
Χο. Οὐκ ἔτι τοίνυν γ᾽ εἰκὸς μέλλειν οὐδ᾽ ἡμᾶς, ἀλλ᾽ ἀναχωρεῖν
Ἐς τοὔπισθεν: δεῖ γὰρ κατόπιν τούτων ᾄδοντας ἕπεσθαι.

ΤΕΛΟΣ.

ACTVS V. SCENA III.

Senarii & Anapæſtici Ariſtophanii.

ANVS, CARIO, CHORVS.

EGo vero quid agam? CA. ollas iſtas, quibus Deum
In arce collocari conuenit, accipe:
Et eas capiti impoſitas defer honeſto gradu.
Nam alioqui verſicoloribus adis veſtibus.
AN. Sed quid de iis, quorum cauſa huc adueneram?
CA. Omnia nunc fient illico ex ſententia.
Nam adoleſcens ad te rurſum ibit ſub veſperam.
AN. Atqui ſi tu mihi fidem dederis, veſperi
Eum ad me rediturum, ollas deferam ædepol.
CA. Enimuero longe diuerſum hæ ollæ ab aliis
Faciunt ollis: in aliis ſpuma candida
In ſummo eſſe ſolet: in his autem aniculæ
Ollis, cana ſubeſt ſpuma: ollæ ſummum tenent.
CHO. Nihil eſt igitur, quod nos hic cunctemur: ſed pone ſequentes
Abeamus: oportet enim horum nota ſequi veſtigia cantu.

FINIS.

Corrigenda.

Vers.	lege	pro
56.	- δὴ, σὺ	- δὴ σὺ.
64.	- ὄυτι, μὰ	- ὄυτι μὰ.
73.	- τι	- τί.
140.	- δήπȣθεν	- δύπȣθεν.
224.	- ταλαιπωρȣμένȣς.	- ταλαιπορȣμένȣς.
228.	- ἔνδοθέν	- ἔνδιδέν.
240.	- ἀιτῶν	- ἀυτῶν.
242.	- ὅς	- ὅς.
249.	- ἐισίωμεν	- ἐισομεν.
313.	- τράγȣ	- τρέχȣ.
350.	- Ἤν	- Ἤ.
387.	- σώφρονας	- σώφρωνας.
419.	- τολμᾶτον	- τολμάτων.
489	- τȣ͂τ'	- τȣ͂τ.
501.	- ῥᾶς'	- ῥας'.
514.	- σκυτοτομεῖν	- σκυτοτομειν.
524.	- ἁυτȣ͂	- ἀυτȣ͂.
529.	- νύμφην	- νύμφιν.
573.	- γε ζητεῖς	- γετητεῖς.
590.	- ἄισχιου	- αἶσχιου.
594.	- τὴν	- τὸν.
626.	- ἔνδον	- ἔνδρον.
655.	- ἤ τιν'	- ἤτιν'.
681.	- ταῦθ'	- ταῦτ'.
699.	- ἐπεφύσητο	- ἐπεφήσητο.
786.	- Φέρε	- φέρη.
790.	- μηδαμῶς	- μηδανῶς.
864.	- τοίνυν	- τοίνην.
877.	- πεπανȣ́ργηκας.	πεπανȣ́ργικας.
965.	- νῦν	- ῦν.
989.	- ᾐσχύνετο	- ᾐσχύναιτο.
1041.	- Φαίνεται	- Φαίενται.

Lit. Graec. A. 964

Sächsische Landesbibliothek – Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/127
gefördert von der Deutschen Forschungsgemeinschaft

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden
http://digital.slub-dresden.de/id368941590/128
gefördert von der
Deutschen Forschungsgemeinschaft